

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

(ΠΛΑΜΑΣ) ἀρθ. 53 καὶ 57*. — Ἐνῷ συγχωρεῖται ἡ ἐκκλησίς ἐναντίον πάσης ἐπινορθωτικῆς τοῦ εἰρηνοδίκου ἀποφάσεως, ἐπιβαλλούσης χρηματικὴν ποινὴν ἢ ἀποζημίωσιν 40 ἢ 20 φοινίκων, τὸ μέσον τοῦτο ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν καταδικαζόμενον εἰς τριῶν μηνῶν ἀπλῆν κράτησιν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἢ εἰς ἔξορίαν ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τὸν τόπον του!

Ἄλλ' δ γεωργῶν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἢ ἀλλοτρίαν γῆν, δ ἐμπορος δστις ἔχει τὸ ἐργαστήριον ἢ τὴν ἀποθήκην μακρὰν τῆς οἰκίας του, δ πλοίαρχος, δστις ἑτοιμάζεται νὰ ταξιδεύσῃ μὲ τὸ πλοῖον του, δ ἀπλοῦς (λέμβαρχος) βαρχάρης ἢ ψαρᾶς δὲν ὑποφέρουν ἐκ τοιςύτων ποινῶν μεγαλυτέραν ζημίαν παρὰ 10. 20. καὶ 40. φοινίκων;

Ἡ τιμὴ ἐπειτα, γῆτις πάντοτε ὑποφέρει ἀφ' ἑκάστης, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς μιᾶς τῶν προρρηθεισῶν ποινῶν εἶναι ἀνεκτίμητος διὰ τὸν τίμιον ἀνθρώπον τὸν ζῶντα ἀπὸ τὰ προϊόντα του. Ἡ ἐλευθερία ωσαύτως εἶναι πολύτιμος.

*Ἀρα ἡ ἐξαίρεσις αὗτη ἀντιβαίνει εἰς ὅλας τὰς ἀρχάς, καὶ εἶναι ἀξία διορθώσεως, παραδεχθείσης τῆς ἐκκλησεως κ' ἐπὶ τῶν ἀριθ. 4. καὶ 5. τοῦ ἀριθ. 54.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 53 - 57. — Ἔλειψαν δλως ἀπὸ τὸν τύπον δ ἀριθ. 4 τοῦ.... ἀριθροῦ, ὡς δηλοῦται ἀπὸ τὴν γεγονεῖαν διόρθωσιν.

* 53. Κρίνει. 1. Τὰς καταπατήσεις τῶν συνόρων. 2. Τὴν βιαίαν ἢ δολίαν μετοχέτευσιν τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων. 3. Τὴν βιαίαν κατάσχεσιν ἢ παρὰ καιρὸν ἔξωσιν τῶν ἐνοικιασμένων κτημάτων. 4. Τὰς ζημίας τὰς προξενουμένας εἰς κτήματα ἀπὸ ἀνθρώπους ἢ ζώα. 5. Τὴν κλοπὴν τῶν ζώων. 6. Τὰς προφορικὰς ὕβρεις. 7. Τὸν χωρὶς δπλων καὶ πληγῶν δαρμόν. 8. Τὰς βαρείας ἀπειλάς. 9. Τὰς εἰς καιρὸν ἥμέρας κλοπὰς μὴ ὑπερβαίνουσας τοὺς 40 Φοίνικας. 10. Τὴν ἐνοχλουμένην νομὴν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

54. Αἱ ἐπανορθωτικαὶ ποιναὶ, καθόσον δὲν ἐμπεριέχονται ρητῶς εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦν *Ἀπάνθισμα τῶν νόμων, θέλουν εἶσθαι αἱ ἀκόλουθοι. Διὰ μὲν τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐπαρχιακῶν Εἰρηνοδικῶν, 1. Τὸ μέχρι 20 Φοινίκων πρόστιμον. 2. Ἡ μέχρι 40 Φοινίκων ἀποζημίωσις. 3. Ἡ εἰς τὴν οἰκίαν τριῶν μηνῶν κράτησις. 4. Ἡ χωρὶς δεσμὰ μέχρι τῶν τριῶν μηνῶν φυλάκισις. 5. Ἡ ἀπό τινα τρόπον πρόσκαιρος ἔξορία μέχρις ἐνὸς ἔτους, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εἰς οἰκογένειάν τινα ἀτιμίας.

Διὰ δὲ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Εἰρηνοδικῶν τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων. 1. Τὸ μέχρι 10 Φοινίκων πρόστιμον. 2. Ἡ μέχρι 20 Φοινίκων ἀποζημίωσις.

57. Ἐφαρμόζων δικαστὴς τὴν ποινὴν ἢ τοὺς βαθμοὺς αὐτῆς, δφείλει νὰ προσέχῃ εἰς τὴν φύσιν τῆς περιπτώσεως, ἢ εἰς τὰς μᾶλλον καὶ ἥττον βαρείας περιστάσεις, μᾶλλον ἢ ἥττον ἐλαχρυνούσας τὴν τύχην τῶν μερῶν.

Δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω τὴν ἀπορίαν μου, ἐὰν ἡ ἔκκλητος ἐσυγχωρεῖτο εἰς ἐπανορθωτικὴν ἀπόφασιν, ἡ δποία σβῆνει τὴν ἀρχὴν ἐπαπειλουμένης πυρκαιᾶς. Ιον δταν ωρίμως θεωρηθῇ ἡ ἡθικὴ κατάστασις τοῦ τόπου, ὡς πρὸς τὸ ζωηρὸν καὶ ἀμέσως ἐνεργοῦν αἴσθημα τῆς ἐκδικήσεως εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς τιμῆς. Σον δταν θεωρηθῇ ἡ μοναδικὴ αἰτία, διὸ ἡν δύναται ἡ αὐτὴ ποιηὴ νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ζον τὸ μέτρον τῆς ζημίας εἰς περίπτωσιν μᾶς ἀδίκου ἀποφάσεως εἶναι γνωστόν, ἄγνωστοι δμως αἱ συνέπειαι μᾶς δικαίας ἀποφάσεως, ἡ ἔκκλητος τῆς δποίας μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ ἔχθροῦ τῆς οἰκογενειακῆς ἡσυχίας ἥθελε παροξύνει τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. Άον ἡ ἄμεσος, καὶ ἔμμεσος ἐπαγρύπνησις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς πρὸς τὰς ἀδίκους ἀποφάσεις.

Μολοντοῦτο διετάχθη ἡ ἔκκλητος, πλὴν ἀνεν ἀναβολῆς τῆς ἐκτελέσεως.

(Μ. Σ.) **ἀρ. 54.** — Ο 3^{ος} καὶ 4^{ος} παράγραφος νὰ τροπολογηθῇ ὥστε ἡ ἐκτέλεσις νὰ ἀναβάλληται μέχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς ἔκκλητου, ὁ 5^{ος} παράγραφος δμοίως νὰ τροπολογηθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν· ἀλλὰ νὰ ἐμποδίζηται προσωρινῶς ὁ καταδικασθεὶς νὰ διαβαίνῃ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα. Τὸ ἔκκλητον θέλει ἐκδίδει τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἔκκλησεως.

(ΠΑΛΜΑΣ) **53*** **ἀρ. 7.** — Εἰν' ἐπάναγκες νὰ προσδιορισθῇ ἐνταῦθα, ἐν δὲν εἶναι σαφῶς προσδιωρισμένον παρὰ τοῦ Ἐλληνικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος τί ἔννοεῖται διὰ τῶν δπλων. Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπῆρξαν μεγάλαι δυσκολίαι διὰ τὴν προσδιόρισιν αὐτῆν· δάσδος, π.χ. ἔχουσα τὴν ἀκρηγον δξυσιδερωμένην ἐμπνέει φέδον ὡς ἡ μάχαιρα, τὸ ξῖφος, τὸ τουφέκι..... τὸ αὐθαίρετον ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, δύναται νὰ βλάψῃ πολύ, καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **53** **ἀρ. 7.** — Κατηγορεῖ δ παρατηρητὴς ὡς χάσμα ἀσυγχώρητον δτι δὲν διεκρίθησαν ποῖα πράγματα νομίζονται ὡς δπλα, διὰ ν ἀφαιρεθῆ τὸ αὐθαίρετον τοῦ δικαιοτοῦ.

Ο αὐτὸς παρατηρεῖ περὶ τούτου δυσκολίας διὰ τὰς συμπεσούσας φιλονικείας εἰς τὰς σημερινὰς νομοθεσίας. Οδεν ἐπιθυμεῖ νὰ προσδιορισθοῦν; Ἐρωτῶ· δάσδος ἔνλινη μὲ σιδηρὰν ἀκμήν, περικυνημῆς ἔχουσά εἰς τὸ ἀκρον δεμένην ποσότητα ἀμμον, πέτρα μεταχειριζομένη διὰ τῆς χειρός, ἢ διὰ σφενδόνης, ὡς ἔπραξεν δ Λαβίδ, δύνανται νὰ φέρουν τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα, ὡς τὸ ξῖφος, ἡ δομφαία, ἢ τὸ πυροβόλον;

Τὰ ἔργαλεῖα τῶν τεχνῶν μὲ ἀκμήν, ἢ χωρίς, κοπτερὰ ἢ μὴ εἶναι δπλα;

Η δύναμις, τὴν δποίαν ἔχει τις εἰς τὴν χεῖρα, εἰς τὴν κεφαλήν, εἰς τὸν πόδα, μεταχειριζόμενος ὡς δπλον τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ φυσικὴν ἐκτακτον δύναμιν εἶναι δπλον;

* Βλ. ἔρθρον 53 εἰς σελ. 19, σ. *

Ἐὰν ἡθέλαμεν διακρίνει ὅσα πράγματα προξενοῦν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐγνωσμένων ὅπλων, ἔπειτε νὰ διακρίνωμεν καὶ τὴν κρᾶσιν, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐνεργοῦντος.

Ἄλλος δύναται νὰ εἴπῃ :

“Οπλον ἐννοῶ πᾶν μέσον, ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ δποῖον οὗτος μεταχειρίζεται πρὸς βλάβην ἐτέρου.

“Οταν δὲ ἀνθρώπος μεταχειρίζεται τὰς φυσικάς του δυνάμεις, μεταχειρίζεται ὅσα ἡ φύσις, δὲ διοργανισμός του τὸν δίδει ἀλλ’ ὅταν μεταχειρίζεται ἄλλα πράγματα ἐκτὸς ἑαυτοῦ, βουλόμενος νὰ βλάψῃ τὸν ἐτερον, μεταχειρίζεται ὅπλον.

Ἴδοὺ τρεῖς γνῶμαι :

Ἡ πρώτη, νὰ περιορισθῇ ἡ λέξις ὅπλον εἰς ἐκεῖνα, τὰ δποῖα εἶναι ἐγνωσμένα ὡς τοιαῦτα.

Ἡ δευτέρα, νὰ διακριθῶσιν ὡς ὅπλα ἐκεῖνα . . . . ἀλλὰ ποῖος γνωρίζει τί ζητοῦν οἱ τοιοῦτοι;

Ἡ τρίτη, νὰ δεχθῶμεν ὡς ὅπλα ὅλα ὅσα δὲ ἀνθρώπος ἐκτὸς ἑαυτοῦ μεταχειρίζεται διὰ νὰ βλάψῃ.

Τώρα ἂς ἔξετάσωμεν.

1ον Διατὶ δὲ δαρμὸς ἄνευ ὅπλων νομίζεται ἐπαρορθωτικὴ πρᾶξις.

2ον Διατὶ μὲ τὰ ὅπλα νομίζεται ἐγκληματική.

3ον Ἐὰν εἶναι δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ ἔχῃ σκληρότερον δὲ νόμος ὡς πρὸς τὰ ὅπλα.

Λιὰ τὸ 1ον

Ο δαρμὸς παρουσιάζει τὴν ἰδέαν πραγματικῆς βλάβης, τούτεστι βλάβης κατά τινος τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, εἰς τὸ δποῖον ἀνταποκρίνεται ἡ ὕβρις. Κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κλίμακος τῶν πράξεων. Κατὰ τὸ εἶδος τοῦ δικαιώματος, ἡ κατὰ αὐτοῦ βλάβη κατατάσσεται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐγκλημάτων, καὶ εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν.

Ἡ κατὰ τοῦ δικαιώματος τῆς τιμῆς βλάβη μὲ δαρμοὺς ἀραγνωρίζεται ὡς ἐπαρορθωτικὴ πρᾶξις. Κατὰ δὲ τὰ πρόσωπα, καὶ τὸν τόπον δύναται νὰ κατατήσῃ ἀπὸ ἐπαρορθωτικὴ ἐγκληματική καθότι σηματικὰὶ σκέψεις τὸ ὑπαγορεύοντα.

Λιὰ τὸ 2ον

Διατὶ δὲ ὅπλα δαρμὸς κατατάσσεται εἰς τὸ ἐγκληματικόν, μολονότι τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό;

Ἡ ζημία μέτρον τοῦ ἐγκλήματος εἶναι ἡ τῆς πρώτης, ἡ τῆς δευτέρας τάξεως Ἡ πρώτη τάξις περιέχει τὴν πραγματικὴν ζημίαν, ἡ δευτέρα περιέχει τὴν τῆς ἀρη-

συχίας. Ἐπ' αὐτῇ τῇ βάσει δικαιολογεῖται ἡ ποιηὴ διὰ τὸ ἀποτυχὸν καὶ τὸ ἐπιχειρισθὲν ἔγκλημα, μολονότι πραγματικὴ ζημία δὲν ὑπάρχει.

Ποῖα διαφορὰ λοιπὸν εἰς τὴν ζημίαν τὴν προερχομένην ἀπὸ δαρμοὺς μὲ δπλα, ἢ χωρὶς δπλα, ὅταν περιορίζεται ἡ πρᾶξις εἰς ἄπλοῦς δαρμούς; διατὶ βαρύνεται ἡ ποιηὴ καὶ διατὶ δικάζεται ἔγκληματικῶς, καὶ οὐχὶ ἐπανορθωτικῶς; Ἰδοὺ δὲ λόγος:

Διὰ τὴν πιθανότητα μήπως γενῆ χρῆσις τῶν δπλων κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πράξεως μὲ διάφορον τρόπον παρὰ τὸν προμελετημένον καὶ διότι εἰς τὴν πραγματικὴν ζημίαν προσιύθεται ἡ ἐκ τῆς ὑποψίας μὴ συμβῆ τι ἀπευκταῖον εἰς ἄλλην περιστασιν. Ἐπομένως:

Διὰ νὰ μὴ μεταχειρίζωνται δπλα οἱ ἀντιπαλαίοντες, δὲ νόμος τιμωρεῖ αὐστηρότερον τὴν πρᾶξιν, ὅταν ὑπάρχουν δπλα.

Διὰ τὸ Ζον

Ἄφ' ἑνὸς μέρους ἡ μεταχείρισις τῶν δπλων φέρει φόβον· ἀφ' ἑτέρου, ἀρκεῖ νὰ περιορίσης τὸν φόβον εἰς αὐτὰ δπλα, τὰ δποῖα δύνανται νὰ τὸν προξενήσουν.

Ἐὰν ἐμβῆ εἰς χρῆσιν ἡ δάρδος ἢ ὁ λίθος ἢ τὸ ἐργαλεῖον τῆς τέχνης, τὸ μὴ ἔχον κοπτερὰν ἀκμήν, ἃς μὴ λησμονήσωμεν διὰ δφείλει καὶ δὲ νόμος νά ἔχῃ ὑπὲ δψιν τὴν ἀνθρώπινον ἀδυναμίαν.

Ο ἐρεθισμός, ἡ πηγὴ τῶν πράξεων αὐτῶν δὲν χαλινώνεται πάντοτε καὶ εἰς ἄπαντας παρὰ τοῦ νόμου καθότι δ χαρακτήρ, γέννημα τοῦ δργανισμοῦ, δὲν κυριεύεται πάντοτε ἀπὸ τὰς ἔξεις.

Ἄς εὐχαριστηθῶμεν λοιπὸν ν ἀπαγορεύσωμεν τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν δπλων, τὰ δποῖα μᾶς φοβοῦν περισσότερον· ἃς εὐχαριστηθῶμεν νὰ θεωρήσωμεν τὴν ζημίαν τῆς πρώτης τάξεως, καὶ τὴν τῆς δευτέρας μὲ τὸν δφειλόμενον περιορισμόν.

(ΠΑΛΜΑΣ) 68 ἕως 71.—"Οταν τις ἔγκαληται διὰ πολλὰ ἔγκλήματα, εἰς διαφόρους τόπους, κ ἐποχὰς πραχθέντα, τὸ δικαστήριον δ,που μέλλει νὰ δικάσῃ τὸ βα-

* 68. Ο ἔγκαλούμενος διὰ πολλὰ ἔγκλήματα πραχθέντα εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας, παραπέμπεται εἰς τὸν δικαστὴν τοῦ τόπου, δπου ἐπράχθη τὸ βαρύτερον ἔγκλημα, ἀφοῦ γενῆ ἡ ἔξέτασις παρὰ τοῦ δικαστοῦ τοῦ τόπου δπου εὑρέθη καὶ ἐσυλλήφθη.

69. Η ἔξέτασις συνίσταται εἰς τὴν γνώρισιν τοῦ προσώπου καὶ τῶν εὑρεθέντων εἰς τὴν ἐρωταπόκρισιν, καὶ συλλογὴν δλων τῶν περιστάσεων τοῦ ἔγκλήματος.

70. Ο ἔγκαλούμενος δμως διὰ πολλὰ ἔγκλήματα, πραχθέντα, εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας, ὑποβάλλεται εἰς τόσας κρίσεις, δσαι εἶναι αἱ δικαιοδοσίαι, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ βαρυτέρου ἔγκλήματος. Εὰν δὲ εἰς τινὰ τῶν κρίσεων τούτων ἐπιβληθῇ κατ' αὐτοῦ ἡ μεγίστη καταδίκη, δὲν προχωρεῖ περαιτέρω εἰς ἄλλην κρίσιν.

71. Ο δικαστὴς τοῦ δευτέρου ἔγκλήματος ἔχει ὑπὲ δψιν τὴν ποιηὴν τοῦ προηγηθέντος, καὶ οὕτω καθεξῆς.

ρύτερον ἔγκλημα διφείλει νὰ τελειώσῃ τὴν δικογραφίαν δλων τῶν ἄλλων, καὶ νὰ κρίνῃ τὸν ἔγκαλούμενον διὸ δλα, ὅχι βέβαια διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τόσας ποινάς, ἀλλὰ τὸν διὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ κρίνῃ τοὺς συνενόχους εἰς τὸ ἄλλα ἔγκληματα. Ζον διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ποινῆς διὰ τὸ μεγαλύτερον ἔγκλημα εἰς περίπτωσιν τοιαύτης διαφορᾶς. Ζον διὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς τὰ ζημιώθέντα μέρη ἐκ τῶν ἄλλων ἔγκλημάτων τίτλον τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν. Δὲν μὲ φαίνεται οὔτε δικαία ἡ γινομένη πρόνοια εἰς τὸ ἄρθ. 70 καὶ μάλιστα εἰς τὸ ὕστερον μέρος τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου «ἐὰν δὲ εἰς τινα κλ. οὔτε σύμφωνος μὲ τὸ ἄρθ. 68.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **68** ἕως **71.** — *Kat' αὐτόν, δὲν προοδεύει. Ἀλλὰ δὲν λέγει τὸ ἀρθρον δι, ἀν ὑπάρχουν συναίτιοι, ἢ συμμέτοχοι, τὸ Δικαστήριον θέλει παύσει καὶ κατὰ τούτων.*

(ΠΑΛΜΑΣ) **93***. — Οἱ Σύμβουλοι κατὰ τὸ 22 ἄρθ. δύνανται νὰ δικάζουν εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς ὑποχειμένας εἰς ἔγκλησιν. Εἰς τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις ἔχουν μόνον γνωμοδοτικὴν ψῆφον, ἢ ἐκθέτουν ἐγγράφως τὴν γνώμην των.

Ἐὰν ἔπειτα κάνεις τῶν μελῶν τοῦ ἔκκλητου ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸ ἔργον του, εἰς τῶν εἰρημένων Συμβούλων γίνεται δεκτός, ώς ἵκανὸς νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ, κ' ἐπομένως νὰ δικάσῃ. Δὲν δύναται νὰ εἶναι συνδικαστὴς εἰς κατώτερον Δικαστήριον, καὶ θέλει εἰσθαι εἰς τὸ ἀνώτερον;

Ἐκ τούτου δύναται νὰ συμβῇ ἐναργεστέρα ἀνωμαλία εἰς Ἀργος, διότι ὑπάρχει τὸ Πρωτόκλητον. Τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἶναι ἡδη γνωστὴ ἡ γνώμη τῶν συμβούλων ἐπὶ τῶν ἔκκεκλημένων ὑποθέσεων παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοκλήτου. εἰς τὸ εἰρημένον αὐτέθι ἔγκλητον. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ γίνεται ὁ ἔκδικαστὴς ὁ ἡδη δηλοποιήσας τὴν γνώμην του πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ἢ ὁ ἡδη γνωμοδοτήσας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (ἴδε τὰ περὶ τούτου ῥηθησάμενα κατωτέρω εἰς τὸ 14. ἄρθ. τῆς πολιτικῆς διαδικασίας).

Ἡθελε διαφέρει, ἐὰν ἡ ἔκλογὴ τοῦ εἰρημένου Συμβούλου ἐγίνετο μόνον ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν 15 τοῦ δποίου γίνεται μνεία εἰς τὸ ἄρθ. 2 ἔξαιρουμένων τῶν δύο, οἵτινες ἔλαβαν μετοχὴν εἰς τὴν ἔγκληθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοκλήτου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, διότι γίνεται καὶ ἡ ἔκλογὴ (π.χ. τοῦ Ἀργους).

Ἐνυπάρχει διμως πάντοτε τὸ ἀτοπον τοῦ παραχωρεῖν ἐπὶ ἔγκλητου ὑποθέσεως, καθῆκον καὶ ἵκανότητα τοῦ νὰ τὴν δικάσῃ ἐκεῖνος διτις ἐνομίσθη ἀνίκανος νὰ τὴν δικάσῃ πρωτοκλήτως.

* 93. Ἐν Ἑλλείψει τινὸς τῶν μελῶν, ἢ ἐν περιστάσει ἔξαιρέσεως, ἀναπληροῦ τὸν τόπον αὐτοῦ εἰς τῶν συμβούλων τοῦ Πρωτοκλήτου τῆς ἐπαρχίας, διότι τὸ "Ἐγκλητον ἐδρεύει, ἔκλεγόμενος παρὰ τοῦ ἰδίου κριτηρίου διὰ πλειοψηφίας.

Τὸ ἀρθρον ἔπειτα 13. διὰ τῆς ἐκφράσεως τινος ως πρὸς τὴν ἡ τινῶν τοῦ ἀρθρου 10 φαίνεται ὅτι ὑποθέτει μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς ἀντικαταστάσεως ἐνδεικών μελῶν τοῦ ἐκκλήσου.

Ἄλλα τότε πρέπει νὰ ἔξηγηθῇ ὅτι ἐν ἐλλείψει δύο μελῶν τοῦ ἐκκλήσου, θέλει ἀναβάλλεσθαι ἢ ἀπόφασις τῶν ὑποθέσεων καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ γενοῦν δύο ἀντικαταστάσεις κατὰ τὸν προρρηθέντα τρόπον.

Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ πρωτόκλητον οἱ Σύμβουλοι ἐκλέγονται ἀπὸ τὰ μέρη. Διατὶ δὲ νὰ μὴ τοὺς συγχωρηθῇ ἢ αὐτὴ ἔξουσία καὶ εἰς τὸ ἐκκλητον εἰς παρομοίαν καὶ σημαντικωτέραν ἀκόμη περίπτωσιν;

Πρέπει ἄρα νὰ γενῇ δεκτὸν τὸ μέσον τοῦ νὰ προσκαλήται (ἐν ἐλλείψει ἢ διὸ ἄλλο νόμιμον ἐμπόδιον τινος τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλήσου) εἰς τῶν συνηγόρων τῶν μὴ ἔχοντων συμφέρον, ἢ μὴ λαβόντων μετοχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, δστις γίνεται δεκτὸς ως προστάτης (à patronare) ἐνώπιον τοῦ ἐκκλήσου, ως γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν ἐν ἐλλείψει ἀναπληρωτῶν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 93.—Παράδοξον φαίνεται ὅτι, ἐνῷ ἀποκλείεται δ Σύμβουλος νὰ δικάζῃ, τούτεστι νὰ ἔχῃ ψῆφον εἰς τὸ Πρωτόκλητον, γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ ἐκκλητον, διὰ νὰ δικάζῃ δίκην εἰς τὴν δποίαν ἥτοι ἀνίκανος νὰ ψηφοφορῇ.

* Α πάντησις:

Διὰ πολλοὺς ἰσχυροὺς λόγους δὲν ἦδύνατο ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκλέξῃ εἰς τὸ ἐκκλητον καὶ σταθεροὺς παρέδρους.

Ἐγεινε σκέψις, ἐὰν ἀπὸ τὸ Σῶμα ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἐν γένει ἀπεκλείσθη τῆς ψῆφου, ἦδύνατο νὰ γενῇ ἐξαιρεσίς καὶ εἶδος, καὶ ἀπεφασίσθη ναί. Πλὴν τὸ ἐκκλητον νὰ ἐκλέγῃ διὰ πλειοψηφίας μεταξὺ τῶν συμβούλων τοῦ τόπου, δπον ἔδρεύει.

Ο Σύμβουλος, δστις ἔδρεύει εἰς τὸ ἐκκλητον, δὲν ἔδρεύει, διότι εἶναι εἰς τῶν Συμβούλων, ἄλλα μὲ διπλοῦν παράσημον, τούτεστι διότι καὶ ἐκλέχθη ἀπὸ τὸ ἐκκλητον.

Ποῦ ὑπάρχει τώρα ἡ κατηγορουμένη ἀντίφασις;

Λέγει δ παρατηρητής, ὅτι ἔπρεπε νὰ σαφηνισθῇ τὸ ὅτι ἡ ἐκλογὴ δὲν γίνεται ἐπὶ Συμβούλου δστις ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀπόφασιν. Ἀλλὰ τὸ ἀρθρον δὲν λέγει ὅτι ἡ ἐκλογὴ θέλει γίνεσθαι ἐκ τῶν συμβούλων τῆς ἀποφάσεως, ἄλλὰ τοῦ Πρωτοκλήτου δ φόβος τοῦ παρατηρητοῦ μὴ γενῇ λάθος, δὲν ἔχει βάσιν διότι καὶ τὰ νήπια ἔδω γνωρίζουν ὅτι, δστις ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασιν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μετοχὴν εἰς τὴν ἀναθεώρησίν της.

93.—Διατί τινος εἰς τὸ ἐκκλητον, καὶ τινῶν εἰς τὸ Ἀνώτατον;

Διότι ἡ Κυβέρνησις ἐστοχάσθη νὰ περιορίσῃ τὴν συνδρομὴν τῶν Συμβούλων

εἰς τὸ ἔκκλητον δὶς ἐνὸς καὶ μόνου μέλους θέλουσα νὰ ὑπάρξουν πάντοτε δύο Δικασταὶ εἰς τὸ ἔκκλητον μ' ἕτερα πάρεδρον κατὰ περίστασιν.

Διότι ἐδιορίσθησαν νὰ παρεδρεύουν εἰς τὸ Ἀνώτατον ἄλλης ἀνωτέρας τάξεως ὑποκείμενα, ἐπαραχωρήθη διὰ τὴν μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην, νὰ παρεδρεύουν καὶ πλείονες εἰς ἔλλειψιν τῶν μελῶν.

Κατηγορεῖται τὸ σχέδιον· καθότι δὲν ἐδόθη εἰς τὰ μέρη τὸ δικαίωμα τῆς ἔκλογῆς τῶν κατὰ περίστασιν παρέδρων διὰ τὸ ἔκκλητον, καὶ τὸ Ἀνώτατον.

Διότι ἡ Κυβέρνησις, ἡ δποία ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἔκλογῆς, τὸ παρεχώρησε διὰ μόνους τοὺς συμβούλους:

1ον διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, διὰ τὰς δποίας δὲν ἔδωκε ψῆφον εἰς τοὺς Συμβούλους.

2ον διὰ τὸ πολύπλοκον τοῦ κανονισμοῦ, καὶ τὰς συγχίσεις, θεωρουμένης ἐν ἐνεργείᾳ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων.

Κατωτέρω θέλουν σαφηνισθῆ ὁι λόγοι, ἐκτεταμενέστερον, καὶ ἀκριβέστερον.

Διατί, λέγει ὁ παρατηρητής, δὲν διετάχθη νὰ παρεδρεύουν οἱ συνήγοροι, ὡς τοὺς μεταχειρίζεται ἡ Γαλλία, καὶ τὸ Πιεμόντε;

Ἄποκρινομαι ὅτι, ἐὰν εἴχαμεν ἴκανὸν ἀριθμόν, ἥθελαμεν δάνειοθῆ τὸ αὐτὸ σύστημα· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν δλίγοι ὑπάρχουν, καὶ κανεὶς δὲν εἶναι δστις δὲν ἔχει μετοχὴν εἰς δλας τὰς ὑποθέσεις, διὰ τὰς δποίας ἡ συμβουλὴ εἶναι ἀναγκαία.

(Μ. Σ.) 93.—Πῶς ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ πλειοψηφία ὅταν δύο μόνοι δικασταὶ τοῦ ἔκκλητου μέλλουν νὰ ἔκλεξουν τὸν σύμβουλον; Ὁ ἐξαιρούμενος δὲν ἡμπορεῖ νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν ἔκλογὴν τοῦ διαδόχου του, καθότι ἡ πρᾶξις αὗτη ἥθελεν εἰσθαι ἐναντία εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐξαιρέσεως ἐνὸς δικαστοῦ· ὁ λαχνὸς ἥτον τὸ καλύτερον μέσον, ἀλλὰ ὁ Σύμβουλος δικάζων ὡς ἔκκλητος ὀφείλει νὰ ἔκλεγηται ἀπὸ τὴν ἀμερόληπτον καὶ πεφωτισμένην ψῆφον τῶν Δικαστῶν. Ἀνάγκη νὰ ληφθῇ ἄλλο μέτρον. Π.χ. ὁ Διοικητής τοῦ τόπου, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως ἡμποροῦσεν ἐνούμενος μετὰ τῶν δύο Δικαστῶν νὰ κάμνῃ τὴν προκειμένην ἔκλογήν.

Προσθήκη (Μ Σ)

Ἄρ. 93 (όργαν.) τριῶν μόνων ὄντων τῶν μελῶν τοῦ ἔκκλητου, ἡ Κυβέρνησις παραχωροῦσα τὸ δίκαιον, τῆς ἔκλογῆς τοῦ κατὰ περίστασιν Παρέδρου ἐν περιστάσει ἐξαιρέσεώς τινος ἐξ αὐτῶν, ἔχει τὴν ἐγγύησιν τῆς καλῆς ἔκλογῆς, τὴν διπλῆν ψῆφον δύο δικαστῶν, διπλῆν ψῆφον ἥτις ἀποφασίζει περὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς τῶν πολιτῶν· ἀλλ' ἐν περιπτώσει δύο ἐξαιρέσεων, ἡ ψῆφος τοῦ μόνου μείναντος δικαστοῦ, δὲν ἐγγυᾶται ἀποχρώντως τὴν κοινωνίαν περὶ τῆς ἔκλογῆς τῶν δύο Παρέδρων ἡ ἀναπληρωτῶν ὥστε ἐκ τῆς μοναδικῆς του ψήφου, νὰ ἐξαρτᾶται ίσως, ἡ τύχη τῆς ἀμφισβητουμένης ὑποθέσεως, ἐνῷ κατὰ τὸ παραδεχθὲν σύστημα, ἡ ἀπόφασις τῶν ἔκκλητων

ὑποθέσεων δὲν ἐνεπιστεύθη εἰς μίαν μόνην ψῆφον, ἀλλ' εἰς τὴν πλειοψηφίαν τουλάχιστον δύο δικαστῶν· ἀνάγκη λοιπὸν διὰ νὰ εἶναι σύστημα συνεπὲς (conséquent) νὰ μὴ παραχωρήσῃ τὸ δίκαιον τῆς προκειμένης ἔκλογῆς εἰμὴ ἐν περιστάσει ἐξαιρέσεως τινος μόνον δικαστοῦ, νὰ φυλάξῃ δὲ δι' ἐχυτὴν ἡ Κυβέρνησις τὸ ῥῆθὲν δίκαιον ἐν περιπτώσει ἐξαιρέσεως τινων ἢ ὅλων τῶν ἐκκλήτων Δικαστῶν. Παρομοίᾳ χρεία δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ἐξαιρέσεως τινος ἢ τινων ἢ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ἀνωτάτου α'. διότι ἡ ἔκλογὴ τῶν ἀναπληρωσάντων πίπτει εἰς τὰ μέλη σώματος ἀνωτέρας τάξεως. β'. διότι τὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος χαίρουσιν ἦδη τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Κυβερνήσεως. γ'. διότι ἐφύλαξεν εἰς ἐχυτὴν τὴν μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἴδιων ἔκλογήν, εἰς ἀναπληρωσιν τῶν ἐξαιρουμένων μελῶν τοῦ ἀνωτάτου.

(ΠΑΛΜΑΣ) *ἀρθ. 111^{*} τοῦ δικαστικοῦ δογανισμοῦ (181. 187 τῆς ἐγκληματικῆς διαδικασίας).*

Τίποτε δὲν θέλω εἰπεῖ διὰ τὴν σύστασιν, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου. Ἐφίνω τὴν τοιαύτην φροντίδα εἰς τὸν Λαφαϋέτην, εἰς τὸν διπολον διαφέρει τοσοῦτον ἢ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερία, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους φιλελευθέρους τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἵτινες, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, νομίζουν ὅτι θέλου οἴδετε εἰς τὴν Ἑλλάδα μίαν ἀληθῆ δημοκρατίαν μὴ γνωρίζοντες κατὰ βάθος τοῦ τόπου τὴν κατάστασιν, τὴν γῦν ἡθικὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἰς ποίας χεῖρας ὑπάρχει παρακατατεθειμένη ἢ διαχείρισις τῶν πολυτιμοτέρων τοῦ ἀνθρώπου πραγμάτων, ἀτινα ὑπάρχουν μᾶλλον ἐξησφαλισμένα εἰς δημοκρατικὸν Κράτος, ἢ τοις ἢ ζωῇ, ἢ ιδεοκτησίᾳ, ἢ ἐλευθερίᾳ, ἢ τιμῇ, ἐν λόγῳ, ἢ διαχείρισις τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται δὲν περιέχουν οὐδὲν τραχύ, διαν γίνωνται ἀπὸ παλαιὸν καὶ εἰλικρινῆ φίλον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς δικαιοσύνης.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) *ἀρθ. 111 τοῦ Διοδογανισμοῦ.*

'Ενταῦθα γίνεται κατηγορία κατὰ τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου. Ἄλλ' οὔτε δι Λαφαϋέτης, οὔτε οἱ φιλελεύθεροι τῆς Εὐρώπης θέλουν παροργισθῆ ἐξεύρουν οὕτοι κάλλιστα ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνδυμα δὲν δύναται ν' ἀρμόζῃ εἰς ἐκαστον ἀνθρωπον.

'Εξεύρεις Κ^ε παρατηρητά, τί θέλει δι Λαφαϋέτης, τί θέλουν τῆς Εὐρώπης οἱ φιλελεύθεροι; "Ας σὲ τὸ εἶπω ἐγώ:

* 111. Καθίσταται ἐν Ἐξαιρετικὸν Δικαστήριον.

Περὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ Δικαστηρίου

181. 'Οποιαδήποτε καὶ ἀν εἶναι ἡ κατηγορία ἡ παρ' οίουδήποτε προσαπτομένη εἰς δημόσιον ὑπουργόν, πρέπει νὰ παρουσιάζεται εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τοῦ διποίου τὸν κλάδον ὑπάγεται δ δημόσιος ὑπουργός· ἡ δὲ κατηγορία λαμβάνει διόδον κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως.

187. 'Η ἀπόφασις τῆς Β' ἐπιτροπῆς εἶναι δριστική.

Νὰ βελτιωθῶσι τὰ μέσα τῆς ἡθικῆς, καὶ τῆς γενικῆς οἰκονομίας· καθότι ἄνευ ἡθικῆς, καὶ χωρὶς δόλου οἱ πολῖται νὰ ἔχωσιν ἴδιοκτησίαν ἀρκοῦσαν διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, δὲν ὑπάρχει, οὐτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία, καὶ ἡ φιλελευθερία καταντᾶ πρόσχημα δλίγων ἀτόμων, μεταχειριζομένων τὰ ἐλατήριά της διὰ ν' ἀπατῶσι τὸν ἐπιπόλαιον λαόν, νὰ τοῦ ταράσσουν τὴν ἡσυχίαν, καὶ νὰ ὠφελῶνται μόνον αὐτοί.

‘Η παρατήρησίς μου δὲν ἔχει τι ὑπὲρ τὸ δέον, θέλω εἰπεῖ κάγώ, καθότι πηγάζει ἀπὸ αἴσθημα εἰλικρινοῦς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν ἀπώλειαν πρὸς τὴν τάξιν, καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν σύγχυσιν, καὶ τὴν ἀταξίαν.

(Μ. Σ.) **ἀρθ. 111: 121** – (Οργαν.) Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσδιορισθῶσι τὰ καθοσιώσεως ἐγκλήματα διὰ ὁδηγίαν καὶ τῶν δικαζόντων καὶ τῶν δικαζομένων.

(ΠΑΛΜΑΣ) **146***. — Κατὰ τὴν πλατυτέραν ἐξήγησιν τὴν γενομένην εἰς τὸ ἅρθ. 216. τῆς πολιτικῆς διαδικασίας δύναται νὰ χρητιμεύσῃ καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἅρθρον καλύτερα ἐκφραστὶς ἀπὸ τὸ «ἐκτελεῖ» γῆτις φαίνεται ὅτι τὸν ὑποχρεοῦντα προσάπτη τὸν κατάδικον εἰς τὴν δύναμιν..... Ἡδύνατο νὰ ἐκφρασθῇ «εἰν» ἐπιφορτισμένος νὰ ἐκτελῇ, καὶ νὰ κάμνῃ νὰ ἐκτελοῦν».

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **146.** — *Kai ὁ πλέον κοῦφος "Ελλην γνωρίζει ὅτι τὸ ἐκτελεῖ, σημαίνει ἐκτελεῖ μὲ τὰ μέσα του. Ὁ ἀστυνόμος ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς τοῦ δικαστικοῦ κλάδου· ἀλλὰ μήπως ὁ αὐτὸς πράπτει; ὡς πρὸς τὴν διαιτήσανταν ἀρχὴν πράπτει ὁ αὐτός, ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις, κατὰ προτροπὴν τοῦ ἰδίου. Κανεὶς δὲν ἐφανιάσθη, οὐτε δύναται νὰ φαντασθῇ "Ελλην εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι λέγων ὁ νόμος ὁ Ἀστυνόμος ἐκτελεῖ, σημαίνει ὅτι αὐτὸς θέλει φέρῃ προσωπικῶς τὰς προσκλήσεις εἰς τὸν ἐναγομέρους, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς θέλει γίνεσθαι δῆμος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγκληματικῆς ἀποφάσεως. Ἰσως ἀλλαχοῦ ἥθελε προξενήσει ἀπορίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν χρειάζεται.*

* 146. Ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς τῶν Ἀρχῶν, εἴτε διοικητικῶν, εἴτε δικαστικῶν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(ΠΑΛΜΑΣ) 4. 5. καὶ 36*. — Καὶ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου δύναται νὰ ἔχῃ χώραν ἐκτεταμένη διαδικασία κατὰ τὸ ἀρθ. 36. Τότε λοιπὸν διατὶ ἔγεινεν ἢ διαφορὰ τῆς ἐκφράσεως μεταξὺ τῶν δύο ἀρθρῶν 4 καὶ 5. περὶ τὸ ἀναβάλλει . . . ;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 4. 5. 36. — Διατί, λέγει δὲ παρατηρητής, εἰς μὲν τὸν εἰρηνοδίκην ἀναβάλλεται μόνον ἢ ἀπόφασις, εἰς δὲ τὸν πρωτόκλητον δικαστὴν ἢ αὐτὴ αἰτία ἀναβάλλει πᾶσαν πρᾶξιν;

Καθότι εἰς τὰς εἰρηνοδικικὰς ὑποθέσεις ἥτον ἀνάγκη νὰ ληφθῇ μέτρον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων.

Καθότι ἥτον ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν αἱ ἀποδείξεις, αἴτιες διὰ τῆς ἀναβολῆς ἡδύταντο νὰ ἐλαττωθοῦν, ἢ νὲ ἀπολεσθοῦν.

Καθότι εἰς τὰ τῆς εἰρηνοδικίας ἀντικείμενα διφείλεται δραστηριότης, καὶ πᾶν διπλέον ἀργοπορίαν, πρέπει νὰ προλαμβάνεται.

* Ιδοὺ τὰ αἵτια τῆς ἀναβολῆς τῆς ἀποφάσεως διὰ τὸν εἰρηνοδίκην, καὶ πάσης πράξεως διὰ τὸν πρωτόκλητον.

(ΠΑΛΜΑΣ) ἀρθ. 14*. — Μεταξὺ τῶν σύσιμων αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας εἰν'

* 4. Ἡ κατὰ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Εἰρηνοδίκου ἔξαίρεσις ἀναβάλλει τὴν ἀπόφασιν.

5. Ἡ κατὰ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πολιτικοῦ ἢ ἐμπορικοῦ δικαστοῦ ἔξαίρεσις ἀναβάλλει τὴν πρόσδον τῆς ἀγωγῆς.

36. Ἀναβάλλεται ἢ διαφιλονείκησις εἴτε ἢ ἀπόφασις, διάκοινος πρόκειται ν' ἀκουσθῇ νεοπροβληθεῖς μάρτυς, ἢ νὰ γενῇ δοκιμασία, ἢ περαιτέρω διασάφησις τοῦτο δέ, δταν ἐγκριθῇ ἀναγκαῖον παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

Περὶ τῶν ἔξαιρέσεων κατὰ τῶν δικαστῶν.

* 14. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἴναι δικαστής.

1. Ἐὰν κατ' εὐθεῖαν ὠφελήται ἀπὸ τὴν ἔκβασιν τῆς ἀγωγῆς.

2. Ἐὰν ἔχῃ δμοίαν ἀγωγὴν ὡς ἐνάγων, ἢ δμοίαν εὐθύνην ὡς ἐναγόμενος δηλαδὴ ἐὰν ἔχῃ κρισιολογίαν τοῦ αὐτοῦ εἶδους, καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως δύναται νὰ ὠφεληθῇ φέρων αὐτὴν εἰς παράδειγμα διὰ νὰ κερδίσῃ ἐπομένως τὴν ίδιαν του·

3. Ἐὰν ἔχῃ συγγένειαν μὲ τοὺς δικαζομένους, ἢ τις κωλύει τὴν εἰς γάμον σύζευξιν. Τὸ αὐτὸν ἐμπόδιον ἐπιφέρει καὶ ἡ περὶ γάμου ὑπόσχεσις ἢν καὶ δὲν ἐμβῆκεν εἰς ἔργον.

4. Ἐὰν ἐκατηγόρησεν ἐνώπιον Δικαστηρίου κάνεν' ἀπὸ τοὺς δικαζομένους, ἢ ἢν ἐκατηγορήθη ἀπὸ τινα ἓξ αὐτῶν·

5. Ἐὰν εἴναι χρεωφειλέτης ἢ δανειστὴς κάνενὸς τῶν δικαζομένων·

6. Ἐὰν ὁ δικαζόμενος εἴναι ἢ ἢτο πρὸ ἐνὸς ἔτους ὑπηρέτης τοῦ δικάζοντος·

έξαιρετέος διδικαστής, καὶ διὰ τὰς διποίας δρεῖται νὰ ἔξαιρηται ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι καίτοι ἀνέσυμβούλευσε κανένα τῶν διαφερομένων ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, η προκειμένης ἔκκλησεως, ἀνέλαβε μετοχὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς πρωτοκλήτως.

Πῶς συνέβη νὰ λησμονηθῇ η τοιαύτη αἰτία τῆς ἔξαιρέσεως εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τὴν ἐνδιαλαμβανομένην εἰς τὸ ἅρθ. 14;

Τὸ χάσμα τοῦτο ὡς οὖσιῶδες πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ, καὶ μάλιστα, διότι δρθότατα ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας, συνηγόρους, η συμβούλους τοῦ μέρους ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. (ἅρθ. 105).

*Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον πόσον ἐπωφελὲς ἦθελεν εἰσθαι, ἐὰν κανεὶς τῶν προέδρων η δικαστῶν τῶν παυσάντων δικαστηρίων δὲν εἰσήγετο εἰς τὸ ἔκκλητον, διουνάγονται αἱ ἔκκλητοι αὗτοῦ ἀποφάσεις, ἀλλ' εἰς τὸ ἔκκλητον, διουνάγονται δὲν ὑπάγονται· καθότι οἱ παλαιοὶ ἔκκαλέσαντες, οἵτινες εἶχαν δι' ἑαυτοὺς ἐπτὰ δικαστάς, καὶ νῦν ἔχουσι μόνον τρεῖς, πραγματικῶς δὲν ἔχουν εἰμὴ δύο!

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 14.—Δὲν ἀνέγνωσεν διπαρατηρητὴς τὸν τύπον τοῦ ὁρκού τοῦ Δικαστοῦ. *Ἐὰν δικαστὴς κατὰ τὸν ὁρκον χρεωστῇ ν' ἀγνοῇ παντελῶς τὴν διαφιλονεικουμένην ὑπόθεσιν, δὲν δύναται νὰ ἐδρεύσῃ ἐπὶ τοῦ βήματος, λαβὼν ἄπαξ εἴδησιν μερικῶς. Καὶ ἐὰν τὸν ἐμποδίζῃ η μερικὴ γνῶσις τῆς ὑποθέσεως, πολὺ μᾶλλον η ἐπαγγελματική;

*Ἡθελεν εἶσθαι ἀνάρμοστον εἰς ἕνα νόμον, δστις ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ Δικαστοῦ τὴν ἀγνοιαν τῆς ὑποθέσεως, νὰ προσθέσῃ εἰς τὰς ἔξαιρέσεις μίαν ἄλλην, διὰ τὴν διποίαν η περίστασις τῆς σημερινῆς νέας ἐκλογῆς τῶν Δικαστῶν, δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμήν, καὶ τῆς διποίας η ἔλλειψις ἀναπληροῦται ἀπὸ τὸν τύπον τοῦ ὁρκού.

(Μ. Σ.) ἀρ.: 14.—Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν Δικαστικὸν ὁρκον δὲν ἥμπορεῖ δικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ἔκτὸς τοῦ Δικαστηρίου πληροφορίας περὶ τῆς δικαζομένης ὑπόθεσεως πλὴν ὁ ὄρκος ἀποτελεῖται εἰς τὴν μέλλουσαν διαγωγὴν τοῦ Δικαστοῦ, καὶ ὅχι εἰς τὰς παρελθούσας πράξεις του· ἀν λοιπὸν καὶ η περὶ τῆς δικαστοῦ λόγος ἔξαιρεσις ἐνυπάρχη εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, εἶναι ὅμως ἀναγκαῖον νὰ ἐκφράζεται ὅητῶς ἀπὸ αὐτόν, καθότι qui dicit de uno, de altero negat.

(ΠΑΛΜΑΣ) 21*.—Διὰ ποῖον λόγον φαίνεται ἀνέκκλητος η τοσοῦτον σπουδαία αὕτη

7. *Ἐὰν δικαστὴς ἔχῃ προφανῆ καὶ γεγγρακυῖαν οἰκειότητα κατὰ συνέχειαν μὲ κανένα τῶν διαφερομένων.

8. *Ἐὰν ἐμεσολάβησέ ποτε, πρὶν γενῇ δικαστής. διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰ διαφερόμενα μέρη περὶ τῆς δικαζομένης ὑπόθεσεως.

* 21. *Η ἐκδιδομένη ἀπόφασις περὶ τῆς Ισχύος, η μή, τῆς κατὰ τοῦ δικαστοῦ ἔξαιρέσεως, εἶναι δριστική.

ἀπόφασις, καὶ μάλιστα, κατὰ τὰς περὶ τῶν ἀρθ. 18. 50 καὶ 51 τοῦ §. 2. προγεγονέας παρατηρήσεις τίτλῳ διορθώσεως;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 21.—*Η ἔξαιρεσις τοῦ Δικαστοῦ ἔχει ν' ἀποφασισθῇ; Ἀπεφασίσθη;*
Τόσον ἀρκεῖ παραχωρουμένη; τῆς ἐκκλήσεως ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως περὶ ἔξαιρέσεως τοῦ Δικαστοῦ ἥθελεν εἶσθαι ταυτόν, ώς νὰ πλάτιωνται αὕτα καταχρήσεων, καὶ χρονοτριβῶν.

'Αφ' ἑτέρου μέρους ποίαν ζημίαν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ, ἢ ἐργασία τοῦ Δικαστοῦ ἔξακολουθοῦντος ὑπόθεσιν, ἐπὶ τῆς δροίας ἔξηρέθη;

Προξενεῖ φόβον τὸ κατὰ τοῦ ἔξαιρέσαντος πάθος; Ἀλλ ἐπειδὴ διαπλέομεν ὡς τὸ πιθανόν, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ φιλοπια του θέλει τὸν παρακινήσει νὰ γενῇ προσεκτικώτερος, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι, ἀν καὶ παρωργισμένος, ὀφείλει νὰ συστέλλεται ἀναθεωρητέας οὖσης τῆς πράξεως του παρ' ἀγωτέρας ἀρχῆς, πρὸς τὴν δροίαν ἔχει νὰ βροντοφωνήσῃ δ ἔξαιρέσας αὐτόν;

'Ας ὑποθέσωμεν ὅτι τυφλωμένος ὑπὸ τῆς δρογῆς ἀδικεῖ κατὰ τί; Εἰς τὸ ν' ἀλλάξῃ τὰ ἔγγραφα; Ἀλλὰ τότε δύναται νὰ ἐγκαλεσθῇ ἐγκληματικῶς. Εἰς τὴν οὖσιαν τῆς ὑποθέσεως; Ἀλλ' ἡ προκατάληψις ἀνακαλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀρωτέρας ἀρχῆς.

'Εὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστοῦ εἴναι ἀνέκκλητος, δὲν ἀποφασίζει μόνος του, ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ δύο σύμβουλοι ἔχοντες ψῆφον.

Δὲν ἡδυνήθη δ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν τόσον ἐκτεταμένην ἀφθονίαν τῶν ἐκκλήσεων δι' δροιασδήποτε πράξεις (ώς εἰς ἄλλα ἔθνη παρατηρῆται, καὶ δπον ἵσως εἴναι ἀρκούντως δικαιολογημένη) καθότι δὲν ἐνόμισε δικαιον νὰ ὑποπτεύωνται οἱ πολῖται ὅτι δ Ἀικασικὸς κλάδος εἴν' ἐμπόριον, δπον κατεξοδεύονται οἱ πολῖται, καὶ δπον διὰ τῶν ὑπερόγκων θυσιῶν, καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ χρόνου ἔξασθενοῦν, ἐνῷ ἐν ταυτῷ διαιροῦνται ἀντιπολεμούμενοι αἰωνίως.

(ΠΑΛΜΑΣ) 27*. —*Ο Κλήτωρ ἐνδέχεται βέβαια νὰ μὴν εὔρῃ οὕτε τὸν πολίτην, οὔτ' ἄλλον τινα τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν θύραν κλεισμένας; Τότε τί ὀφείλει νὰ πράξῃ; Ἐτερον χάσμα.*

«Νὰ παραδώσῃ τὴν κλῆσιν εἰς τὸν Ἀστυνόμον δστις θέλει φροντίσει νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πολίτην, ἢ εἰς τινὰ τῆς οἰκογενείας του, καὶ θέλει ἀναφέρει τὸ ἀποτέλεσμα πρὸς τὸν Δικαστήν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 27. —*Oι Κλήτορες καὶ οἱ Ἀστυνόμοι, ώς ἀλλαχοῦ λέγει δ παρατηρη-*

* 27. *Η κλῆσις ἐκτελεῖται ἢ παραδιδομένη εἰς χεῖρας τοῦ ιδίου καλουμένου, ἢ ἀφιεμένη εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.*

τῆς, δὲν ἐκπληροῦν τὰ χρέη των ἀκριβῶς δι' ἄγνοιαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἐλλ' εἰναι διαταχθῆ ὁ κλήτωρ, ὡς ἐπιθυμεῖ ὁ παρατηρητής, ὥστε μὴ εὑρισκομένου τοῦ ἐναγομένου νὰ παραδίδῃ τὸ ἔνταλμα εἰς τὸν Ἀστυνόμον τοῦ τόπου, διὰ νὰ τὸ ἐνεργῇ, τότε ὁ κλήτωρ θέλει εὑρῆ ἀφορμὴν νὰ προφασίζεται ὅτι δὲν εὑρίσκει τὸν ἐναγόμενον, διὰ νὸς ἀποφύγῃ τό βάρος τοῦ νὰ ἐπανέρχεται δὶς καὶ τοὺς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἐναγομένου.

(ΠΑΛΜΑΣ) 41*. — Νὰ πέμπῃ ὁ δικαστὴς ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν ἐνάγοντα διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ δικαστικὰ δικαιώματα, καὶ νὰ τὰ ἐπαναλαμβάνῃ, εἰ δέον, ἀπὸ τὸν ἐναγόμενον, ἔχει καλῶς, ἀλλὰ διατὶ νὰ τὴν πέμπῃ καὶ εἰς τὸν ἐναγόμενον μὴ ἀπόντα;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 41. — Τὸ ἀντίγραφον δίδεται καὶ εἰς τὸν ἐναγόμενον ὅχι διὰ νὰ μάθῃ τί χρεωστεῖ εἰς τὸ Δικαστικὸν ταμεῖον, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίσῃ δποίαν ἔκβασιν ἔλαβεν ἢ δίκη καὶ νὰ γενῇ προσεκτικὸς εἰς τὸ νὸς ἀσφαλίσῃ τὰ δικαιώματά του ἐγγράφως.

(ΠΑΛΜΑΣ) 42*. — Τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εἶναι καλὸν διὰ τὸν χριστιανόν, καὶ τὸν χριστιανὸν δστις ἀπολύτως δὲν εἶναι τυφλός, ἢ μονόχειρ. Ἐλλ' ὁ Ἔβραιος, ὁ Τσούρκος, εἴτε κρισολογεύμενος, εἴτε δοκιμαστής, εἴτε μάρτυς δὲν θέλουν τὸ κάμει, καθὼς οὔτε ὁ μὴ ἔχων χεῖρας, ἢ ὁ βλαμμένος τὴν δεξιὰν χεῖρα. Πρέπει ἄρα νὰ προστεθῇ:

«μὴ θέλοντος, ἢ μὴ δυναμένου νὰ κάμῃ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἀρκεῖ ἢ μνεία τὴν δποίαν ὁ Γραμματεὺς θέλει κάμει..

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 42. — Μέχρι τοῦ νῦν οὔτε Ἔβραιοι οὔτε Τοῦρκοι ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁταν φθάσῃ ἢ τοιαύτη πραγματεία, τότε θέλουν διαταχθῆ τὰ εἰκότα.

«Ο παρατηρητής γνωρίζει τὸ δύσκολον τοῦ τρόπου, διὸ οὖ δφείλει τὸν δρόκον ὁ Ἔβραιος, καὶ πόσαι φιλονεικίαι ἔγιναν, καὶ πόσοι συγγραφεῖς ἐνησχολήθησαν περὶ τούτου, καὶ πόσους τρόπους μετεχειρίσθησαν οἱ Ἔβραιοι διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἐταιρείας των, διὰ νὸς ἀπανήσουν τὸν χριστιανικὸν κόσμον εἰς τὸν πεφύλ δρόκον τύπον.

Περιπλέον εἶναι ζωηρὰ εἰσέτι ἢ αἰσθησις τῶν δεινῶν, τὰ δποῖα ὑπέφερεν ἢ Ἑλλὰς ἔνεκα τῆς συνδρομῆς καὶ τῶν Ἔβραιών εἰς τὸν παρελθόντα χρόνον. Αἱ πληγαὶ εἶναι ἀνοικταί. Ἡ Αράραμοστον ἐθεωρήθη ἀνεν ἀνάγκης νὸς ἀναμνηθοῦν ἀνύπαρκτα ὅντα.

* 41. Ὁ εἰρηνοδίκης χρεωστεῖ ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν δποιασδήποτε ἀποφάσεώς του νὰ διευθύνῃ ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς εἰς τὰ διαφερόμενα μέρη ὁ κλήτωρ δὲ χρεωστεῖ εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς γνωστοποιήσεως νὰ ἔξηγῇ καθαρὰ καὶ τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς παραδόσεως.

* 42. Οἱ μάρτυρες ὑπογράφουν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεώς των, καὶ μὴν ἔξεύροντες νὰ γράφουν, κάμνουν το σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Διὰ τὸν ἄχειρα, ἢ τυφλόν, ἐπειδὴ δὲ νόμος ἐδέχθη τὸ γένος τοῦ ἐμποδίου, ὅλα τὰ εἶδη ὑπάγονται εἰς αὐτόν.

‘*Η ἀνικανότης εἶναι τὸ γένος· ἡ ἄγνοια τοῦ γράφειν εἶναι εἶδος τοῦ γένους τῆς ἀνικανότητος· εἰς τὸ γένος συμπεριλαμβάνονται δλα τὰ εἶδη.*

Καὶ καὶ ἄλλον ἀκριβέστερον τρόπον.

‘*Η ἀνικανότης τοῦ γράφειν, εἶναι ἀποτέλεσμα μᾶς αἰτίας; Εὰν πολλαὶ αἰτίαι γεννοῦν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, διαν ἡ ἀνικανότης τοῦ γράφειν εἶναι τὸ κύριον ἀντικείμενον, ὑπάγονται εἰς τὸ ἀρθρον δλαι αἱ αἰτίαι, ἐκ τῶν δποίων πηγάζει ἡ ἀνικανότης.*

Προσθήκη (Μ. Σ.)

αρ: 42.—‘*Η ἀνικανότης ως γένος ἥθελεν ἐμπεριέχει ὅλα τὰ εἶδη, ἐὰν τὸ ἀρθρον ἀντὶ τῆς λέξεως μὴν ἥξεύροντες μετεχειρίζετο τὸ μὴ δυνάμενοι. Μόλον τοῦτο δι μάρτυς στεφούμενος τῶν χειρῶν, καίτοι εἰδὼς γράμματα, πῶς δύναται νὰ σημειώσῃ τὸν σταυρὸν ὑπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς μαρτυρίας του; Ανάγκη νὰ κανονισθῇ περὶ τούτου.*

(ΠΑΛΜΑΣ) 46*.—‘*Ἐνδέχεται ν’ ἀπατῶμαι, πλὴν δὲν ὑπάρχει νόμος προσδιορίζων εἰς ποίαν ἡλικίαν δὲ ἀνήρ ἢ ἡ γυνὴ δύνανται ν’ ἀρχίσουν νὰ δονομάζωνται γέροντες. Ο μὲν τῶν δικαστῶν θέλει τοὺς εἰπεῖ τοιούτους εἰς τὰ 50 ἔτη, δὲ εἰς τὰ 60. Αρα τοῦτο πρέπει νὰ ἔξηγηθῇ διὰ τὴν δμοιόμορφον ἐφαρμογὴν τῆς ἐκ τοῦ ἀρθρ. 46 ὠφελείας.*

50-51 (18). ‘*Η διάταξις τῶν τριῶν τούτων ἀρθρῶν ἀφ’ ἐνὸς μέρους ἀντιβαίνει εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου. Εἰς τὸ πραττόμενον ἐπὶ ἐκκλήσεως παρὰ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων, τῶν συγκειμένων ἀπὸ πρόσωπα μεγαλυτέρας ἐμπιστοσύνης· ἀφ’ ἐτέρου δὲ δύναται νὰ προξενήσῃ μεγάλα ἀτοπα ως πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν μερῶν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ περιπλέον ἐγκλήματα.*

Ιον Ἀντιβαίνει εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου

“Οταν ἐκκαλῇ τις, εἶναι ταυτόν, ως νὰ λέγῃ πρὸς τὸν δικαστὴν «Σὺ μ’ ἐδίκασες

* 46. Εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀναγομένας εἰς τὸν εἰργνοδίκην δὲν συγχωροῦνται οἱ συνήγοροι, οὔτε οἱ ἐπίτροποι οἱ συγχωροῦνται εἰς τὰς γυναῖκας, εἰς τοὺς γέροντας, καὶ εἰς τοὺς ἐν ὑπουργήμασι.

50. Εἶναι ὑπόχρεως δὲ ἐκκαλῶν νὰ παρουσιάσῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν αὐτὸν δικαστήν, δστις ἔξεδωκε τὴν ἀπόφασιν, ἀναφορὰν περιέχουσαν τὰ αἴτια τῆς ἐφέσεως. ‘*Η ἀναφορὰ γνωστοποιεῖται πρὸς τὸν ἀντιδικον. Αν οὗτος κάμη ἀπολογίαν, γνωστοποιεῖται πρὸς τὸν ἐκκαλοῦντα, δστις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ὀφείλει νὰ κάμη τὴν ἀνακεφαλαίωσίν του· δ’ ἐκαλούμενος παραλαμβάνει ταύτην δι’ ἔγγραφου παραλαβῆς, κάμνει τὴν ἀνταπολογίαν ἐντὸς τριῶν ἀλλων ἡμερῶν, καὶ ἐγχειρίζει ἀμφοτέρας πρὸς τὸν δικαστήν.*

51. ‘*Ο δικαστὴς παραλαβὼν τὰς ἀνακεφαλαίωσεις πέμπει τὴν δικογραφίαν εἰς φάκελλον πρὸς τὸν ἐκκλητὸν δικαστήν, καὶ οὗτος, ἀφοῦ τὴν λάβῃ, ἐξετάζει καὶ κρίνει.*

κακῶς η̄ δῑ ἀμάθειαν, η̄ ἀπὸ κακίαν». "Οσον ἀμαθής εἶναι ὁ δικαστής, τόσον εὔκολώτερον πειράζεται, καὶ συλλαμβάνει τὴν ὅρεξιν τοῦ νὰ μὴ μεταρρυθμίσῃ η̄ ἀπόφασίς του. 'Εὰν τοῦτο δὲν συμβῇ καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, δύναται τούλαχιστον νὰ συμβῇ κάποτε. Ιδοὺ δ λόγος διὰ τὸν δποτὸν δ τοιοῦτος δικαστής θεωρεῖται ὑποπτος, καὶ δὲν θέλει κανεὶς ὥστε αὐτὸς νὰ ἐπειμβῇ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν μετὰ τὴν ἔκκλησιν. Διατὶ λοιπὸν τ' ἀρθ. 18 καὶ 50 ἔλαβαν ἀποχὴν ἀπὸ τοιαύτας ἀρχᾶς;

Σον τὸ πραττόμενον παρὰ τῶν ἀνωτέρων Δικαστηρίων

Οὔτε εἰς τὰ Πρωτόκλητα, εὕτε εἰς τὰ ἔκκλητα, εὕτε εἰς τὰ ἐμπορικὰ Δικαστήρια, ἐδόθησαν παραλήπται καὶ ἀποστολεῖς διὰ νὰ παραλαμβάνουν καὶ πέμπουν πρὸς τὸ μέλλον νὰ δικάζῃ τὰς ἔκκλητους ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ πρὸς ὑπεράσπισιν μέσα τῶν μερῶν, ἀλλ' η̄ τοιαύτη ἀποστολὴ η̄ παρουσίασις ἀφέθη εἰς τὴν φροντίδα τῶν διαφερομένων, μολονότι πρόκειται περὶ δικαστῶν μεγαλυτέρας ἐμπιστοσύνης. Διατὶ λοιπὸν νὰ παρεισαχθῇ κανὼν διάφορος ἐπὶ τῶν ἔκκλητων ἀποφάσεων τῶν εἰρηνοδικῶν; Τούτων αἱ ἐπανορθωτικαὶ ἀποφάσεις δὲν εἶναι ἀσήμαντοι, ως ηδη ἐρρέθη, ως κ' ἐκ τῶν πολιτικῶν π.χ. αἱ περὶ μισθοῦ δύνανται ν' ἀναβῶσιν εἰς μεγάλην ποσότητα! ἐκτὸς τούτων τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κρισολογεῖται περὶ σμικρῶν ποσοστῶν, αἵτινες δῑ ἔαυτὸν εἶναι περισσότερον παρ' αἱ μεγάλαι ποσότητες διὰ τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν τῶν πλευσίων! κατὰ δικαιοσύνην, η̄ κάθε μέτρον πρέπει νὰ εἶναι ἵσον δῑ δλους, η̄ η̄ πλάστιγξ πρέπει νὰ κλίνῃ ὑπὲρ τῶν πρώτων. 'Εὰν ἀντείπῃ τις δῑ τοιοῦτον μέτρον ἔγεινε δεκτὸν πρὸς εὔκολίαν τῶν διαφερομένων, πτωχῶν ως ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἔξοδων καὶ ταξεδίων τῶν, ἀποκρίνομαι δῑ τις ηδύνατο νὰ λάβῃ χώραν κ' ἐνώπιον τῶν ἄλλων δικαστηρίων, καὶ δῑ τέλος ημπορεῖ νὰ εἶναι δυνατόν, ἀλλ' ὅχι ἀφευκτον μέτρον τὸ περὶ σύ δ λόγος.

Σον *Ατοπα μεγάλα, κ' ἔγκληματα ἀκόμη
δύνανται νὰ προξενηθῶσιν ἀπὸ τὸ μέτρον τοῦτο.

'Εὰν δ εἰρηνοδίκης εἴτε διὰ φιλαυτίαν πειραχθείς, εἴτε ἐκ ματαιότητος, εἴτε ἐκ μεροληψίας. 'Εὰν δ γραμματεὺς αὐτοῦ εἴτε μὲ χρήματα διαφθαρείς, εἴτε δωροδοκηθεῖς ἀπὸ τὸν ἀντιφερόμενον, ἀφοῦ ἀπαξ, διὰ τῶν ἐκτεθέντων παρὰ τοῦ ἔκκαλέσαντος μέσων φοβηθῶσι εὐλόγως τὴν διόρθωσιν τῆς ἔκκλητου ἀποφάσεως, ἐάν, λέγω, ἀλλάζουν τὰ ἔγγραφα τοῦ ἔκκαλέσαντος, νοθεύοντες, εἰ χρεία, τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἔγγραφων αὐτῶν, ποίαν ἀσφάλειαν ἔχει δ ἔκκαλέσας διὰ νὰ τὸ γνωρίσῃ πρὶν τῆς ἔκδόσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἔκκλητου, καὶ μετὰ ταῦτα ως ἐπὶ τὸ πολύ;

Κατὰ τὸ ἀρθ. 51: 'Ο πρωτόκλητος ἀφοῦ τὰ λάβῃ ἔξετάζει καὶ κρίνει. Κρίνει ἐπὶ τῶν ἔγγραφων τὰ δποτα λαμβάνει, καὶ τὰ δποτα τοῦ παραπέμπονται ἀπὸ τὸν

εἰρηνοδίκην, καὶ δύναται νὰ δικάσῃ, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὰ μέρη, καὶ μάλιστα τὸν ἐκ-
κλέσαντα, οὔτε νὰ τοὺς ἀναγνώσῃ τὰ δποῖα ἔλαβεν ἔγγραφα, κ' ἐπὶ τῶν δποίων
δρεῖται, καὶ μέλλει νὰ δικάσῃ, πρᾶγμα τὸ δποῖον γῆθελε χρησιμεύσει τούλαχιστον ὡς
ἀσφάλεια ἐναντίον εἰς τὴν εἰρηνένην κατάχρησιν τῆς ἐμπιστοσύνης.

‘Η ἀντίρρησις δτι δὲν πρέπει νὰ συμπεραίνεται τοιοῦτον ἔγκλημα εἰς τοιού-
τους ὑπουργούς, εἰναι λόγος ἐν γένει ἀνυποστήρικτος, καὶ ἀντιβαίνει ὅχι μόνον εἰς τὴν
πολιτικὴν διαδικασίαν, γῆτις ἀπαιτεῖ πάντοτε δύο μάρτυρας εἰς τὰς δικαστικὰς πρά-
ξεις, εὐνομούμενα ὡς πρὸς τὸν δικαστικὸν αλάδον ἀρκεῖ γή ὑπογραφὴ τοῦ δικαστοῦ,
καὶ τοῦ γραμματέως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἔξαιρετοῦ δικαστηρίου
κεφαλαίου. Προσέτι δσον εὐκολώτερον δύναται νὰ γενῇ γή τοιαύτη κατάχρησις, τόσον
εύρυχωροτέρα γίνεται γή πρὸς αὐτὴν ὁδός, ἀνευ φόβου ἀνακαλύψεως. ‘Η οὐσία δὲ
πάσης νομοθεσίας εἰναι νὰ μὴ μένῃ τοιαύτη ὁδός, καὶ νὰ προλαμβάνωνται τὰ ἔγκλη-
ματα, ἀντὶ νὰ τιμωρῶνται πεπραγμένα γῆδη: «Νομίζω ἐπομένως δτι πρέπει: γή
ἀπλῶς νὰ προσδιορισθῇ εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα προθεσμία τις, ἐντὸς τῆς δποίας νὰ πα-
ρουσιάζῃ τὰ ἔγγραφά του, καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πρωτοκλήτου ὑπὸ τὴν ποινὴν τοῦ νὰ ἐκπίπτῃ τῆς ἐκκλήσεως γή δηλοποιουμένης
τῆς διατάξεως τῶν ἀρθ. 50 καὶ 18 μόνον δυνατῆς, καὶ ὅχι ὑποχρεωτικῆς διὰ τὰ
μέρη, ἀν θέλουν δηλ. νὰ παρουσιάζωσιν εἰς τὸ Πρωτόκλητον τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ
μέσα τῆς ὑπερασπίσεως τῶν, νὰ διορισθῇ δτι, παραπεμπομένης τῆς δικογραφίας
παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου, δ πρωτόκλητος θέλει προσδιορίζει εἰς τὰ μέρη τὴν δικάσμου
ῆμέραν, διὰ νὰ τοὺς ἀναγινώσκῃ τὰ ληφθέντα ἔγγραφα».

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 46¹ — “Ἄλλο εἶναι νὰ ἐνασχοληθῇ περαιτέρω δικαστής εἰς τὴν οὐσίαν
τῆς ὑποθέσεως, ἀφοῦ γῆδη ἀπεφάσισε, καὶ ἄλλο νὰ γενῇ δργανον τῆς ἀποστολῆς τῶν
παραπόνων, καὶ τῶν ἐγαντιώσεων τῶν μερῶν κατὰ τῆς ἀποφάσεώς του.

‘Η σύστασις τῆς εἰρηνοδικείας ὑπηγορεύθη ἀπὸ τὴν ὁφέλειαν, τὴν πηγάζουσαν
ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ γεωργοῦ, ἀπὸ τοῦ ν' ἀπέρχεται μακρὰν τῆς κατοικίας του,
διὰ νὰ ενοῇ δικαιοσύνην διὰ ποσότητα, γῆτις γῆθελε δαπανηθῆ μὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ
χρόνου, ἐὰν γῆθελε διαταχθῆ μακρὰν γή ἀνήκουσα ἀρχή, καὶ μὲ τὰ ἔξοδα, τὰ δποῖα
γῆθελαν συμπέσει ἄν διὰ μετρίαν ὑπόθεσιν ὥφειλε νὰ μεταβαίνῃ δ ἐράγων ἀπὸ τόπον
εἰς τόπον.

Δὲν εἶναι δ βαθμὸς τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν δποίαν χαίρει δ εἰρηνοδίκης καὶ ὅχι
δ Πρωτόκλητος Δικαστής, γή πηγή, ἐκ τῆς δποίας πηγάζει γή μεταξὺ τοῦ εἰρηνοδίκου

¹ Παρ' ὅλον δτι εἰς τὰς ἀπαντήσεις τοῦ Γενατᾶ εὑρίσκεται εἰς τὸ περιθώριον δ ἀριθμὸς τοῦ ἀρ-
θρου 46, ὅμως, δπως φαίνεται, δ Γενατᾶς ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἀρθρα 50-51, τὸ δὲ ἀρθρον 46 μένει ἀναπάν-
τητον.

καὶ τοῦ Πρωτοκλήτου διαφορὰ ὡς πρὸς τὸ ἔκκλητον, ἀλλ' ἡ ἀληθινὴ πηγὴ τῆς διαφορᾶς εἶναι ἡ εὐκολία τοῦ γεωργοῦ εἰς τὸν ἐγεργῆ τὰς ὅποιας ὕφειλε ἐγώπιον τοῦ ἔκκλητου πράξεις εἰς τὸν αὐτὸν εἰρηνοδικεῖον, ώστε νὰ μὴ βιάζεται νὰ ἔξοδεύῃ καὶ καιρὸν καὶ ἔξοδα μεταβαίνων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

* Εὰν εἴπῃ τις ὅτι ἐμποδίζονται τὰ μέρη νὰ προσφέρωσιν νέας ἀποδείξεις εἰς τὸ ἔκκλητον, ἀποκρίσομαι ὅτι δὲν εἶναι εἰς τὸ ἔκκλητον δεκταὶ νέαι ἀποδείξεις, εἰμὴ μόνον, ὅταν τὸ γνωρίσῃ τὸ Δικαστήριον.

Δὲν ἔδόθη ἡ ἀδεια εἰς τὰ μέρη νὰ τὸ πράτιον κατὰ δίκαιον, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταχρήσεως.

* Εδόθη τὸ βάρος εἰς τὸ πρωτόκλητον ὡς ἔκκλητον νὰ τὰς ζητῇ ὅταν ἀγαγκαιοῦνται.

* Επειδὴ, λέγει ὁ παρατηρητής, τὸ ἔκκλητον παραλαμβάνοντα ἔγγραφα δύναται ἀνεν ἀκροάσεως τῶν ἀντιφερομένων ν^ο ἀποφασίζῃ, εἶναι πιθανὸν ὁ εἰρηνοδικης, ὅστις στέλλει τὰ ἔγγραφα, ἢ νὰ τὸ ἀλλάξῃ ἢ νὰ πλαστογράψῃ τὰς ὑπογραφάς, ποῖα ἡ ἀσφάλεια διὰ τὸν ἔκκαλοντα;

* Απαντῶ ὅτι, καὶ ἀν ἥδυνατο τοῦτο νὰ συμβῇ δὲν ἔνεργείας τριῶν ἀτόμων, τοῦ ἔκκαλοντος, τοῦ δικαστοῦ, καὶ τοῦ γραμματέως, καὶ νὰ μείνῃ μυστικὸν (εἰς τὴν Ἑλλάδα;) ποῖος ἐμπόδισε τὸν ἔκκαλοντα ἢ τὸν ἔκκαλοντος νὰ παρουσιασθῶσι προσωπικῶς εἰς τὸ Δικαστήριον;

* Εξεύρει ὅτι δυνάμει τοῦ ἀριθμοῦ 52 ὁ δικαστής, ἐὰν τὸν χρειασθῶσι διασαφήσεις, δύναται νὰ τὰς ζητήσῃ καὶ νὰ τὰς λάβῃ.

* Οποῖος φόβος! καὶ ποῖος εἶναι ὁ ἔκκαλων, ὅστις δὲν ζητεῖ τὸν δικαστήν του; Λιὰ 3 γρόσια εἶδα ἀναφοράν, καὶ τὸν ἀναφερόμενον ἐλλόντα εἰς Ναύπλιον ἀπὸ Τριπολιτσᾶν. Λιὰ νὰ θεραπευθῇ ἡ ἀσθένεια αὕτη, τὴν ὅποιαν ὀποιαδήποτε διαφορὰ προξενεῖ εἰς τοὺς διαφερομένους νὰ τρέχωσιν ἔνθεν κακεῖθεν, καὶ εἰς ἀνηκούσας ἀρχάς, καὶ νὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τὸ ἐργόχειρόν των, ἔγινεν αὕτη ἡ θεραπεία, ἡ ὅποια τοὺς ὑποχρεοῦντας νὰ κλείσουν τὴν προκάταξιν τῆς ἔκκλητου εἰς τὸ Εἰρηνοδικεῖον ἐὰν δὲ καὶ μολονότι ἔξεθύματαν, θέλοντας νὰ παρουσιασθῶσιν, ἔχοντας τὸ ἐλεύθερον, καὶ κανεὶς δὲν τοὺς ἐμποδίζει

(Μ. Σ.) ἀρ. 46.—Εἶναι ἀνάγκη νὰ προληφθοῦν αἱ καταχρήσεις, προσδιοριζομένης τῆς ἡλικίας ἔως τῶν ἑβδομήκοντα ἔτῶν. Εἶναι καλὸν διὰ τὴν εὔκολίαν τῶν κοινοτήτων, τῶν χωρίων, νὰ συγχωρῶνται καὶ διὰ τὰς εἰρηνοδικείας οἱ ἐπίτροποι ἀλλὰ νὰ μὴ τοῖς συγχωρῆται νὰ ἐπιφορτίζωνται πλέον τῶν δύο ὑποθέσεων.

(ΠΑΛΜΑΣ) 85*.—Διατὰς νὰ λαμβάνῃ χώραν ἔγκληματικὴ δίκη διὰ ψεῦδος ῥηθὲν μὲ

* 85. "Οταν ἡ ἄρνησις γίνεται ἀπὸ τὸν ίδιον ἀρνούμενον τὴν ὑπογραφήν του, τότε ἡ ἄρνησις

μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παρεκτανθῇ ἡ ὑπόθεσις, καὶ νὰ δραδύνῃ ἡ καταδίκη, ὥστε τοισυτρόπῳ δ ψευδόμενος νὰ ἐπιτυγχάνῃ τοῦ σκοποῦ του, ἐνῷ δι' ἀποδείξεων καὶ δοκιμασίας ἐπὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἢθελε τελειώνει κάλλιον ἡ ὑπόθεσις χωρὶς τοσαύτας ἀργοπορίας;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 85.—*Καθόπι ἀποβλέποντες τοῦ ἀντικειμένου ἢ τὴν ἀλήθειαν, ἢ τὴν πλαστογραφίαν, δὲν ἡδύρατο νὰ παραχωρηθῇ ἡ ἔξέτασις εἰς πολιτικὸν δικαστήριον.*

Καθόπι δὲν περιορίζεται ἡ ὑπόθεσις μεταξὺ τῶν ἀντιφερομέρων, ἀλλ᾽ ἀνησυχεῖ καὶ τὸ δημόσιον, ἐκ τῆς ὅποιας ἀνησυχίας πηγάζει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ λαμβάνῃ μετοχήν.

Καθόπι ἐὰν παρεχωρῇτο εἰς τὸ πολιτικὸν ἡ ἔξέτασις, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάμβανε τὸ δικαίωμα δ ἐγκαλῶν πολίτης, νὰ ἐγκαλῇ καὶ ἐγκληματικῶς, ὡς ἀλλαχοῦ εἶναι συγχωρημένον εἰς ὅποιανδήποτε κατάστασιν τῆς δίκης, ἢθελεν προκύπτει καὶ μάταια δαπάναι, καὶ χρονοτριβὴ εἰς τὸ πολιτικόν.

Καθόπι ἢθελε συμβαίνει σύγκρουσις μεταξὺ τῶν δύο Δικαστηρίων τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἐγκληματικοῦ, τοῦ μὲν ἀναγνωρίζοντος τὸ ἔγγραφον ὡς γνήσιον, τοῦ δέ, ὡς πλαστὸν ἢ διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν σύγκρουσιν τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸ ἐγκληματικόν, ἀντὶ ζητηθῆ δεύτερον, νὰ παραδέχεται τὰς πράξεις τοῦ πρώτου, ὡς ἰδικάς του.

Καθόπι δὲν ἔγειρε δεκτὸν νὰ διαταχθῇ δ δημόσιος ἐγκαλῶν νὰ λαμβάνῃ μετοχὴν μόνον ὅταν συνδιαλλάττωνται τὰ μέρη.

Καθόπι δύναται νὰ συμβῇ συνδιαλλαγὴ ἀνευ ἔγγραφου, καὶ μυστικῶς.

Καθόπι δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ τιμωρῇται πολιτικῶς δ ἐγκαλῶν συκοφάντης μὲ πρόστιμον, καὶ ἀν τικήσῃ νὰ μένῃ ἀτιμώρητος δ παρουσιάσας τὸ πλαστὸν ἔγγραφον, ὑποφέρων μόνον τὴν κατάργησιν αὐτοῦ τοῦ ἔγγραφου.

Καθόπι τέλος δημόσια ἔγκλημα, τὸ διόποιον δ τόμος ὁ φεῦλει νὰ καταδίκῃ δλαις δυνάμεσι, καὶ μάλιστα δπον τὸ ἐμπόριον ἀπαιτεῖ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐμπιστοσύνην.

Ἄλλὰ μολονότι ἡ αἵτια τῆς παρατηρήσεως περιορίζεται εἰς μόνην τὴν βραδύτητα τῆς ἀποπερατώσεως, ὡς λέγει δ παρατηρητής, νομίζω χρέος μου νὰ δικαιολογήσω τὸν περὶ οὗ δ λόγος καρονισμόν, καὶ διὰ νὰ προλάβω ἄλλον παρατηρητήν, καὶ διὰ νὰ μ' εὐκολυνθῇ ἡ ἀπάντησις περὶ τῆς ἐλεγχομένης βραδύτητος:

Προσθέτω δύο ἀρχάς:

1. *Tὰ δημόσια ἔγγραφα, ἐπίσημα ὅντα, φέρουσιν ἀπόδειξιν ἐντελῆ.*

Nόμ. 2. *de fide instrument*

ἐκλαιψάνεται ὡς ἐγκάλεσις πλαστογραφίας. Τὸ Δικαστήριον ὡς πολιτικὸν παύει τὰς ἐργασίας του, καὶ παρατέμπει τὴν ἐγκάλεσιν εἰς τὸ Ἐγκληματικόν.

Nόμ. 10. καὶ τελευτ. de probationibus

2. Τὰ ἴδιωτικὰ ἔγγραφα φέρουσιν ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ γράψαντος, ἢν δὲ γράψας ἀποδεικνύεται.

Nόμ. 25. § ult. de probat

Κατὰ συνέπειαν τὸ ἴδιωτικὸν ἔγγραφον τότε ἀποδεικνύει τὸν γράψαντα, ὅταν
1ον ἀναγνωρίζεται ἀπὸ αὐτόν.

2ον Διὰ τῆς συμπαραβολῆς τῶν ἔγγραφων ἀρνουμένου τοῦ γράψαντος.

‘Οποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς συμπαραβολῆς τῶν ἔγγραφων, ὅποιον τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ δποῖα τὰ χρέη τοῦ δικαστοῦ, δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς παρούσης διατριβῆς.

“Οταν δύμως τις παρουσιάζῃ ἴδιωτικὸν ἔγγραφον, τὸ ἔγγραφον αὐτὸν καθαυτὸν δὲν φέρει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας· ὅθεν δὲ παρουσιάσας διφεύλει ν' ἀποδείξῃ τὴν γνησιότητα, ἐὰν τὴν ἀρνήται δὲ φειλέτης. Ἡ ἀρνησις τοῦ διφειλέτου ἐπιβάλλει εἰς τὸν παρουσιάσαντα τὸ ἔγγραφον ἐκπλήρωσιν ἐνδὲς χρέους.

Τούτων δοθέντων, ἐὰν δὲ ἀρνούμετος τὸ γνήσιον τοῦ ἔγγραφου ἐνομίζετο ἐγκληματικῶς ἐγκαλῶν, ἥθελεν ἔχει χρέος ν' ἀποδείξῃ τὴν πλαστογραφίαν, ὡς ἢν ὑπῆρχεν ἡ γνησιότης, τὴν δποίαν μόνον τὸ ἔγγραφον δὲν παρουσιάζει.

‘Ο ἐκθέτης τοῦ σχεδίου λαβὼν ὑπὸ ὄψιν τὰ λεχθέντα παρετήρησεν: ὅτι ἡ οὐσία τῆς ἀρνήσεως ἐκ μέρους τοῦ διφειλέτου εἶναι ἀναντιρρήτως ἐγκάλεσις πλαστογραφίας· ἔκαμεν δύμως διάκρισιν (ἄρθ. 84).

“Αλλο εἶναι, ὅταν τις φέρων πρόσωπον τοῦ διφειλέτου, ἀρνεῖται τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἔγγραφου, καὶ

“Αλλο ὅταν ἀρνήται αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅσις ζητεῖται, ὡς γράψας.

‘Ο πρῶτος δύναται ν' ἀγνοῆ τὰς περιστάσεις τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, τοῦ τρόπου, τὰς μεταξὺ τῶν ἀφορώντων προσώπων σχέσεις, καὶ αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα τοῦ γράψαντος.

‘Ο δεύτερος, ἢν ἀρνήται, ἀρνεῖται ἐν γνώσει τελείᾳ.

‘Ο πρῶτος, ἢν ἀρνήται, δὲν φέρει κατηγορίαν κατὰ τοῦ ἔγγραφου· ἀμφιβολία ὑπάρχει.

‘Ο δεύτερος ἐγκαλεῖ ἐν γνώσει.

Διὰ τὸν πρῶτον δὲ παρουσιάσας δύναται πολιτικῶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του (ἄρθ. 86).

Δύναται ἡ πολιτικὴ ἐξέτασις ν' ἀνακαλύψῃ τὸ πλαστὸν τοῦ ἔγγραφου; Παύει τὸ πολιτικόν, καὶ ὁ δικαστὴς διευθύνει ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν ἐξέτασιν εἰς τὸ ἐγκληματικόν. (ἄρθ. 91).

Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ ἡ περίπτωσις τῆς συγκρούσεως μεταξὺ τῶν πράξεων τοῦ

πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἐγκληματικοῦ, διετάχθη ὥστε δλαι αἱ πράξεις τοῦ πολιτικοῦ νὰ ἔχουν τὸ κῦρος των εἰς τὸ ἐγκληματικόν. (ἀρθ. 96).

Ἄλλος διαν ἀρνήται ὁ ζητούμενος ως γράψας, διφείλει τὴν ἐξέτασιν τὸ ἐγκληματικόν, καὶ λαμβάνει μέρος ὁ δημόσιος ὑπουργός.

Τὴν αὐτὴν ἐξέτασιν, τὴν δποίαν ὠφειλε τὸ πολιτικὸν Δικαστήριον, κατὰ τὸ παραδεχθὲν ἄλλαχοῦ σύστημα, ἃς τὴν ἀναλάβη τὸ ἐγκληματικόν.¹ Ο παρουσιάσας τὸ ἐγγραφον διφείλει ν^τ ἀποδείξῃ ἐνώπιον τοῦ ἐγκληματικοῦ Δικαστηρίου τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν συκοφαντίαν τοῦ ἀρνουμένου¹ οὗτος δὲ ἀπολογεῖται. (ἀρθ. 92).

Τοιουτφρόπω δὲν εἶναι ὁ ἀρνούμενος, ὅστις χρεωστεῖ ν^τ ἀποδείξῃ ως ἐγκαλῶν τὸ πλαστὸν τοῦ ἐγγράφου, ἀλλ^τ διφείλει ως ἐγκαλούμενος ν^τ ἀπολογηθῆ περὶ τοῦ πλαστοῦ τῆς ἀρνήσεως του.

Τοιουτφριδόπω διατηρεῖται τὸ χρέος τοῦ παρουσιάσαντος τὸ ἐγγραφον ν^τ ἀποδείξῃ τὴν γνησιότητά του, ἐξ ἣς πηγάζει ἡ κακὴ πίστις τῆς ἀρνήσεως.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου δὲν εἰσήχθησαν ἀκόμη πανταχοῦ τ^τ ἀφορῶντα καταστήματα διὰ τὴν ὕπαρξιν τῶν δημοσίων ἐγγράφων, ἐδῶ ὅπου δλα τὰ ἐγγραφα, εἰς τὰ δποῖα στηρίζονται τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν μεταξύ των, εἶναι ἴδιωτικά, ἐδῶ ὅπου ἡ δυσπιστία δὲν ἔλαβεν ἀκόμη χώραν, καὶ εἴθε νὰ μὴν εἰσαχθῆ ποτέ!

Η Κυβέρνησις διφείλει νὰ μὴ δώσῃ ἀφορμὰς διὰ νὰ γενῆ κατάχοησις παρὰ τῶν διφειλετῶν, διφείλει νὰ μὴν ἐμψυχώνη μὲ τὸ ἀτιμώρητον τὴν κακὴν πίστιν τῶν ἀρνουμένων.

Ωφειλε ν^τ ἀπαλλάξῃ τὸν δαρειστὴν ἀπὸ ματαίας δαπάνας καὶ χρονοτριβάς· διφειλε νὰ μὴν συγχίσῃ τὰ καθήκοντα τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐγκληματικῆς ἀρχῆς, ὥστε νὰ ἔχῃ ἐκάστη τ^τ ἀφορῶντα εἰς αὐτήν. Ωφειλε ν^τ ἀποφύγη τὴν σύγκρουσιν τῶν αὐτῶν ὑπηρεσιῶν.

Ωφειλε τὰ διατηρήσῃ τὴν δημόσιον εὐταξίαν μὲ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐγκλήματος, ὅπου καὶ ἀν ὑπάρχῃ, καὶ μὲ τὴν ἀπαιτούμενην τιμωρίαν.

Τώρα ἐπανέρχομαι εἰς τὸν παρατηρητήν. Λέγει διὰ τὴν βραδύτητα τοῦ ἐγκληματικοῦ ἀγῶνος εἶναι συμφερότερον νὰ ἐνασχολῆται τὸ πολιτικόν, παρὰ τὸ ἐγκληματικόν.

Η βραδύτης αὕτη δὲν ὑπάρχει. Ο δργανισμὸς τῆς ἐγκληματικῆς ὑπηρεσίας παρουσιάζει δλην τὴν ταχύτητα. Ο ἐξεταστὴς εἶναι καὶ ὁ ἐγκαλῶν, καὶ ὁ δεχόμενος τὴν ἀπολογίαν. Δὲν ὑπάρχουν ἀλλαι μεσσολαβηζούσαι υπηρεσίαι¹ οὔτε αἱ παρεπόμεναι ἀγαβολαί.

¹ Ἡ φρίσις «ἄλλαι μεσσολαβηζούσαι υπηρεσίαι» εἶναι Ἰδιόγραφος διόρθωσις τοῦ Γενατᾶ, δστις ἀπίλειψ τὴν λέξιν «παρεμπίπτουσαι» καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔθεσε εἰς τὸ περιθώριον τὴν ἀνωτέρω φράσιν,

* Άλλὰ τὸ συντείνει πρὸς ἀποφυγὴν τῆς περὶ ἡς δὲ λόγος βραδύτητος, νὰ ἐπιφορτισθῇ τὸ πολιτικὸν Δικαστήριον καὶ μετὰ τὴν δριστικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν, νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα δὲ ἐναγάγων πολιτικῶς, νὰ ἐγκαλέσῃ καὶ ἐγκληματικῶς, ἢ ἀπὸ εὐθείας τὸ ἐγκληματικὸν νὰ λάβῃ μετοχήν, καὶ νῦν ἀποφασίσῃ;

(ΠΑΛΜΑΣ) 86*. — Ἡ φράσις πρωτόκλητον ἐμποδίζει νὰ λάβῃ χώραν ἢ περίπτωσις ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, ἐνῷ τό: Δικαστὴς δὲν γῆθελε φέρει τοιοῦτον ἐμπόδιον.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 86. — Καλῶς ἔχει ἡ παρατήρησις.

(ΠΑΛΜΑΣ) 99**. — Ὑπάρχουν ἀποδείξεις ἀλλότριαι εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι, αἵτινες, ἂν καὶ μὴ ἀλλότριαι, εἶναι ἀνωφελεῖς, καθότι καὶ ἀφοῦ δοθῶσι, δὲν κερδίζεται ἡ ὑπόθεσις. Διὸ τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει νὰ ἐμποδισθοῦν καὶ αἱ πρῶται καὶ αἱ δεύτεραι; Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ προστεθῇ εἰς τό: ἀλλότρια, καὶ τό: ἀνωφελῆ εἰς νίκην;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 99. — Ἀλλο εἶναι νὰ προσβάλῃ τις μαρτυρίας ἀλλοτρίας, καὶ ἄλλο, ἀνωφελεῖς.

* Επειδὴ δὲ Δικαστὴς δὲν ἔχει νὰ γνωρίσῃ τὴν οὖσιαν, καὶ βαρύτητα τῆς μαρτυρίας, εἰμὴ εἰς τὴν σπιγμὴν τοῦ δικάζειν, ἐπὸν αὐτῷ τούτῳ δὲν ἐσυγχωρήθη εἰς αὐτὸν νὰ γνωρίσῃ καὶ αἴτησιν τοῦ μέρους, ποῖαι μαρτυρίαι συντείνουν, καὶ ποῖαι εἶναι ἀνωφελεῖς, διότι

1ον *Ο Δικαστὴς γῆθελε προηγούμενος γνωρίσει τὴν οὖσιαν τῆς φιλονεικίας.

2. *Ηθελε προηγούμενος δικάσει τὴν αὐτὴν οὐσιαστικὴν ὑπόθεσιν, δικάζων δοπιὰ τὰ συντείγοντα ὑποστηρίγματα, κατὰ τὴν ἰδέαν του, καὶ τοῦτο πρὸν νὰ τελειοποιηθοῦν δλα τὰ μέσα ἐκ μέρους τῶν ἀγνοερούμενων.

3. *Ηθέλαμεν δώσει αἰτίαν εἰς τὸ αὐθαίρετον.

4. *Ηθέλαμεν ἐμποδίσει τὸν προτείγοντα ἀπὸ τοῦ νὰ συλλογίζεται ὡς θέλει, καὶ ηθέλαμεν τὸν βιάσει νὰ ὑποστηρίζῃ τὴν πρότασίν του, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Δικαστοῦ.

5. *Η ηθέλαμεν θυσιάσει μὲ μίαν παρεμπίπονσαν πρᾶξιν τὴν οὖσιαν τῆς ὑπόθεσεως, ἀνέκκλητον οὖσαν, ἢ ἐπρεπε νὰ συγχωρήσωμεν τὴν ἔκκλησιν, καὶ ἵδον ἄλλη αἰτία βραδύτητος, καὶ δαπάνη ἀνωφελής.

* 86. "Οταν ἡ ἀρνησις γίνεται ἀπὸ τὸν κληρονόμον τοῦ γράψαντος, τὸ Πρωτόκλητον ὡς πολιτικὸν ἔξακολουθεῖ τὰς ἔργασίας του· καὶ δὲ ἔχων τὴν διαφιλονεικουμένην ὑπογραφὴν ὀφείλει νὰ φέρῃ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῆς.

** 99. Δὲν δύνανται νὰ προτεθῶσιν ἀντικείμενα ἀλλότρια εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

(ΠΑΛΜΑΣ) 103.123.235*.—Μία πολιτικὴ διαδικασία πρέπει νὰ προσδιορίζῃ ποῖαι εἶναι αἱ προκαταρκτικαὶ, καὶ ποῖαι αἱ παρεμπίπτουσαι ἀποφάσεις, καὶ νὰ δηλωποιῇ ὅτι αἱ τελευταῖαι εἶναι ἔκκλητοι, καὶ ὅχι αἱ πρῶται, καὶ εἰς ποίας περιπτώσεις δύναται νὰ ἔχῃ χώραν ἢ ἔκκλησις πρό τῆς δριστικῆς ἀποφάσεως. Τὰ παρατηρηθέντα ἐπὶ τοῦ ἀρθ. 99 τοῦ § 2 διὰ τὰς ἀλλοτρίας καὶ ἀνωφελεῖς ἀποδείξεις, ὑποστηρίζουν καὶ τὴν παρατήρησιν ταύτην.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 103.123.235.—Τὸ σχέδιον ἔδήλωσεν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ὅποιαι πράξεις εἶναι ἔκκλητέαι. "Οπον δὲν ἔδωκεν ἄδειαν, ἔκκλησις δὲν γίνεται. Παραπονεῖται δὲ παρατηρητὴς ὅτι δὲν διεκρίθησαν ὅποιαι αἱ προκαταρκτικαὶ, ὅποιαι αἱ παρεμπίπτουσαι, κατὰ τὰ εἴδη αὐτῶν.

'Ο σχεδιαστὴς δὲν ἐνόμισεν ἀρμόδιον διὰ τῆς διαδικασίας, νὰ γράψῃ σύγγραμμα, διὰ νὰ θεωρήσῃ, καὶ σαφηνίσῃ ἐκάστην πρᾶξιν κατὰ τὸν δρόθον λόγον, καὶ τὴν ἴστορίαν, καὶ κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους. "Οστις θέλει νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τοιούτον ἔργον, ἃς μιμηθῇ τὸν Πιγώ, τὸν Καρέ, τὸν Λοκρέ, καὶ τὸν Ὁμεφεῖλ, καὶ ἃς γράψῃ τὴν θεωρίαν τῆς διαδικασίας.

(ΠΑΛΜΑΣ) 116.**—"Ηθελεν εἰσθαι καλὸν δὲ ἔξετασθησόμενος δικαστὴς νὰ μὴν εἶναι παρὼν εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ πρό αὐτοῦ ἔξεταζομένου μάρτυρος, διὰ νὰ μὴ γνωρίσῃ τὴν ἔκθεσιν.

116.—Ἐὰν λέγει τὸ ἀρθρον χωριστὰ δὲ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον, τί σημαίνει ἡ παρατηρησις, ἥτις τοὺς θέλει χωριστά;

(ΠΑΛΜΑΣ) 121 ***.—Δὲν ἔξηγεται δὲ τρόπος, δι' οὗ διευθύνονται πρὸς τὸ αἰτούμενον Δικαστήριον τ' ἀρθρα, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἔχει νὰ γενῇ ἢ ἔξετασις, ἀν δηλ. δι' ἀν-

* 103. 'Ο δικαστὴς ἀποφασίζει.

123. Πᾶσα πρᾶξις, εἴτε διὰ τ' ἀντικείμενα, εἴτε διὰ τοὺς μάρτυρας, ἔκκαλεῖται μόνον δταν ἔκκληθῇ ἢ ἀπόφασις τῆς δίκης.

235 Καμμία παρεμπίπτουσα πρᾶξις τοῦ δικαστοῦ δὲν εἶναι ἐφέσιμος πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ἔξαιρουμένων τῶν παρὰ τοῦ νόμου βρητῶς διορίζομένων.

** 116. Οἱ μάρτυρες ἐρωταποκρίνονται χωριστὰ δὲ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον.

*** 121. 'Ἐὰν δὲ μάρτυς ἔχῃ τὴν διαμονὴν του ἐκτὸς τοῦ τμήματος, τότε δὲ προτείνων (ἄν μολοντοῦτο ἢ μαρτυρία τοῦ μάρτυρος ἔθελεν εἰσθαι ἀποφασιστική) δφείλει νὰ παρουσιάσῃ ἀναφοράν, φανερώνων ὅτι ἢ ἀπόδειξίς του ἔθελεν εἰσθαι ἐλλειπής χωρὶς τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀπόντος μάρτυρος. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δὲ δικαστὴς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν πρωτόκλητον δικαστὴν τοῦ τόπου, ὅπου δὲ μάρτυς κατοικεῖ, νὰ ἔξετάσῃ αὐτὸς τὸν μάρτυρα. Οἱ διαφερόμενοι δυνάμενοι νὰ ἐρωτοῦν καὶ νὰ αἰτῶσιν ἀπόκρισιν ἀπὸ τοὺς μάρτυρας, ἐμπαροῦν νὰ εἶναι παρόντες καὶ δι' ἐπιτρόπων, ἢ νὰ δώσωσιν ἐγγράφως πρὸς τὸν δικαστὴν τὰς ἐρωτήσεις, περὶ ὃν ἔπιθυμοῦσι νὰ ἔξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες· δὲ δὲ δικαστὴς, ἐὰν τὰς ἐγκρίνῃ ὡς γομίμους, τὰς διευθύνει πρὸς τὸν διαληφθέντα πρωτόκλητον,

τιγράφου τοῦ ἐγγράφου τοῦ περιέχοντος αὐτὰ κατὰ τὸ ἀρθ. 97 ἢ δι' ἔξαγωγῆς γινομένης δι' ἐγγράφου τοῦ αἰτοῦντος δικαστοῦ.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **121.** — "Ἄλλο εἶναι τὸ προκείμενον μαρτυρικὸν ἄρθρον, τὸ περιέχον τὴν πρᾶξιν, εἰς τὴν δποίαν θέλουν ἔξετασθῆ οἱ μάρτυρες, καὶ

"Ἄλλο, αἱ ἐρωτήσεις, τὰς δποίας δύνανται νὰ κάμουν οἱ διαφερόμενοι εἰς τὸν μάρτυρα πρὸς διασάφησιν, καὶ ἀγάπτινῃ τῶν προγενομένων, συγγενομένων, καὶ ἐπιγενομένων περιστάσεων τῆς πράξεως, εἴτε πράγματος, τὸ δποῖον εἶναι τὸ κύριον ἀντικείμενον, διὸ δ ἔξετάζεται δικαστής.

"Οταν δικαστής εἶναι ἀπών, καὶ τὸ Δικαστήριον διευθύνει εἰς ἄλλην ἀρχὴν τὴν ἔξετασίν του, δφείλογται τὰ ἀκόλουθα.

"Ἐπειδὴ οἱ διαφερόμενοι δύνανται δικαιωματικῶς νὰ εἶναι παρόντες, ἐπὶ τῇ περιστάσει διτὶ δὲν θέλουν, ἢ δὲν ἐμποροῦν νὰ μεταβῶσιν δποὺ δικαστής εἶχε νὰ ἔξετασθῆ, ἢ διτὶ δὲν γνωρίζουν ἢ δὲν θέλουν νὰ διορίσωσιν ἐπίτροπον ἀντ' αὐτῶν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάσωσιν ἐγγράφως τὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις, τὰς δποίας ἥθελαν κάμει, ἐὰν ησαν παρόντες.

"Ἐπειδὴ τῶν ἐρωτήσεων τὸ δργανον εἶναι δικαστής, δφείλει δ καὶ τοῦ δποίου ἐπροτάνθη τὸ ἄρθρον νὰ παρουσιάσῃ ἐγγράφως εἰς τὸ θέλει νὰ ἔξετασθῆ δικαστής.

"Ἐπειδὴ δ προτείνας δύνανται νὰ παραστήσῃ τὰς ἐρωτήσεις ως ἄλλοτρίας τοῦ προκειμένου, καὶ νὰ ἐγαντιωθῆ εἰς αὐτὰς ως μὴ παραδεκτέας, ἢ νὰ θελήσῃ νὰ ἀντιπροτείνῃ ἄλλας κατὰ συνέπειαν τῶν τοῦ ἐγαγομένου ἐρωτήσεων.

"Ο δικαστὴς ἔχων ὑπὲρ δψιν τὸ κύριον ἀντικείμενον, ἐκκαθαρίζει τὰς ἀφορώσας αὐτὸ ἐρωταποκρίσεις, ἐκθέτει τὴν πρᾶξιν του, καὶ καταγράφει σαφῶς καὶ διακεκριμένως τὰς πρὸς τὸν μάρτυρα γενησομένας ἐρωτήσεις.

"Ο δικαστὴς δφείλει νὰ πέμψῃ τὴν πρᾶξιν ταύτην ως ὑπογραμμόν, πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν, ἵτις μέλλει κατ' αὐτὴν νὰ ἐνεργήσῃ.

"Άλλο δ παρατηρητὴς παραπορεῖται διτὶ δὲν διετάχθη δ τρόπος τῆς διευθύνσεως.

"Ο τρόπος οὗτος εἶναι ἀπλούστατος. Λύναται νὰ καταχρασθῇ δικαστὴς, καὶ νὰ διευθύνῃ ἄλλα ἀντ' ἄλλων;

(ΠΑΛΜΑΣ) **125-138 139-144***. — "Ἐκ τῶν ἦδη λεχθέντων φαίνεται ἀναγκαιό-

* 125. Οσάκις εἶναι χρεία δοκιμασίας, ἢ πρίν, ἢ μετὰ τὴν ἀπόφασιν, δ δικαζόμενος δφείλει νὰ τὴν ζητήσῃ δι' ἀναφορᾶς του παρὰ τοῦ Δικαστηρίου.

138. Τὸ τῆς δοκιμασίας ἐγγραφὸν πρέπει νὰ περιέχῃ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν ἐργασίαν τῶν δοκιμαστῶν· δταν δὲ εἶναι πολλὰ πράγματα καὶ πολλαὶ ἐργασίαι, πρέπει νὰ εἶναι εἰς κεφάλαια διακεκριμένα.

139. Τὸ ἐγγραφὸν τῆς δοκιμασίας ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς δύο δοκιμαστάς, καὶ διευθύνεται πρὸς

τατον νὰ δρκίζωνται οἱ δοκιμασταὶ¹ οὗτοι, καὶ νὰ δρκίζωνται μὲ τύπον ἐμποδίζοντα τὴν κατάχρησιν, τὴν ὅποιαν ὡς δοκιμασταὶ πράττουν, διὰ νὰ δίδωσιν λόγου ἔκαστος εἰς τὸν ἐντολέα του, καὶ μολονότι ἐναργῶς δὲν γῆθελεν ἔχει κακὸν δίκαιον. Μολαταῦτα εἰς τὸ περὶ δοκιμασίας Κεφ. καὶ ὅπου γίνεται λόγος ἀναφορικῶς περὶ τῶν δοκιμαστῶν ἐν γένει καὶ κατ' ἔξοχὴν εἰς τὸ ἀρθ. 138 παρεσιωπήθη ὁ δρκος· δρκίζονται οἱ μάρτυρες, δρκίζονται οἱ δικασταὶ, καὶ βέβαια πρέπει νὰ δρκίζωνται καὶ οἱ δοκιμασταὶ οὗτοι, φέροντες συνάμικα τοὺς δύο αὐτοὺς χαρακτῆρας! τιφόντι εἰς τὴν περίπτωσιν μερικῆς δοκιμασίας, ὡς γη περὶ τῆς δικαστικῆς λόγος εἰς τὸ περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων Κεφ. δρθῶς διετάχθη εἰς αὐτοὺς ὁ δρκος, ὡς εἰς τὸ ἀρθ. 304 ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ἔτι μᾶλλον γη ἀλήθεια τῆς εἰρημένης παρασιωπήσεως εἰς τὸ Κεφ. περὶ δοκιμασίας ἐν γένει.

Οφείλεται ἄρα ν' ἀναπληρωθῇ τὸ τοιοῦτον χάσμα, καὶ νὰ διαταχθῇ οὕτω:

«Οἱ δοκιμασταὶ κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν, πρὶν ἐπιχειρήσουν τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, θέλουν δρκίζεσθαι, δτι θέλουν τὴν ἐνεργήσει δρθῶς καὶ πιστῶς, ἀνευ οὐδεμιᾶς μεροληψίας, καὶ διὰ μόνον τὸν θρίαμβον τῆς δικαιοσύνης».

(ΓΕΝΤΑΛΑΣ) 125, 138, 139, 140. — [Ἔντοντας εἶναι δρθῆ, καὶ τὸ χάσμα δφείλει ν' ἀναπληρωθῆ]².

(Μ. Σ.) **ἀριθ. 125.** — Νὰ προστεθῇ ὁ δρκος διὰ τοὺς δοκιμαστάς.

τὸ Δικαστήριον ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γενῆ.

144. Οἱ δοκιμασταὶ ἀνταμείβονται δι' ἐνὸς ἡμερομισθίου, τὸ ὅποιον πληρύνεται εἰς δλους ἀπὸ τὸν αἰτοῦντα τὴν δοκιμασίαν.

¹ Δοκιμασταὶ=πραγματογνώμονες.

² Ή ἀπάντησις τοῦ Γενατᾶ εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα ἔχει διαγραφῆ ἐκ τῶν ὑστέρων. Εἰς τὰς ἰδιαγράφους ἀπαντήσεις του, τὰς εὑρισκομένας εἰς τὸν Φάκελλον 41 τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους, ἡ ἀπάντησις τοῦ Γενατᾶ εἶναι ὡς ἀνωτέρω, ἀνευ διαγραφῶν. Φαίνεται δτι κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀντιγραφεισῶν ἀπαντήσεών του, ἔκρινε σκόπιμον νὰ διαγράψῃ τὴν ἀπάντησίν του, χωρὶς δμως καὶ νὰ θέσῃ δῆλας τυχὸν ἀπόφεις του.

Μὲ τὸ θέμα τοῦ δρκου τῶν δοκιμαστῶν σχετίζεται καὶ ἡ κατωτέρω γνωμοδότησις τοῦ Γενατᾶ πρὸς τὸν Ἡ. Καποδίστριαν εὑρισκομένη εἰς τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας (τ. 10ος, 1831, σ. 22 - 23 ἀρ. 6330), τὴν ὅποιαν παραθέτειν ὡς διαφωτιστικὴν τῶν ἀπόψεων τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐπιφυλάξεων τοῦ Γενατᾶ:

«Ἐξοχώτατε!

Κατὰ συνέπειαν διαφόρων ἀναφορῶν τοῦ Πρωτοκλήτου Καλαμάτας κ. λ. ἐξήτησα τὴν γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου περὶ τῆς ἀποποιήσεως τοῦ δρκου τῶν δοκιμαστῶν.

Τὸ Ἀνώτατον φέρει γνώμην δτι: «γῆθελεν εῖσθαι ἀναγκαῖον νὰ ἐκλεγθῶσιν εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν δημόσιοι Δοκιμασταὶ, οἵτινες ἔχοντες ἀποκλειστικῶς τὸ χρέος τοῦτο, καὶ λαμβάνοντες προσδιορισμένον τι κέρδος εἰς τὸ ἐπιβάλλον τῆς δοκιμασίας, εἰκόλως γῆθελον ὑποβάλλει ἔχυτος εἰς τὸν νόμιμον

(ΠΑΛΜΑΣ) 130*. — 'Ο τρίτος δοκιμαστής εἶναι τὰ μάλιστα ὁ καθαυτὸς δικαστής τῆς ὑποθέσεως, ἐνόσῳ οἱ δοκιμασταὶ τῶν μερῶν νομίζονται ὑπόχρεοι ἔκκαστος νὰ δώσουν λόγον εἰς τοὺς ἐντολεῖς των. 'Αλλ' ὁ τρίτος οὗτος δοκιμαστής, ἐὰν ἐκλέγετο ἐκ συμφώνου ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἥθελεν εἰσθιεὶ καλόν. Διατὶ λοιπὸν ἡ ἐκλογὴ του νὰ μὴ γίνεται παρὰ τοῦ δικαστοῦ, ἀφοῦ παρέλθη προθεσμία τις εἰς τὰ μέρη παραχωρουμένη διὰ νὰ συμφωνήσουν ἐπὶ τοιαύτης ἐκλογῆς, καὶ δὲν συμφωνήσουν;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 130. — 'Ο παρατηρητής ἐπεριωρούσθη εἰς "Υδραν"¹. Λὲν εἴραι εἰς τὰ πράγματα, οὕτε συχνάζει τὰ Δικαστήρια. 'Εὰν ἥθελεν ἐμβῆ εἰς τὰ πράγματα, ἥθελε γνωρίσει ὅποιας δυσκολίας δοκιμάζονται ὅλοι, οἱ λαβόντες μετοχὴν εἰς τὴν φιλονεικίαν δύο διαφερομένων, διὰ νὰ συμφωνήσουν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς τρίτου ἢ ἐπικριτοῦ, ἢ δοκιμαστοῦ, ἥθελεν ἵσως συμβουλεύσει νὰ μὴν λάβουν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ μέρη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν οὕτε κριτήν, οὕτε δοκιμαστήν.

Οἱ αἰρετοὶ κριταὶ, ἐπειδὴ ὅνομάζονται ἀπὸ τὰ μέρη, νομίζονται ὅτι ὀφείλει ἔκαστος νὰ προστατεύῃ τὸν ἐκλογέα του. Διὰ τοῦτο πόποτε δὲν ἐσυμφώνησαν, καὶ ἐχρειάσθη πάντοτε ὁ τρίτος ὅποιους ἀγῶνας δὲν ἀγωνίζονται τὰ διαφερόμενα μέρη, διὰ νὰ ἐλκύσουν τὸν τρίτον ἔκαστος εἰς τὴν γνώμην τοῦ συνηγόρου του! ἀφίνω τὸν παρατηρητὴν νὰ τὰ ἐξετάσῃ. .

ὅρον. Οὔτοι δὲ νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἕκαστης ἐπαρχίας καὶ καθυποβαλλόμενοι εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπικυρώνονται.

"Οσον δὲ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ κέρδους, τῆς εὐθύνης, καὶ τῶν κανόνων τῶν ἐργασιῶν αὗτῶν, τοῦτο θέλει κανονισθῆναι διάτητος Διατάγματος."

Παρατηρῶ ὅτι δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ.

1ον. 'Ἐπειδὴ δὲν εἶναι συστημέναι αἱ τέχναι, διὰ νὰ κανονισθῆναι ἡ ἐκλογὴ αὕτη.

2ον. "Οτι δὲν πρέπει νὰ καθιερώσῃ ἡ Κυβέρνησις τὸ «ὅ πάντα εἰδὼς καὶ μηδὲν ἐπιστάμενος», διορίζουσα γεωργὸν διὰ τὰς τέχνας, ἢ τεχνίτην διὰ τὰς γαίας, ἢ μετερχόμενον τὰ καπηλεῖα, ἢ καθεζόμενον εἰς τὸ στρώμα, καπνίζοντα, καὶ χασμώμενον ὅστις κρίνει ἐκ τῶν ὅσα οἱ ἐπισκεπτόμενοι ἀναφέρουσι πρὸς δικαιέδασιν.

3ον. "Οτι ἐπὶ τῆς παρούσης καταστάσεως, ὁ διορισμὸς οὗτος ἥθελε γενῆ πηγὴ ἐμπορίου, καὶ ἐπαμένως παραπόνων, καὶ ἀδικιῶν.

Γνωμοδοτῶ

Νὰ μείνῃ εἰσέτι εἰς σκέψιν .

* 130. 'Ο τρίτος διορίζεται πάντοτε παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

¹ 'Ο Πάλμας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν παρατηρήσεών του, ἦτο Πρόεδρος τοῦ Πρωτοκλήτου Δικαστηρίου "Γδρας καὶ Σπετσῶν (Βλ. ἀνωτέρῳ σ. 5 σημ. 1). Δι' αὐτὸν καὶ τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Γενατᾶς ὅτι ἔχει μονομερῆ τοπικὴν ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων καὶ ἀγνοεῖ τὴν ὑπάρχουσαν πραγματικὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ελλάδα.

(ΠΑΛΜΑΣ) 142*. — 'Αλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἔχει κανὲν ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα, ἀτινα δύνανται νὰ τὸν κάμουν νὰ θεωρηθῇ ως ἄνθρωπος τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καθώς ηθελαν εἰσθαι Μνήμονες, δταν πρόκειται περὶ ἀποδείξεως ἐγγράφων, κτῖσται δταν πρόκειται περὶ τοίχων, οἰκιῶν κλ. ἀγρομέτραι, δταν πρόκειται περὶ καταμετρήσεως ναῶν, καὶ παρόμοιοις ἄλλοι, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει ὑποχρεωθῆνεις τὸ δάρος τοῦ δοκιμαστοῦ καὶ δὲν ἔχει μέσον ἀποφυγῆς, δπότε, καὶ διότι ἐπροτάθη, η ἐκλέχθη παρ' ἐνδει τῶν διαφερομένων; Δὲν δύναται ποτὲ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπιβαλλομένην ποινὴν παρὰ τοῦ ἀρθρου 142;

«Τὸ χάσμα τοῦτο πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ, καὶ νὰ προσδιορισθῇ ὁ τρόπος, καὶ η προθεσμία διὸ ὡν ὁ διωρισμένος δοκιμαστὴς δύναται νὰ παραστήσῃ τοὺς λόγους του, διὰ ν' ἀποφύγῃ.»

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 142. — 'Ορθῶς λαλεῖ ὁ παρατηρητής. Λέν δύναται κανεὶς πολίτης νὰ βιασθῇ, διὰ νὰ γενῇ δοκιμαστής. Ἐγὼ προσθέτω διὸ δὲν ἔχει οὕτε τὸ βάρος νὰ παρουσιάσῃ τὰς αἰτίας τῆς δυσκολίας του. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται λόγος νὰ τιμωρηθῇ δοκιμαστής, διότι δὲν δέχεται τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ ζημίας δοκιμαστῆς ἐκεῖνος, ὅστις ἐδέχθη, ἐνησχολήθη, καὶ ἀρνεῖται τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἔργου του.

"Οταν αἱ τέχναι ταπικῶς συστηθοῦν καὶ κανονισθῶσι, τότε δύναται κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς τέχνης νὰ βιασθῇ δ τεχνίτης νὰ δεχθῇ τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ τότε θέλοντ κανονισθῆ καὶ αἱ αἰτίαι τῆς μὴ ἀποδοχῆς. Πλὴν περὶ τοῦ προκειμένου τί λέγει τὸ ἀρθρον; «"Οστις τῶν δοκιμαστῶν ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ τὴν γνώμην του ἐγγράφων, εἴται ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ τὸ διπλοῦν τῶν συμβάντων διὰ τὴν δοκιμασίαν ἐξόδων".

"Ἄρα ἐδέχθη, ἐνησχολήθη, καὶ ἀρνεῖται νὰ κάμῃ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἔργου του. Ἡ τοιαύτη ἀρνησίς του τιμωρεῖται. Ἡ μεταμέλεια εἴται δεκτή, εἴται ὑποφερτή, ἀφοῦ ἐδέχθη, καὶ τὰ μέρη ἔκαμαν ἔξοδα, κ' ἐδαπάρησαν τὸν καιρόν των; Λύναται πλέον νὰ ὑπάρχῃ ἀθῶα αἰτία:

(ΠΑΛΜΑΣ) 172**. — 'Εὰν η φράσις κτηματοσημειοῦντος, η διαλαμβανομένη εἰς τὸν ἀρ. 3 τοῦ ἀρθ. 172 φέρῃ ἀναγκαίως τὴν σημείωσιν τῶν ἀκινήτων συνεπιφέρουσαν μεσέγγυον, η ἀπαγόρευσιν εἰς τὸν κτήτορα ἀπὸ τοῦ νὰ νεωτερίσῃ περὶ αὐτὰ τὰ κτήματα, τίποτε δυνάμενον ν' ἀλλάξῃ τὴν κατάστασίν των, η νὰ βλάψῃ τὰ δικαιώματα τοῦ δανειστοῦ, τότε η τοιαύτη πρᾶξις δύναται νὰ θεωρηθῇ ως ἀσφαλιστική, καὶ ὑπάρχει καλῶς τοποθετημένη εἰς τὸ ΙΕ Κεφ. περὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν μέσων κατὰ συ-

* 142. "Οστις τῶν δοκιμαστῶν ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ τὴν γνώμην του ἐγγράφων, εἴναι ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ τὸ διπλοῦν τῶν συμβάντων διὰ τὴν δοκιμασίαν ἐξόδων.

** Τὸ ἀρθρον 172 βλ. κατωτέρω σ. 47 σημ. *

νέπειαν τοῦ ἀρθ. 171, τὸ δποῖον δὲν ὑποθέτει δτὶς δ δανειστὴς ἔλαβεν ἦδη ἀπόφασιν καὶ κατὰ συνέπειαν τῶν ἄλλων πράξεων, τῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρθ. 172 προγ- γουμένως περιγραφεισῶν, καὶ αἱ δποῖαι εἰναι τῷντι πράξεις ἔξασφαλιστικαί, καὶ προσωριναί, γινόμεναι προτοῦ, ἢ διαρκούσης τῆς δίκης (μολονότι ἐνίστε κ' ἐπωφε- λεῖς καὶ ἀναγκαῖς, καὶ μετά, καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων). Ἐὰν δμως ἡ τοιαύτη φράσις δὲν φέρει εἰμὴ ἀπλὴν περιγραφὴν μὴ συνεπιφέρουσαν μεσέγγυον, ἢ ἀπαγόρευσιν, τότε ἥθελεν εἰσθαι πρᾶγμα ἀνωφελές, καὶ προφανὲς ἔξοδον, καὶ ποτὲ δὲν ἥθελεν ἔχει καλῶς εἰς τὴν θέσιν δπου ἐτοποθετήθη. Ἀλλ ἐὰν ἡ τοιαύτη περι- γραφὴ δὲν πρέπει μήτ' ὀφείλει νὰ γίνεται, εἰμὴ ἐπὶ ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ἀπαλλοτριώσεως (τὸ δποῖον εὐλόγως ἔξαγεται ἀπὸ τὰ προγ- γούμενα ἀρθρα. 168, 169 καὶ 170). Διατὶ ιον ἐτέθη εἰς τοιαύτην θέσιν; Σον Διατὶ, ποσῶς δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ KB Κεφ. δπου εἶγαι λόγος περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων; Διατὶ ἔπειτα, ἐνῷ εἰς τὸ IE Κεφ. ἀπαριθμοῦνται λεπτομερῶς τὰ ἀσφαλιστικὰ μέσα, τὰ παρὰ τοῦ ἀρθ. 172 ἀναφερόμενα, δὲν ἔγεινεν οὐδεμία λεπτομέρεια, οὐδὲ μνεία τῆς σημαντικῆς ταύτης πράξεως τῆς κτηματοση- μειώσεως; Ὁ K. Σούντιας, παρακληθείς, ως μὲ λέγουν, διὰ τοιαύτην κτηματοσημείωσιν ώς προσωρινὸν ἀσφαλιστικὸν μέτρον, δὲν ἐνέδωκεν, ἐπὶ τῇ βάσει δτὶς τοιαύτη πρᾶξις οὕτ' ἔπρεπεν οὕτ' ἥδύνατο νὰ λάβῃ χώραν, εἰμὴ ἐπὶ ἐκτελέσεως ἀποφάσεων ἐπὶ τῶν ἀκινήτων. Τούτων οὕτως ἔχόντων, εἰν' ἔπαναγκες νὰ διορθωθῇ ἡ νὰ ἔη- γηθῇ κάλλιον τὸ πρᾶγμα. Ὑπάρχει δέδαια δλιγάτερος φόδος διὰ τ' ἀκίνητα, ἀτινα δὲν δύνανται ν ἀφανισθοῦν, παρὰ διὰ τὰ κινητά. Καὶ τ' ἀκίνητα δμως δύνανται νὰ ἐκπέσουν. Ὁ δφειλέτης δύναται νὰ ἐκριζώσῃ καὶ νὰ πωλήσῃ τὰ φυτά, ἀτινα χορη- γοῦν ἡ ἐπαυξάνουν τοῦ ἀκινήτου τὴν ἀξίαν, δύναται νὰ συνάξῃ τοὺς ὑπάρχοντας καρπούς, ἀν καὶ μὴ ἐντελῶς ὠρίμους ἡ ὠρίμους..... Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἔχει καλῶς νὰ γίνεται ἡ ἀσφαλιστικὴ πρᾶξις καὶ πρίν, καὶ διαρκούσης τῆς δίκης κατὰ τὸ ἀρθ. 171 μὲ παρομοίαν κτηματοσημείωσιν συνεπιφέρουσαν ἀπαγόρευσιν ἡ μεσέγ- γυον ώς εἰπα.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 172.—Ἐπειδὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει δημόσιον κατάστημα, δπου νὰ καταχωρῶνται καὶ νὰ σημειῶνται τὰ διάφορα ἔγγραφα, ἅπτα εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνοντα χώραν.

Ἐπειδὴ τώρα μόνον εἰσήχθη ἡ Μνημονεία.

Ἐπειδὴ δλα τὰ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἔγγραφα γίνονται ἴδιωτικά.

Ἐνρέθη θεραπεία νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν δανειστὴν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κά- μη τὴν κτηματοσημείωσιν καὶ πρὶν τῆς ἀποφάσεως, ως ἀσφαλιστικὸν μέτρον, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ πᾶσα ἐκποίησις ἡ φθορά, διαρκούσης τῆς δίκης, καὶ πρὸς περιορισμὸν τῶν πιθανῶν καταχρήσεων.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ κτηματοσημείωσις δύναται νὰ γενῆ ὡς ἀσφαλιστικὸν προσωρ. μέτρον. Τὸ κεφ. εἶναι περὶ τῶν προσωρ. ἀσφαλιστ. μέσων οὐλ.

Τὸ ἄρθ. 172 ἀρχίζει: Τὰ μέσα τῆς ἐξασφαλίσεως κ.τ.λ. καὶ συναριθμῇ τὴν κτηματοσημείωσιν.⁷ Άρα ἀπορία δὲν ὑπάρχει, καὶ ἡ γνώμη τοῦ δικαστοῦ, δστις ἐλάλησε κατά, ὡς ἤκουσεν ὁ παρατηρητής, δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ ἄρθρου.

Ἐλέγχει ὁ παρατηρητής τὸ ἀκανόνιστον τοῦ ἀποτελέσματος τῆς αὐτῆς κτηματοσημειώσεως, ὡς ἐκαρονίσθησαν τ' ἄλλ' ἀσφαλιστικὰ μέσα.

Ἄπαντῶ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ βιαία ἀφαίρεσις τῶν ἀκινήτων δὲν ἔχει χώραν, εἰμὴ μετὰ τὴν δριστικὴν ἀπόφασιν, ὁ νόμος ἔμελλε νὰ λαλήσῃ ἀλλαχοῦ.

⁷ Ας ἔξετάσῃ ὁ παρατηρητής εἰς τὸ KB Κεφ. τὸ ἄρθ. 302 οὐλ.

Ἐὰν δὲ προσθέσῃ ὁ παρατηρητής ὅτι ἔπρεπε νὰ κανονισθῇ εἰς τὸ προσωρ. αὐτὸ μέτρον, τὸ προσωρ. ἀποτέλεσμα, τούτεστιν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κτηματοσημειώσεως εἶναι ἡ εἰς τὸν κύριον ἀπαγόρευσις πάσης ἐκποιητικῆς πράξεως ἢ φθορᾶς, ἀπαντῶ ὅτι ἐνομίσθη ἀρκοῦσα ἡ δήλωσις τῆς πράξεως, ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὅποιας ἐξαρτᾶται ἐναργῶς ἡ πρὸς τὸν κύριον ἀπαγόρευσις, ὡς εἴρηται. Καθότι πᾶσ' ἀσφαλιστικὴ πρᾶξις οημαίνει περιορισμὸν εἰς τὸν κύριον, δστις τύποτε δὲν δύναται νὰ πράξῃ κατὰ τοῦ σκοποῦ, πρὸς τὸν ὅποιον τείνει ἡ ἀσφαλιστικὴ πρᾶξις.

Ἐνκαιρίας τυχούσης, ἀπαντῶ καὶ εἰς ἄλλην παρατήρησιν, τὴν ὅποιαν ἄλλος ἔκαμεν. ⁸ Εζητήθη διατὶ εἰς τὸ ἄρθρον 302 δταν ὁ δανειστὴς θέλει νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπόφασις, δὲν λέγεται παντελῶς τὶ γίνεται περὶ τῆς πρώτης κτηματοσημειώσεως, ἀν ἔκαμεν. ⁹ Απάντησις.

Δὲν ἔγινε μνεία τῆς πρώτης, διὰ νὰ μὴ προξενηθῇ ἀπορία, ἀν ὁ δανειστὴς χρεωστῇ νὰ μείνῃ εἰς τὴν πρώτην.

Ο δανειστὴς εἰν⁷ ἔλευθερος νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀν θέλῃ, τὴν πρώτην ἢ νὰ παρατηθῇ, καὶ νὰ κάμῃ ἄλλην εἰς ἄλλα κτήματα. Ο δανειστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ἐφ' ὅλων τῶν κτημάτων τοῦ ὀφειλέτου μέχρι τῆς πληρωμῆς.

Ηθελεν εἶσθαι ἐπικίνδυνος ὁ περιορισμὸς τῆς ἐκλογῆς, καὶ τὸ ἄπαξ γενομένης αὐτῆς, νὰ παύσῃ τὸ δικαίωμα. Τοῦτο δὲν εὑρέθη σύμφωνον οὔτε μὲ τὸν δρόμον λόγον, οὔτε μὲ τὴν δημόσιον ἀνάγκην τοῦ Κράτους.

Μὲ τὸν δρόμον λόγον.

Καθότι δὲν ἥθελεν εἶσθαι ἄδικον ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸν δανειστὴν τὸ δικαίωμα, τοῦ νὰ προσβάλῃ τὰ κτήματα τοῦ ὀφειλέτου, ἀτα τοῦ προσαπέκτησε μετὰ τὴν κτηματοσημείωσιν, διὰ κληρονομίας, ἢ διὰ ληγάτου, δωρεᾶς, ἢ διὸ ὅποιουνδήποτε συμβολαίου; Εὰν ἀνεκάλυψεν ἀγνοούμενα βάρη εἰς τὰ προσβεβλημένα κτήματα; Εὰν ἀγνοοῦσεν δλα τὰ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου δεσποζόμενα κτήματα; Εὰν τέλος ἐσκέφθη ὀριμώτερον περὶ τοῦ κτήματος, δι' οὐ συμφερότερα ἐξαργυρώνει τὸ δάνειον;

Mὲ τὴν δημόσιον ἀνάγκην τοῦ Κράτους.

"Οσον εὐκολύνεται καὶ προστατεύεται δὲ δανειστής, τόσον εὐκολώτερον δὲ κεφαλιστής κυκλοφορεῖ τὰ χρήματά του, καὶ ὅσον αὖξανει ἡ κυκλοφορία, τοσοῦτον ἀκμάζει ἡ βελτίωσις παντὸς εἰδούς πραγμάτων. Καὶ εἰς τὸ Κράτος τοῦτο ἡ ἀνάγκη αὕτη κραυγάζει.

(Μ. Σ.) **ἀριθ. 172.**—Νὰ διορισθῇ ὁ τρόπος τῆς κτηματοσημειώσεως, προστιθεμένου εἰς τὴν διαδικασίαν, ὅτι ἡ κτηματοσημείωσις οὖσα ἀσφαλιστικὸν μέτρον, μέλλει νὰ κηρύττηται διὰ τῆς ἐφημερίδος, διὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ καθεὶς ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ δικαίωμα, ἐπὶ τοῦ κτηματοσημειωθέντος κτήματος.

(ΠΑΛΜΑΣ) **172.221*.**—Ἡ πρὸ τῆς καταδίκης κράτησις τοῦ πολίτου εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, εἶναι παράδεισις τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων, ἀτιναχσφαλίζουν τὴν ἐλευθερίαν ἐκάστου. Τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας δὲν ἔλαβεν σύνδεμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὸ ἀρθρον τοῦτο, μολονότι ἔκει ὑπάρχουν τέσσαι ἄλλαι καταχρήσεις διότι ἔμειναν παλαιόθεν, καὶ ὅχι διότι εἶναι νόμιμοι καὶ καλαί. Ἡ κράτησις ἔπειτα τοῦ ξένου εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, ἀντὶ γὰρ ὠφελήσης τὸν "Ελληνα, θέλει καταντῆσει εἰς θλάβην, καθότι διλάπτει τὸ ἐμπόριον, ὡς τόσον ἄλλα μέτρα ἐπιβλαβῆται εἰς τὸν πρῶτον.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **172.221.**—Κακῶς ἔξέλαβεν δὲ παρατηρητὴς τὸ ἄρθρον τοῦτο. Αὐτὸν παρουσιάζει τὰ διάφορα μέσα, διὸ ὡν δύναται δὲ δανειστής νὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν ἔξαργύρωσιν τοῦ δανείου του, ποὺ δροσιστικῶς δικασθῇ ἡ διαφιλογεικουμένη ὑπόθεσις.

"Οπου λέγει τὸ ἄρθρο. «τὰ δὲ πρόσωπα κρατοῦνται ἢ φυλακίζονται» σημαίνει διτὶ ἄλλο εἶναι ἡ κράτησις, καὶ ἄλλο, ἡ φυλάκισις.

"Οταν δὲ δανειστής εὑρῷ κατὰ περίστασιν εἰς τόπον τινὰ τὸν διφειλέτην του, αὴν ἔχοντα σταθερὰν διαμονήν, ἢ κτήματα, καὶ τὸν ἐνάξη εἰς δικαστήριον, ποῖα ἡ ὠφέλεια τῆς δικαστικῆς μεσολαβήσεως, ἀν δὲ δανειστής δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ διφειλέτου του ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς δίκης;

"Ιδοὺ ἡ κράτησις, ἥτις ἄλλο δὲν σημαίνει, εἰμὴ τὴν ἐμπόδισιν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ διφειλέτου, διστὶς ἔχει τὸ ἐλεύθερον ἐντὸς δλῆς τῆς πόλεως, πλὴν ὅχι ἐκτός.

"Ἄλλον ἐπειδή, ἀν δὲ διφειλέτης δύναται νὰ παραβιάσῃ τὴν ἐμπόδισιν, καὶ νὰ δραπετεύσῃ, ἡ κράτησις καταντᾶ γελοιώδης, διὰ τοῦτο, διταν δὲ δανειστής ἔχει βασίμους ὑποψίας, διτι δὲ διφειλέτης του ἐμπορεῖ νὰ δραπετεύσῃ, δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν φυλάκισίν του.

* 172. Τὰ μέσα τῆς ἔξασφαλίσεως ἀποτελοῦνται ἦτορ εἰς τὰ πράγματα, ἦτορ εἰς τὰ πρόσωπα· τὰ πράγματα ἃν μὲν εἶναι κινητά, 1 μεσεγγυῶνται, 2 σφραγίζονται, 3 ἐνεχυριάζονται ἢ φυλακίζονται.

221. Ὁ ἐνάγων διφειλέτει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις.

^ε Ο δικαστής σταθμίζει τὰς περιστάσεις τῶν προσώπων, καὶ τῆς ὑποθέσεως, καὶ δέχεται ἢ ἀποβάλλει τὴν αἴτησιν.

^ε Ολαὶ αἱ ἀσφάλειαι διετάχθησαν πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεως.

^{Ιον} ^ε Ο δανειστὴς δφείλει τὰ ἔχη γραπτὴν ἀπόδειξιν περὶ τοῦ χρέους τοῦ δφειλέτου. (ἄρθ. 171).

^{Ζον} ^ε Οφείλει τὰ δώσῃ ἐγγύησιν δι' ὅλας τὰς ἐνδεχομένας ζημίας καὶ ἔξοδα.

^{Ζον} ^ε Υπόκειται καὶ εἰς ἀπολογίαν διὰ τὴν ὕβριν, τὴν δποίαν ὑπέφερεν ὁ φυλακισθείς.

Τὸ ἄρθ. 221 δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν παρατήρησιν, καὶ εἶναι ἀκατάληπτος ἡ ἔνωσίς του μὲ τὸ κατηγορούμενον ἄρθ. 172.

(ΠΛΑΜΑΣ) **192.202***. — Διατὶ ν^ο ἀποκλεισθῇ ἡ ἐγγύησις ἡ ἔκουσίως παραδεχόμενη ἀπὸ τὸν ἀντίδικον, ἃν καὶ μὴ ἔχουσα τὸν ἀπαίτούμενον χαρακτῆρα παρὰ τοῦ ἄρθ. 202;

Εἰς κανὲν μέρος τῆς διαδικασίας δὲν ἐπιβάλλεται ἡ ποινὴ τῆς ἀκυρώσεως διὰ τὴν παράδοξιν τῶν διωρισμένων τύπων. Πᾶσα παράδοξις ἐπιφέρει ἀκύρωσιν; ^ε Η καμία παράδοξις δὲν φέρει τοιοῦτον ἀποτέλεσμα; Τί θέλει κάμει τὸ Ἀγώτατον Δικαστήριον; ^ε Άλλαι διαδικασίαι ἔκαμψαν τὴν σημείωσιν ταύτην διότι ὁ τύπος εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς πράξεως, *informat actum*. Δι' αὐτοῦ ἦθελαν λείψεις ἐφέσεις καὶ φιλονεικίας.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **192.202.** — Τὸ ἄρθρον 202 εἶναι εἰς δφελος τοῦ μέρους. ^ε Εὰν δὲ τὸ μέρος δέχεται τὸν ἐγγυητὴν δπως αὐτὸς παρουσιασθῇ, ποῖος δύναται τὰ ἀντείπη. Τὸ ἄρθρον δὲν ἀποβλέπει διάταξιν δημοσίου δικαίου.

^ε Υπάρχουν ἄρθρα, τῶν δποίων ἡ παραβίασις φέρει τὴν ἀκύρωσιν τῶν πράξεων.

^ε Επρεπε τὰ διακριθῶσι, καὶ τὰ συμπεριληφθῆ εἰς ἔκαστον ἄρθρον ἡ διάταξις τῆς ἀκυρώστως, ἃν ἦθελε παραβιασθῆ.

^ε Εκ τῶν παραβάσεων ὡς πρὸς τὸν τύπον ἄλλας μὲν ἀκυρώνονταν καιρίως, ἃν καὶ τὸ μέρος ἔκουσίως παραιτήται τῆς ὀφελείας, ἄλλας δέ, μὴ γενομένης ἐναντιώσεως παραβλέπονται.

Τὸ ἄρθ. 173 τῆς Γαλ. πολιτ. Διαδικασίας λέγεται: «toute nullité d'exploit ou

* 192. ^ε Εὰν ὁ ἀντίδικος ἐναντιωθῇ καὶ τότε, ἡ ἐναντίωσις αὗτη σεβάζεται δταν δ ἐναντιούμενος ἔχη περιουσίαν ἵκανην διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς, τὴν δποίαν δ μεσεγγυητῆς δύναται νὰ τύχῃ εἰς τὸν μετέπειτα καιρὸν τῆς πωλήσεως, μέλλων τότε νὰ πληρωθῇ κατ' ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

202. Κανεὶς δὲν δύναται νὰ εἶναι δεκτὸς ὡς ἐγγυητής, ἃν δὲν ἔχῃ κτήματα κατὰ τὰ δύο τρίτα ἀνωτέρας τιμῆς τῶν σφραγιζομένων, ἡ μεσεγγυωμένων, ἡ ἐνεχυριαζομένων πραγμάτων.

*acte de procedure est couverte, si elle n'est proposée avant toute defense, ou exception, autres que les exceptions de competence*¹.

«Πᾶσ' ἀκύρωσις διαδικασικῆς πράξεως παραβλέπεται, ἢν δὲν προταθῆ, πρὸν πάσης ἀπολογίας ἢ ἐξαιρέσεως, ἐξαιρουμένης τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος».

”Επρεπεν ἄρα!

Ιοντὰ διαταχθῆ πότε λαμβάνει χώραν ἡ ἀκύρωσις, καὶ ποία ἡ ποιητὴ διὰ τὴν παράβασιν.

Ζοντὸς Πότε ἡ διαταχθεῖσα ἀκύρωσις παραβλέπεται, καὶ πότε ὅχι.

Τελευταῖον εὐχῆς ἔργον ἥθελεν εἰσθαι βέβαια τὰ διακριθῶσι τὰ ἀρθρα, ἡ παράβασις τῶν ὅποιων ἐπισύρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς πράξεως. Ἀλλ' ἐὰν εἴχαμεν τοὺλάχιστον 5 ἑτῶν πεῖραν διὰ τὴν ἐντελεστέραν ἐφαρμογὴν τῶν διαιτηπώσεων, τότε ἥθελεν εἰσθαι λάθος αὐτὸν τὸ χάσμα. Ἡθελαρ διακριθῆ αἱ διατάξεις, τῶν ὅποιων τὴν ἀμεσον ἐνέργειαν ἀπαιτεῖ τὸ δημόσιον, ὅποιαδήποτε καὶ ἢν εἴηται ἡ θέλησις τῶν διαφερομένων, καὶ διὰ τὰς διατάξεις αἱ ὅποιαι ἀποβλέπουν τὸ εἰδικὸν συμφέρον τῶν μερῶν, καὶ διὰ τὰς ὅποιας δύνανται τὰ μέρη τὰ παρατῶνται, ἥθελε διακριθῆ πότε δύνανται, καὶ πότε ὅχι, τὰ ἐπικαλῶνται τὴν ἐπανόρθωσιν κτλ.

”Αλλ' ἐπειδὴ ἡ βοήθεια αὗτη δὲν ὑπάρχει, ἀρκεῖ τὰ ἔχη ὑπὲρ ὅψιν ἐπὶ τοῦ παρόντος πᾶσ' ἀκυρωτικὴ ἀρχὴ τοὺς ἐφεξῆς κανόνας.

Ιοντὸς δύναται νῦν ἀνατρέψῃ τὰ περὶ δικαιοδοσίας διατατόμενα.

Ζοντὸς (ἐκτὸς δικαιοδοσίας) νομίζεται παράβασις ἐκείνη, διὰ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς ὅποιας δύναται νῦν ἀλλάξῃ μορφὴν ἡ οὐσία τῆς ὑποθέσεως.

Αὐτὸς δῆμος δὲ κανὼν ἐπιφέρει αὐθαίρετον ἐξουσίαν εἰς τὰς ἀκυρωτικὰς ἀρχάς, θέλει ἵσως προσθέσει ἄλλος παρατηρητής.

”Αλλὰ μήπως τὸ ἄγω μηησθὲν ἀρθρον 173 τῆς Γαλ. πολιτ. διαδικασίας εἰνὶ ἐντελέστερον; Ἰδοὺ τὸ λέγει δὲ Γουμπώ δελὰ Βιλενερὶ εἰς τὸ σύγγραμμά του περὶ τῶν ἐξαιρέσεων ὡς πρὸς τὴν ὑλην τῆς πολιτ. διαδικασίας.

“*Quoique un texte aussi comis, et aussi simple paraisse très facile dans son application, il est pourtant essentiel pour se diriger avec plus de certitudes de connaître une foule de règles qui se rattachent aux nullités, et dont le législateur n'a pas voulu s'occuper, par ce qu'il a pensé qu'on les apprendrait suffisamment par l'étude de la procédure et par la jurisprudence.*»

”Αν καὶ τοσοῦτον συνοπτικός, καὶ ἀπλοῦς νόμος, φαίνεται πολλὰ εὔκολος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του, εἰνὶ ἐπάναγκες πρὸς ἀσφαλεστέραν ὁδηγίαν τὰ γνωρίζομεν πλήθος κανόνων περὶ τῶν ἀκυρώσεων, εἰς τοὺς ὅποιους δὲ νομοθέτης δὲν ἥθέλησε τὰ

¹ Ήδε καὶ τὸ ἀρθ. 424.

ἐνασχοληθῆ· διότι ἐστοχάσθη ὅτι ἥθελε τοὺς μάθη τις ἀποχρώντως, σπουδάζων τὴν διαδικασίαν, καὶ τὴν γομικήν.^{*}

‘Η ἐνταῦθα ἀνάγκη δὲν συγχωρεῖ ἐντελῆ διάκρισιν τῶν ἀκνωτικῶν πράξεων, οὕτι ἐκτεταμενεστέραν διασάφησιν διὰ τῶν ἀφορώντων κανόνων τὰς ἄνω μηνοθείσας ὁδηγίας· ἀλλ’ ὀφείλεται νὰ προϋπάρξῃ σειρὰ τῶν δικαστικῶν ἐργασιῶν πρὸς σωφρονισμὸν τῶν στρεψοδικῶν, πρὸς φωτισμὸν τῶν ἐνασχολούμένων, καὶ πρὸς βελτίωσιν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς διαδικασίας, ἵτις, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι προσωρινή, κ’ ἔχει χρείαν βελτιώσεως, ἀφοῦ βελτιωθοῦν τὰ συντείγοντα.

(ΠΑΛΜΑΣ) 213*. — “Οπου ἡ τιμὴ είναι κάτι, ἐκτὸς τῆς πραγματικῆς ἀποζημιώσεως, ὑπάρχει καὶ ἡ προσωπικὴ ὑπὸ τ’ ὄνομα ὕβρεως. π. χ. ἐὰν ἀδίκως κάμω νὰ κρατηθῇ πολίτης, διτις ζῆ ἐκ τῶν προϊόντων του, αὐτὸς δὲν δύναται νὰ προσδιορίσῃ οὔτε πραγματικὴν ζημίαν, οὔτε τόκους, οὔτε ἔξοδο, ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἡ ὕβρις δμως δίδει δικαίωμα εἰς προσωπικὴν ἀποζημίωσιν τιμῆς, ώς εἴρηται, ἵτις λέγεται ὕβρις, καὶ ἵτις ἐκτιμᾶται παρὰ τῶν δικαστῶν διὰ ποσότητος χρημάτων.

Περὶ ταύτης δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸ ῥηθὲν ἀρθρον. Οἱ ῥωμαῖκοι νόμοι δμως δμιλοῦν, καὶ εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη ἔγινε περὶ αὐτῆς φροντίς.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 213. — “Εμπόδιζε κανὲν ἀριθμὸν νὰ ζητηθῇ ἡ διὰ τὴν ὕβριν ἴκανοποίησις;

(ΠΑΛΜΑΣ) 228**. — Μὲ φαίνεται ὅτι ἐάν τις ἔκουσίως είναι ἀπών, ἔχων δμως τὴν διαμονὴν του εἰς τὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ θεωρήται διαφόρως παρὰ τὸν μὴ λαβόντα ποτὲ διαμονὴν ἐνταῦθα, ἢ διαμένοντα πάντοτε εἰς τὴν ξενιτείαν. Περὶ τοῦ τελευταίου ἀπαιτεῖται εὔνοϊκωτέρα πρόνοια ἀποστελλομένων πρὸς αὐτὸν τῶν ἀναγκαίων εἰδοποιήσεων διὰ τοῦ Ἑλληνος Προξένου εἰς τὸν τόπον τῆς γνωστῆς διαμονῆς του.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 228. — “Οστις εἶναι κληρονόμος ἔχει συμφέρον νὰ φανερωθῇ, καὶ νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς τὸν συγγενεῖς ἢ εἰδοποίησις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν προγραμμάτων, δ

* 213. Οἱ ἀπαιτῶν τὴν παρεμπόδισιν, ἢ τὴν φυλάκισιν τοῦ ἀντιδίκου του, ὀφείλει νὰ προσφέρῃ ἔγγυησιν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἔξοδων, ζημιῶν καὶ τόκων, πρὸς τὸν παρεμποδιζόμενον, ἢν τὸ Δικαστήριον ἀπορρίψῃ τὴν ἀγωγὴν του.

** 228. Εὖν ὁ ἐνάγων ἔχει ἀγωγὴν κατά τινος, διτις ἀποθάνῃ, ἢ πρὶν τῆς ἐνάρξεως ἢ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἀγωγῆς, καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος δὲν είναι γνωστοί, τότε ἐκτελεῖται πᾶσα πρᾶξις κατὰ τὸ ἀρθρον 218 διὰ κηρύξεως καὶ δημοσιεύσεως διὰ τῆς ἐφημερίδος, καὶ περὶ πλέον δίδεται σημείωσις τῶν χαρακτήρων τοῦ ἀτόμου, πρὸς δὲ καὶ ἀντίγραφα εἰς δλους τὸν γνωστοὺς συγγενεῖς, οἵτινες διατρέβουν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔγεινεν ἢ κίρυξις· ἐὰν δέ, διαρκούσης τῆς δίκης, ὁ ἐνάγων ἀποθάνῃ, ὁ ἐναγόμενος πράττει τ’ αὐτά.

τρόπος τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν, καὶ διὰ μέσου τῆς ἐφημερίδος τελευταῖον, ταῦτα ἔθεωρήθησαν ἀρχοῦντα διὰ τὸν κληρονόμον ἐναγόμενον.

Τὸν ὑποχρεωθῆται ἐνάγων νὰ στέλλῃ καὶ προσωπικὰς γνωστοποιήσεις εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ κληρονόμου εἰς ἔνον Κράτος, ἥθελεν εἶσθαι ἔργον πολυδάπανον, πολύπλοκον διὰ τὰς ὑπηρεσίας, πολλὰ δύσκολον εἰς τὴν ἐνέργειάν του, πηγὴ καταχρήσεων, καὶ ἀπώλεια τοῦ χρόνου.^{*} Ήθελε εἶσθαι καὶ παράκαιον διὰ τὸ ἀκαρόνιστον τῶν ἔξωτερικῶν σχέσεων τοῦ Κράτους.

(ΠΑΛΜΑΣ) **274***. — Ἡ φράσις Μόνη δύναται νὰ λείψῃ, ὑπάρχοντος τοῦ ἀρθ. 280.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **274.** — "Αλλη εἶναι ἡ περίστασις, καθ' ἥν παύει ὁ Σύμβουλος, διότι δὲν θέλει, καὶ ἀντικαθίσταται ἄλλος, καὶ ἄλλη, καθ' ἥν δὲν δύναται ἐξ αἰτίας ἀσθενείας. Εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν δὲν παύει, ἀλλὰ γίνεται ἀναβολή, διὰ τὴν ἀνεπίληπτον αἰτίαν. Τὸ ἀρθρον 280 ἀφορᾶ τὴν περίστασιν τῆς ἀσθενείας, διὰ νὰ μὴ παύσῃ νὰ εἶναι σύμβουλος. Ἐλπίζω διὰ θέλει συγχωρηθῆται ἄλλην λογὴν τὸ νὰ μὴ δύναται, καὶ ἄλλην τὸ νὰ μὴ θέλῃ.

(ΠΑΛΜΑΣ) **293**.** — Ἡ παρουσία τοῦ Ἱερέως εἰς τὸν ὅρκον δὲν χωρεῖ οὔτε διὰ τὸν μὴ Γραικὸν κατὰ τὴν θρησκείαν, οὔτε διὰ τὸν Τοῦρκον, οὔτε διὰ τὸν Ἐβραῖον. Ἀρα πρέπει νὰ γενῇ πρόβλεψις διὰ τοιαύτας περιπτώσεις.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **293.** — "Οἱοι οἱ χριστιανοὶ πιστεύουν εἰς Χριστόν, καὶ εἰς τὸν Ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον. ὑπάρχουν χριστιανοί, μὴν ἀναγνωρίζοντες τὸν Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ δποῖον δφείλοντας ν' ἀσπάζωνται εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ ὅρκου;

(ΠΑΛΜΑΣ) **304***** — Πῶς ἐνταῦθα δὲν ὑπετέθη, διὰ τὸν ποτίθεται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς διαδικασίας, καὶ τὸ δποῖον συμβαίνει πάντοτε μεταξὺ δύο δοκιμαστῶν, δηλ. τὸ νὰ μὴ συμφωνήσωσιν εἰς τὴν ἐκτίμησιν δλων ἢ μέρους τῶν πραγμάτων; Εἶναι χρεία ν' ἀναπληρωθῇ τὸ τοιοῦτον χάσμα. Ἀλλ' ἥθελεν εἰσθαι καλύτερον νὰ διορίζῃ δικαστὴς ἕνα μόνον δοκιμαστήν· καθότι τὸ συμφέρον τοῦ δφειλέτου ἀποχρώντως ἐξασφα-

* 274. Μόνη ἡ ἀσθένεια συμβούλου τινὸς δύναται ν' ἀναβάλῃ τὴν δικάσιμον ἡμέραν τῆς ὑποθέσεως, δι' ἥν ἐκλέχθη.

** 293. Ὁ ὅρκος γίνεται, ἀναγινώσκοντος αὐτὸν τοῦ γραμματέως, καὶ ἐπαναλαμβάνοντος τοῦ δρκιζομένου λέξιν πρὸς λέξιν τὸ κείμενον.

*** 304. Ἡ ἐκτίμησις γίνεται παρὰ δύο δοκιμαστῶν, τοὺς δποῖους, διορίζει δικαστὴς δι' ἐντάλματος· οἱ δοκιμασταὶ δρκιζονται πρῶτον ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου διὰ θέλουν πράξεις ἐν συνειδήσει, καὶ ἔπειτα κάμνουν τὴν ἐκτίμησιν.

λίζεται ἐκ τῆς δημοπρασίας ἢ κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ἢ ἐκτίμησις ἔπειτε νὰ γίνεται παρὰ τριῶν δοκιμαστῶν ἀντὶ δύο (ἢ ἐκτίμησις γίνεται παρὰ δύο δοκιμαστῶν).

(ΓΕΝΑΤΑΣ)¹ **306.** — Ἡ παρονοσία τοῦ δικαστοῦ, ἢν δὲν ἔγγυᾶται, παρηγορεῖ κἄν διτὶ δὲν θέλει τολμήσει δ δοκιμαστὴς εἰς παράλογον γνώμην. Μολοντοῦτο διτὶ δύναται νὰ συμβῇ, πρότεινει νὰ προνοηθῇ. Πλὴν ἔχομεν κανόρα διτὶ «παραβαίνουσι γὰρ οἱ νομοθέται τὸ ἄπαξ ἢ διτὶ συμβαῖνον καὶ οὐκ ἀξιοῦσι νομοθετῆσαι περὶ αὐτοῦ» νομ.

17. Βιβλ. 2. τίτλ. α τῶν Βασιλικῶν.

“Ἄς ἕδωμεν λοιπόν, ἐὰν θέλῃ συμβῇ, καὶ τότε θέλει προβληθῇ ἢ ἀπαιτούμενη θεραπεία.” Άς μὴ βλάψωμεν τὴν ποθουμένην ὑπόληψιν τοῦ δικαστοῦ, καὶ ἂς ὑποθέσωμεν διτὶ οἱ κακοφρονοῦντες θέλοντι συσταλῇ ἐκ τῆς παρονοσίας του.

(Μ. Σ.) **304.** — Ἡτον ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ διτὶ εἰς διαφωνίαν τῶν δύο δοκιμαστῶν, θέλει ἔνοῦται μετ’ ἓνα ἐξ αὐτῶν ὁ τρίτος τὸν ὅποιον ταυτοχρόνως νὰ ἐκλέγῃ δ δικαστὴς διὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

(ΠΑΛΜΑΣ)² **313*.** — Ἡ διάταξις τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ ἀρθρου τούτου εἰν” ἐπίσημος παράβασις ὅλων τῶν ἀρχῶν.

Π.χ. ἐνοικιαστήριον γενόμενον δι^τ ἐννέα ἔτη, μὲ προπληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου, πληρωθεῖσαν εἰς τὸν κτήτορα, θέλει ἀκυρωθῆ μόνον καὶ μόνον διότι δ κτήτωρ μετὰ δύο ἔτη ἐπεφορτίσθη δάνειον τὸ δποῖον δὲν ἐξώφλησεν εἰς τὴν προσδιωρισμένην ἑξαμηνιαίαν προθεσμίαν. Καὶ τοῦτο χωρὶς ἀποζημίωσιν καν τοῦ ἐνοικιαστοῦ εἴτε διὰ τὴν πρόωρον λύσιν, εἴτε διὰ τὰ παρ^τ αὐτοῦ γενόμενα περὶ τὸ κτῆμα ἔξιδα ἐπὶ τῇ έδασει τῶν ἐπιλοίπων ἔτῶν.

Ποῦ μένουν αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἀποκτηθέντος δικαιώματος, τοῦ δικαιώματος τῆς προσυμφωνήσεως, τῆς ὑποθήκης, καὶ τῶν ἀνηκόντων δικαιωμάτων εἰς τοὺς εἰδικοὺς διαδόχους; Ποῦ ἢ δικαιοσύνη;

¹ Εἰς τὸ ἀρθρον 304 ἐλλείπει ἡ ἀπάντησις τοῦ Γενατᾶ. Ο Γενατᾶς ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἀρθρον 306, διὰ τὸ δποῖον ἐλλείπει ἡ ἀντίστοιχος παρατήρησις τοῦ Πάλμα. Διὰ τοῦτο καὶ δ Μ. Σ. σημειώνει τὰ ἔξι, εἰς τὰς παρατηρήσεις του: «306. ὁ Παρατηρητὴς δὲν ἀναφέρει τοῦτο τὸ ἀρθρον τουλάχιστον εἰς τὸ Γαλλικὸν ἀντίτυπον τῶν παρατηρήσεών του». (Φαίνεται διτὶ οὗτος εἶχε ὑπ’ ὄψει του τὸ γαλλικὸν κείμενον τῶν παρατηρήσεών τοῦ Πάλμα, ὅπερ θὰ τοῦ εἶχε διοθῇ παρὰ τοῦ Υιο. Καποδίστρια). Προφανῶς δμως πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ἐσφαλμένης ἀναγραφῆς τοῦ ἀρθρου 306 ἀντὶ τοῦ 304, διότι τὸ περιεχόμενον τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Γενατᾶ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀρθρον 304, ἐνῷ ἀντιθέτως εἴναι ἀσχετος μὲ τὸ ἀρθρον 306. Διὰ τοῦτο παραθέτομεν ταύτην ἔναντι τῆς παρατηρήσεως τοῦ Πάλμα ἐπὶ τοῦ ἀρθρου 304.

² Επὶ τοῦ ἀρθρου 313 ἐπανέρχεται καὶ πάλιν δ Πάλμας προβαίνων εἰς νέας παρατηρήσεις Βλ. κατωτέρω σ. 56

* 313. Ἡ μίσθωσις τῶν ἀκινήτων δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐκποίησιν αὐτῶν, οὐδὲ εἴναι ὑπόχρεως δ ἀγοραστὴς νὰ διατηρήσῃ τὴν αὐτὴν μίσθωσιν.

"Οταν ἐσυμφώνησε τὸ δάνειον ὁ κτήτωρ, δὲν ἦδυνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν συναλλάττοντα, οὕτε νὰ μεταβιβάσῃ εἰς αὐτὸν ἄλλα δικαιώματα, εἰμὴ ὅσα εἶχε τὴν στιγμὴν ἔκείνην ἐπὶ τοῦ ἐνοικιασμένου ἀκινήτου. Ταῦτα εἶναι: 1ον ἡ γυμνὴ κτῆσις, ὑπαρχούσης τῆς δικρείας τοῦ ἐνοικιάσματος. 2ον τὸ δίκαιον τοῦ νὰ συνάψῃ τὰ συμφωνημένα ἐνοίκια. 3ον τὴν λόγην τοῦ νὰ λάβῃ τὴν δεσποτείαν τῆς κτῆσεως, καὶ τῆς ἐπιχαρπίας αὐτῆς μετὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν προθεσμίαν τοῦ ἐνοικιάσματος. Ἐὰν δὲν ἥτο συγχωρημένον εἰς τὸν εἰρημένον κτήτορα νὰ λύσῃ κατ' ἀρέσκειαν τὸ σύμφωνο τοῦ ἐνοικιάσματος, δύναται μόνη ἡ πρᾶξις τοῦ δτι συνεφώνησεν ἐπιγενόμενον δάνειον, νὰ φέρῃ ἡ νὰ δώσῃ εἰς ἄλλον παρόμοιον δικαιίωμα; Ὅπηρχε τὸ πάλαι εἰς τὸ Πιεμόντε παρόμοιός τις νόμος. Ἀλλὰ μετὰ τοσαύτας κραυγὰς τῶν διοικούντων, εἶναι ἥδη 25 ἢ 30 ἔτη, ἀφοῦ ὁ Βασιλεὺς τὸν κατήργησε.

Διορθωτέον ἀρχ τὸ εἰρημένον ἀρθρον, καὶ ἀντὶ τοῦ «οὐδὲ» εἶναι ὑπόχρεως ὁ ἀγοραστὴς νὰ διατηρήσῃ τὴν αὐτὴν μίσθωσιν, ν' ἀντικατασταθῇ τούλαχιστον¹ ὅτις αὐτὸς δὲν θέλει ἔχει ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῶν ἀνευ δόλου ἐνοικιασθέντων πρὸ τοῦ δανείου, διπου πρόκειται νὰ πληρωθῇ, ἄλλα δικαιώματα, εἰμὴ τὸ ἀνήκοντα εἰς τὸν ὀφειλέτην «ἐπὶ» αὐτῶν».

Τοισυτρόπωφ, ἐὰν οὗτος εἶχεν ἄλλον τινὰ λόγον διὰ νὰ λύσῃ τὸ ἐνοικίασμα, ἥθελε τὸν ἔχει καὶ ὁ δανειστὴς ἢ ἀγοραστὴς (ἀρθρον 318 εἰς τὸ τέλος).

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **313.** — Ηαραβίασις ὅλων τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου!!!

«Ο παρατηρητὴς εἰς τὸ προκείμενον ἐμεγαλορρημόνησεν. ἀς ὑποφέρῃ τὴν ἀπάντησιν.

Θέλομεν θεωρήσει τὸ προκείμενον ἀφηρημένως.

Θέλομεν τὸ θεωρήσει κατὰ νόμον.

Θέλομεν τὸ θεωρήσει κατὰ τὴν δημόσιον ἀνάγκην τοῦ κράτους.

· Αφηρημένως.

Εἰς ἴδιοκτήτης, δοτις μισθόρει τὸ κτῆμα τον εἶναι ὑπεύθυνος εἰς τὴν ἐκνίκησιν; Χωρὶς ἄλλο τούτεσιν εἰς ὅλας τὰς ζημίας.

· Εάν ὁ ἴδιοκτήτης θέλῃ νὰ πληρώσῃ τὰς ζημίας τοῦ ἐνοικιαστοῦ, καὶ νὰ λάβῃ τὴν δλότητα τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος διὰ τὴν χρείαν του διὰ τὴν δποίαν αὐτὸς εἶναι δ μόνος κριτής, ποῖος νόμος ἥθελε δικαίως τὸν ἐμποδίσει νὰ πραγματευθῇ τὸ κτῆμα του, δταν εὐχαριστῆται ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἐνοικιαστήν;

¹ · Λέγω τούλαχιστον· διότι δύναται τις νὰ εἴπῃ πολλὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γινομένων ἐνοικιασμάτων ἀκόμη καὶ μετὰ τὸ δάνειον. Έὰν ἔγιναν μὲ καλὴν πίστιν, καὶ ὁ δανειστὴς δὲν χάντι....*

Κατὰ νόμον

Δὲν νομίζω ὅτι ἐμπορεῖ ὁ παρατηρητὴς νὰ κατηγορήσῃ ὡς παραβιάζοντα ὅλας τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, τὸν ὄντὸν νόμον.

Noμ. 9. c. de loc. cond.

«Emtorem quidem fundi necene non est stare colino cui prior dominus locavit nisi ca lege emit. verum si probetur aliquo consesisse, ut in eadem conductione maneat, quam sine scripto bonae fidei judicio, (ei) quod placuit, parere cogetur».

Noμ. 25. § 1. per Locati cond.

«Qui fundum fruendum, vel habitationem alicui locavit, si aliqua ex causa fundui vel aedes vendat, carare debet, ut apud, emtorem quoque eadem pactione et colono frui, et inquilino habitare liceat: alio quin prohibitus is ager cum eo ex conducto».

Καὶ οὗτοι αὐτοὶ οἱ νόμοι βασιλεύοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθότι ἀπαραλλάκτως ὑπάρχουν εἰς τὰ Βασιλικά.

Ίδου οἱ νόμοι ἐκ τῶν Βασιλικῶν.

«Ἐάν τις πωλήσῃ ἀγρὸν ἔχων ἐν αὐτῷ μισθωτόν, οὐκ ἀναγκάζεται ὁ ἀγοραστής, συγχωρῆται τῷ μισθωτῷ μένειν ἐν τῷ ἀγρῷ, εἰ μὴ ἄρα ἐπὶ τοιούτῳ συμφώνῳ ἡγόρασε. Πλὴν εἰ καὶ μὴ ὄντως ἐπὶ τούτῳ ἡγόρασε, δείκνυται δὲ ἄλλως συναινέσας εἰς τὸ μεῖναι τὸν μισθωτόν, καὶ οὕτως ἀναγκάζεται αὐτὸν ἔχειν ἐν τῷ ἀγρῷ». Noμ. 9. Βιβλ. 20. τομ. 2.

«Ο μισθώσας ἀγρὸν ἢ οἶκον, ἐὰν ἐκποιῇ αὐτόν, δφείλει συμφωνεῖν μετὰ τοῦ ἀγοράσαντος, φυλάττειν τὴν μίσθωσιν. Ἐπεί τοι γε κωλυόμενοι κινοῦσι κατ' αὐτοῦ τὴν διὰ τὴν μίσθωσιν ἀγωγὴν» Noμ. 25. B. 20. τ. 2.

Δὲν ἥμαρτε λοιπὸν ὁ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου, ἐὰν ἐφύλαξε τὴν ἀρχὴν ὑπάρχοντος νόμουν.

Κατὰ τὴν δημόσιον ἀνάγκην τοῦ κράτους.

«Ἄσ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ νόμος εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπῆρχεν, ἃς ἐξετάσωμεν ἐὰν ἔπειτε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν τῆς νομοθεσίας τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Πιεμόντε, ἢ ὅποια εἴηται ἐναντία τοῦ Ρωμαϊκοῦ νόμου, καὶ τὴν ὅποιαν μόνον θέλει ὁ παρατηρητὴς ἢ ἐὰν αἱ περιστάσεις τοῦ Κράτους ὑπαγορεύοντες τὸ ἐναντίον ἀπ' ὅσα διατάπει τὸ ἀρθρον 1743 τοῦ Γαλλικοῦ Πολιτικοῦ Κώδικος.

«Ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιθυμίας πολλῶν αὐτοχθόνων καὶ δμογενῶν τοῦ ν' ἀποφασίσουν οἱ μὲν δριστικῶς τὴν διαμονὴν των, οἱ δὲ νὰ συγκετρώσουν τὰς ἴδιοκτησίας των, ἔγειναν τὰ δύο συμβόλαια τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς μεγάλης σπουδῆς ἄξια διὰ

τὴν συνδρομήν, καὶ προστασίαν τὰς ὅποιας ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις, διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ πολῖται νὰ καθησυχάσουν καὶ εἰς διαμονὴν καὶ εἰς κατάστασιν, τὰ ὅποια συντείνουν εἰς τὴν δημόσιον ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν.

Αἱ μετοικείαι τῆς Τονοκίας ἔσυραν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος σημαντικὸν πλῆθος δμογενῶν. Πολλοὶ Ἕλληνες ἀπωλέσαντες πατρίδα καὶ τὸ πᾶν, εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἑλλάδα.

‘Η ἀνάγκη ἐβίασε τὸν μὲν καὶ τὸν δὲ νὰ οἰκοδομήσῃ οἰκίσκον, ν’ ἀγοράσῃ δλίγην γῆν. Ἀστεγοι δὲν ἥδύναντο νὰ μείνουν τὰ σπῆλαια ἔπανσαν βαθμηδὸν νὰ εἶναι καταφύγιον τῶν δυστυχούντων’ ἐπλήθυναν αἱ καλύβαι, αἱ καλύβαι ἐμεταμορφώθησαν εἰς καταλύματα· ἡ καλλιέργεια ἥρχισε νὰ ἀνθῇ, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἡσυχία ἥρχισε ν’ ἀνατέλλῃ. ‘Η τύχη τῆς Ἑλλάδος ἥτον ὡς πρὸς τὰς ἔξωτερικὰς σχέσεις ἄγνωστος· αὗτη ἀπεφασίσθη.

‘Η ἐθνικὴ γῆ ἔγειρε τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιθυμιῶν, τῶν ὑπολογισμῶν, τῶν σχεδίων δλων τῶν ἐγκατοίκων.

‘Ο αὐτόχθων ἀκτήμων ζητεῖ δικαίως νὰ μὴ πάσχῃ περαιτέρῳ, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς πόρους τοῦ ζῆν. Ἡ Κυβέρνησις τὸ χρεωστεῖ διὰ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια ὑπέφερε· τὸ χρεωστεῖ, διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ πραγματικῶς.

‘Ο αὐτόχθων κτηματίας ζητεῖ νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἰδιοκτησίας του δι’ ἀνταλλαγῆς ζητεῖ ν’ ἀπολαύσῃ καὶ αὐτὸς τὸ μερίδιον του· ζητεῖ ν’ ἀγοράσῃ ἀπὸ τὸν μερικὸν ἰδιοκτήτην.

Οἱ Ἕλληνες δσοι ἀπώλεσαν εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα δι’ οὐνάρχει τὸ ἔθνος ἀνεξάρτητον ζητοῦν…… καὶ τὶ δὲν ζητοῦν δικαιωματικῶς;

Οἱ συναγωνισθέντες δμογενεῖς ζητοῦν περίθαλψιν. ‘Ολοι ἐπιθυμοῦν νὰ θέσουν τὴν διαμονὴν των ποῖος ἔδω, καὶ ποῖος ἔκει.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν τοῦ Κράτους, ἐν’ ᾧ δὲν ἡσύχασαν εἰσέτι οἱ ἐγκάτοικοι, ἥθελεν εἰσθαι φρόνιμος συμβούλη νὰ παραδεχθῇ τὸ ἔθνος τὸν νόμον τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Πιεμόντε, καὶ νὰ ἐμποδίζωνται οἱ Χῖοι, οἱ Ψαριανοί, οἱ Σάμιοι, οἱ Κυδωνιεῖς, οἱ Σμυρναῖοι, κλ. ἀπὸ τοῦ νὰ πωλοῦν τὰ κτήματα, δσα ἡ περίστασις, ἡ ἀνάγκη τοὺς ἐβίασε ν’ ἀγοράσουν ἔκει, δπον ἥτο πληθὺς ἀνθρώπων καὶ ἀσφάλεια; Νὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τὴν πώλησιν, ἐπειδὴ ἐνοίκιασαν, διὰ νὰ ἐξοικονομοῦν τὰς οἰκογενείας των;

‘Υπὸ δποιανδήποτε θεωρίαν θέσωμεν τὸ ἀντικείμενον, δὲν εὑρίσκεται ἡ παραβίασις δλων τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, ὡς τὴν παρασταίτε ο παρατηρητής, δσις θέλει τὴν Γαλλίαν, ὡς φαίνεται, πανταχοῦ.

(ΠΛΑΜΑΣ) 313*. — Ἀναθεωρῶν τὸ ἀρθ. 313, καὶ τὴν ἔχοντας οὐδὲ εἶναι ὑπόχρεως ὁ ἀγοραστὴς νὰ διατηρήσῃ τὴν αὐτὴν μίσθωσιν, δὲν δύναμαι ν' ἀποφύγω ἀπὸ τοῦ ν' ἀποδεῖξω τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ καθιερώθῃ ἡ ἐναντία ἀρχή, ἐπιτεινομένη καὶ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ ἐνοικιασμα δὲν ἔγεινε μὲ δόλον ἐναντίον τῶν δικαιωμάτων τοῦ δικαιοστοῦ, ἀν καὶ μετὰ τὸ δάνειον. Ἀπέδειξα ἡδη προηγουμένως πῶς ἡ ἥρηθεῖσα ἀρχὴ ἀντιβάίνει εἰς τοὺς κανόνας τοῦ δικαίου, κατ' ἔξοχὴν ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ δικαιού ἐνοικιασμάτων, περὶ ὧν δ λόγος. Νῦν διφείλω ν' ἀποδεῖξω πῶς ἡ διάταξις αὗτη βλάπτει καὶ αὐτὸν τὸν διφειλέτην ὑπὲρ τοῦ δποίου φαίνεται: δτι καθιερώθῃ, καὶ πῶς ἀκόμη βλάπτει καὶ τὸν γεωργόν.

Παραδεχθείσης τῆς ἀδεβαίότητος τοῦ ἀγοράζοντος ἡ τὴν ἰδιοκτησίαν πράγματος τινος ἢ τὴν ἐπικαρπίαν αὐτοῦ ἢ τὸ δικαιώμα τῆς εἰς προσδιωρισμένον καὶ ρὸν συνάξεως τῶν καρπῶν, ἢ πεῖρα καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας μᾶς βεβαίουν, ὅτι μόλις εὑρίσκεται τὸ γῆμισυ τῆς τιμῆς, ἀφ' ὃσον ἥθελεν εὑρεθῆ ἐπὶ βεβαίότητος. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐνοικιάσματος ἀκινήτων, δ ἐνοικιαστὴς βέβαια δὲν ἔξιδεύει διὰ τὴν καλυτέρευσιν τοῦ κτήματος, δσα ἥθελεν ἔξιδεύει ἀν ἥτο βέβαιος διὰ τὴν μέχρι τοῦ τέλους τῆς συμφωνίας ἀπόλαυσιν. Πρέπει πρὸς πλειοτέραν κατάληψιν ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι δ διὰ 10 ἔτη ἐνοικιαστής, θεωρεῖ τὰ 3 ἢ 4 τελευταῖα ὡς ἔτη κερδαλαῖς· καθότι τακτικῶς τὰ 6 πρῶτα ἔτη μετρῶνται ὡς ἀρκετὰ νὰ δίδουν καρπὸν διὰ τὸ χρονικὸν ἐνοίκιον, διὰ τὰ τῆς προπαρασκευῆς καὶ τῆς καλυτερεύσεως ἔξιδα, καὶ τέλος διὰ τὰς προξενουμένας ἐκ τῶν μετεώρων ζημίας καθ' ὅλον τὸ δεκαετές διάστημα. Μὴν ἔχοντος τοῦ ἐνοικιάσματοῦ τὴν βεβαίότητα τῆς ἀπολαύσεως τῶν τελευταίων 3 ἢ 4 χρόνων, θέλουν ἐνοικιασθῆ μόνον διὰ 7500 γρόσια κατ' ἔτος, κτήματα ἵκανα νὰ δίδουν ἔτήσιον εἰσόδημα 15 χιλ. γρόσια δταν καλῶς δουλεύωνται, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἐνοικιάσματος δὲν θέλουν εὑρεθῆ ποσῶς καλυτερευμένα, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ ἔξησθενημένα. Ποίαν δάσιν λαμβάνουν οἱ δοκιμασταὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀκινήτων; Τὸ προτὸν ἐκεῖνο ὅπου ἥθελαν φέρει ἐνοικιαζόμενα κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους καὶ μὲ τοὺς φυσικοὺς κινδύνους, ἥτοι κατὰ τὸ σύνηθες, καὶ κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς καλλιεργείας, εἰς τὴν δποίαν ἥθελαν εὑρεθῆ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκτιμήσεως. Τούτου τεθέντος, ἐπειδὴ τὰ συνήθη ἐνοικιάσματα εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν θέλουν γίνεσθαι, εἰμὴ μὲ τὸ γῆμισυ τῆς τιμῆς, ἀφ' ὃσον ἥθελαν εὑρίσκει, ἀν δὲν ὑπῆρχεν δ φόδος τῆς παρακαίρου λύσεως τοῦ ἐνοικιάσματος, καὶ τὸ χειρότερον, ἡ στέρησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποζημιώσεως, καὶ ἐπειδὴ τὸ περὶ αὐδ λόγος ἀκίνητον ἐνοικιάζεται μόνον 7500 γρόσια καὶ χειροτερεύει ίσως, καὶ χαλαται, ἡ ἐκτίμησις βέβαια δὲν θέλει ὑπερβῆ, ἀλλὰ καὶ θέλει εἰσθαι δλιγωτέρα τῶν 150 χιλ. γροσίων, ἐνῷ ἐὰν ἔλειπεν ἡ προρρη-

* Ἀρθρον 313, βλ. ἀνωτέρω σ. 52, σημ.*

θεῖσα διάταξις, καὶ ἀφίνετο ἡ βεβαιότης τῶν ἐνοικιασμάτων, τὸ ἀκίνητον αὐτὸν ἦθελεν ἐνοικιασθῆ ὅτε 15 χιλ. γρόσια κατ' ἔτος, καὶ ἦθελεν ἑκτιμηθῆ 300 χιλ. γρόσια (al 5.º per cento) καὶ περισσότερον ἵσως, ώς καλυτερευθὲν παρὰ τοῦ Ἰησοῦχου ἐνοικιαστοῦ. Ὁ ἀγοραστὴς λοιπὸν ἥδυνατο τὸ πολὺ νὰ κάμη τὸν λογαριασμόν του ἐπὶ τῶν 30 ἢ 36 χιλ. γροσίων κέρδος, τὸ δποῖον κάμνει δὲ ἐνοικιαστὴς, καὶ τὸ δποῖον αὐτὸς δὲν δύναται νὰ κάμη, καὶ πάλιν ἂν ἡ ῥηθεῖσα καλυτέρευσις δὲν ἔξιστη τὴν τοιαύτην διαφοράν ἀς πωληθῆ ὅμως καὶ 260 χιλ. γρόσια ὅταν τὸν λόγον.....

Δὲν ὑπάρχει μεγάλη ζημία διὰ τὸν χρεώστην, ὑποτεθέντος διὸ δὲν δύναται νὰ πωληθῇ τὸ κτήμα, εἰμὴ μόνον 150 χιλ. γρόσια;

Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς ὅψις, ὑπὸ τὴν δποῖαν πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ εἰρημένον ἄρθ. 313. Αὐτὸς τὸ ἀρθρὸν φέρει μεγάλην ζημίαν εἰς τὸν δφειλέτην, καὶ εἰς τὸν γεωργόν. Ζημίαν ἴδιωτικὴν καὶ δημόσιαν. Ἰδοὺ ποῦ καταντᾶ τοσοῦτον προφανῆς παράδεισις τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 313.— Ἀνακαλεῖται δὲ ἀναγνώστης εἰς ὅσα ἐρρέθησαν ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων εἰς τὸ ἄρθ.

Προσθέτω 3 παρατηρήσεις

Ἡ πρώτη, ὅτι ἔχει λάθος, ἐὰν νομίζῃ ὅτι πανσάοης τῆς μισθώσεως, δὲν ὑποχρεοῦται δὲ δεσπότης πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν διὰ τὰς ζημίας τῆς ἐκτικήσεως.

Ἡ δευτέρα ὅτι δὲν γνωρίζω τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα πολυχρόνοι μισθώσεις ἐπὶ τῶν τῆς ἔξοχῆς κτημάτων καὶ διαιτῆς; Λιότι οἱ κτηματίαι, οἵτινες δὲν καλλιεργοῦν μὲ τὰς ἴδιας των χεῖρας τὴν γῆν ἔχοντας τὸν ὑπηρέτας των, οἵτινες ἀντ' αὐτῶν καὶ δι' αὐτοὺς εἰσπράττουν τὰ παρὰ τῶν γεωργῶν καλλιεργούμενα.

Οἱ γεωργοί, οἵτινες καλλιεργοῦν τὴν γῆν ἔχονται συμφωνίαν ἢ διὰ πρόσκαιρον κατοχὴν ἢ διὰ παριτεινήρ, ἢτις ἐκτείνεται εἰς τὰς φίζας ἢ καὶ εἰς τὴν γῆν. Εἰς τὴν πρόσκαιρον κατοχὴν μετὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν προϊόντων γέννημα τῆς καλλιεργείας τοῦ γεωργοῦ μένει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ δεσπότου νέαντες τὴν συμφωνίαν.

Ο γεωργὸς συμφωνεῖ κοινωνίᾳν καὶ οὐχὶ μίσθωσιν.

Διατὶ δὲν γίνονται πολυχρόνοι μισθώσεις;

Λιότι πολλὰ ἐθνικὰ σφετερίζονται καθεκάστην, καὶ δὲ δεσπότης δὲ ἐκτείνων τὰ σύνορά του δὲν βάλλει ξένον εἰς τὸ κτήμα του, διὰ τὰ μὴ παροξύνη τὸν συμπληγαστὰς καὶ οὗτοι ἐρεμισθέντες γερῶσι μηνυταὶ σφετερισμοῦ.

Λιότι τὸ κέρδος τοῦ ἐνοικιαστοῦ νομίζεται ως ἀρπαγὴ καὶ προξενεῖ πληγὴν ἀνίατον.

Λιότι δὲ ἴδιοκτήτης συχνάζων τὸν γεωργούς του, διατηρεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιρροήν τινά, τὴν δποῖαν μεταχειρίζεται διὰ τὸν σκοπούς του.

Διότι δὲ ἴδιοκτήτης, δόσις ἡ διὰ τῆς ἴδιοκτησίας του ἡ διὰ συγγενικῶν σχέσεων δὲν ἔχει οἰκείους, νομίζεται χαμένος ἀνθρωπος.

Διότι τέλος πάντων δλίγοι είναι οἱ κτηματίαι.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἴδιοκτησία, ἢν ἥθελεν ἐπεκτανθῆ καὶ οἱ ἴδιοκτῆται ἢν ἥθελαν ἡσυχάσῃ ὥστε ἀκαταζήτητοι νὰ χάσουν τὰς ἴδιοκτησίας των, καὶ ἢν ἥθελαν εὑρίσκεοθατινες, οἱ ὅποι διὰ τὸν πλοῦτον των νὰ μὴ θέλουν τοὺς τόσους ὑπηρέτας ὡς δπαδούς των ἡ νὰ μὴν δύνανται διὰ τὸ ἀποκτήματα τῶν ἴδιοκτησιῶν των νὰ μισθώνωσι μέρος αὐτῶν.

Ποῦ είναι ἡ ἐπιπληπτομένη ζημία εἰς τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν;

Εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς τὶ χρειάζεται; Νὰ βιάζεται διπολίτης νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν ἡ νὲ ἀργῆ καὶ νὰ μισθώνῃ; Είναι σύμφωνον μὲ τοὺς κανόνας τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας τῆς Ἑλλάδος νὰ προστατεύωνται αἱ πολυχρόνιοι μισθώσεις;

Ἄστοις ἀφήσωμεν τὰς ἀφηρημένας ἰδέας. Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν χρειάζεται βαθεία σκέψης. Ἀλλοίμορον εἰς τὸν νομοθέτην, καὶ ἐπομένως δυστυχία διὰ τὸν λαόν, ἐὰν δὲν συμφωνήσῃ ἡ ἐφαρμογὴ μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους. Τέσσαρες στύλοι ὑποστηρίζουν τὴν οἰκοδομήν, ἡ πολιτική, ἡ οἰκονομία, ἡ ἡθική, καὶ ἡ φυσική. Ἐκαστον κράτος διαφέρει κατὰ τὸν δύκον καὶ τὸ ὄψος, καὶ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ ἐπαρχ. καὶ ἐπαρχ. κράτους τυρος. Οὐδεὶς νοήμων ἀγνοεῖ τοὺς ἀγῶνας τῶν νομοθετῶν ἐκείνων, οἵτινες ἥθελησαν νὰ ὑποβάλλουν μέγα κράτος καθ' ὅλα του τὰ μέρη εἰς διμοειδὲς σύστημα, ἐνῷ τὰ μέρη αὐτὰ ἐδιοικοῦντο ἀπὸ τοπικὰ ἔθιμα.

(ΠΛΑΜΑΣ) ἀρθ. 323*, 168 - 9, 300, 324 - 26. — 2^α. Ἀναγινώσκω εἰς τὸ τυπογραφεῖον, διπου τυπώνονται αἱ πράξεις τῆς Κυβερνήσεως, καὶ διθεν ἐξήχθησαν οἱ νέοι νόμοι, ἀναγινώσκω εἰς τὸ ἀρθ. 323 τὰ ἐφεξῆς:

«Ἐὰν δὲιαφερόμενος δι' ἔλλειψιν χρημάτων φυλακισθῇ, λαμβάνει χώραν τὸ ἀρθ. 212».

Μὲ φαίνεται διτι ἐνταῦθα είναι λάθος ἵσως μόνον τυπογραφικόν, διότι ἐπρεπε νὰ λέγῃ κτημάτων, καὶ δχι χρημάτων (ἢ κἄν καὶ τὰ δύο, διότι ὑπάρχει διατάξις καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις).

Κρίνας οὕτως, δχι διὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἀρχὴν παρὰ τοῦ ἀρθ. 168 ἀλλὰ μᾶλλον ἔχων ὑπὸ δψιν τὸ περιεχόμενον τῶν ἀρθ. 169 καὶ 300 ἀτινα τὴν καταστάσουν μέχρι τινος ἀνωφελῆ, καθὼς καὶ τὸ ἀρθρα 324 καὶ 326 μεταξὺ τῶν διποίων ἵσως τὸ ἀρθ. 323 ἥθελεν εύρη θέσιν καλυτέραν.

Ἐὰν δημως είναι θέλησις νὰ καθιερωθῇ ὡς ἀρχὴ γή τοιαύτη διάταξις τοῦ ἀρθ.

* 323. Ἐὰν δὲιαφερόμενος δι' ἔλλειψιν χρημάτων φυλακισθῇ, λαμβάνει χώραν τὸ ἀρθρον 212.

323 ὡς εύρισκεται εἰς τὸ ἀντίτυπόν μου, τότε λέγω δτὶς ἥθελεν εἰσθαι *summum jus*, τὸ δποῖον δνομάζεται *summa injuria*, καὶ δτὶς εἰς τόπον, δ ὅποῖς εἶναι ἡ Ἑλλάς, πρέπει μάλιστα νὰ βιασθῶσιν τρόπον τινὰς οἱ κεφαλισταί, διὰ νὰ γενοῦν κτηματίαι καὶ νὰ προσκολληθοῦν εἰς τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς καλλιεργείας τῶν γαιῶν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 323.—*Δι’ ἔλλειψιν κτημάτων, καὶ οὐχὶ χρημάτων εἶναι λάθος τυπογραφικόν.*

(ΠΑΛΜΑΣ) 350*.—*Ἡ διεύθυνσις αὗτη δύναται νὰ λείψῃ, ἐὰν δὲ ἐκκαλῶν μὲ τὸ περὶ οὐ δ λόγος εἰς τὸ ἄρθ. 352 ἔγγραφόν του, ἐνώνῃ καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς ἐφέσεως, οὔτινος κάμνει μνείαν τὸ ἄρθ. 348. Ἐὰν δὲ τοῦτο ἔγεινεν ἐμπροθέσμως, τὸ ἐκκλητον τὰ δέχεται, εἰδεμὴ δὲν τὰ δέχεται καὶ ἡ ἐφεσις πίπτει. Τοῦτο ἔστιν ἀπλούστερον.*

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 350.—*Γίνεται ως μία περιπλέον ἀσφάλεια, νὰ διευθύνῃ ἀμέσως τὸ πρωτόκλητον, τὸ ἔγγραφον τῆς ἐφέσεως.*

Γίνεται, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἐπισήμως τὸ ἐκκλητον τὴν ὑπαρξιν τῆς ἐφέσεως.

Γίνεται διὰ νὰ προληφθῇ πᾶσα κατάχρησις ἐπὶ τῶν ἀντυγράφων, καὶ τῶν χρονολογιῶν.

Γίνεται, διὰ ν’ ἀπαλλαχθῇ τὸ Ἀρέκκλητον ἀπὸ τοῦ νὰ ζητῇ πληροφορίας, μὴ παρουσιαζομέρου τοῦ ἐκκαλέσαντος, ἀλλ’ ἐξ αἰτίας τοῦ ἐκκαλεσθέντος ἀπαιτοῦντος τὴν ἔκπτωσιν τῆς ἐφέσεως.

Γίνεται τέλος πάντων, διότι δὲν βλάπτει κανένα.

Ποῦ δὲ ἀγαφέρεται δτὶς ἡ προθεσμία καὶ ἡ πτῶσις τῆς ἐφέσεως κρέμαται ἀπὸ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἔγγραφου τῆς ἐφέσεως παρὰ τοῦ ἐκκλήτου;

Ο ἐκκαλέσας δφείλει ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀφοῦ ἔγεινεν ἡ ἐφεσις, νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ ἐκκλητον. Δι’ αὐτὸν εἶναι ἀδιάφορον ἀν τὸ ἔγγραφον τῆς ἐφέσεως ἐφθασεν ἡ δχι εἰς τὸ ἐκκλητον.

(ΠΑΛΜΑΣ) 355**.—*Ἐνταῦθα φαίνεται δτὶς πρέπει ν’ ἀναγνωσθῇ τοῦ ἐκκλήτου ἀντὶ πρωτοκλήτου δικαστηρίου. Πρέπει νὰ εἶναι τυπογραφικὸν λάθος· δὲν ἥθελεν*

* 350. Τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον ἀμέσως διευθύνει ἀντίγραφον τῆς ἐφέσεως εἰς τὸ Ἀρέκκλητον Δικαστήριον.

** 355. Δύναται νὰ παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τοῦ Πρωτοκλήτου Δικαστηρίου νέας ἀποδείξεις· πλὴν δ προτείνων αὐτὰς δφείλει πρῶτον νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀδειαν, προσφέρων ἑσυτὸν ἔτοιμον νὰ δρκισθῇ δτὶς δὲν ἐγνώριζε πρότερον τὰ δποῖα τώρα ἔχει ἔγγραφα καὶ, προκειμένου λόγου περὶ μαρτύρων, ἡ δτὶς δὲν ἤξερεν ἀν οἱ ἀναφερόμενοι μάρτυρες ἐγνώριζαν τὴν ὑπόθεσιν, ἡ δτὶς δὲν ἤξερε τὸ πρᾶγμα ὡς μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἀνακαλυφθέν.

εἰσθι: δμως κακόν, ἐὰν καὶ τὸ πρωτόκλητον δικάζου ως ἔκκλητον εἶχε τοιαύτην ἔξουσίαν χωρὶς δμως τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ δρου, τὴν ἐν τῷ ῥιθέντι ἀρθρῳ.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **355.** — *Βεβαίως εἶναι παρόραμα τοῦ τύπου, ἀντὶ τὰ εἴπη τὸ ἔκκλητον, λέγει τὸ πρωτόκλητον. Τὸ λάθος εἶναι πασιφανές. "Οταν λέγῃ τὸ ἔκκλητον, συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ πρωτόκλητον ως ἔκκλητον τῆς εἰρηγνοδικείας, καὶ τὸ ἔκκλητον τῶν πρωτοκλήτων.*

(ΠΑΛΜΑΣ) **359** ἕως **361*** — *Ἐὰν ἐνταῦθα πρόκειται περὶ προσφυγῆς διαφόρου ἀπὸ τὴν περὶ ἃς ὁ λόγος εἰς τὸ ἀκόλουθον Κεφ. λείπει γη προσδιόρισις τοῦ δρου, καθ' ἣν πρέπει νὰ παρουσιασθῇ...*

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **359** καὶ **361.** — *Ἡ παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικασιηρίου ἀναθεώρησις, ὅταν πρόκειται περὶ παραβάσεως τοῦ νόμου, ἐπιστηρίζεται εἰς τὸν ἔφεζῆς λόγους.*

1ον Λιὰ τὰ προληφθῆ ἡ διεύθυνσις τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ Ἀγώτατον.

2ον Λιὰ τὰ ἐπαρορθωθῆ τὸ λάθος.

3ον Λιὰ τὰ ἔχη ὑπὲρ ὅψιν τὸ Ἀγώτατον ἐκτεταμεγέστερον καὶ ἀκριβέστερον τὸν λόγους τοῦ ἔκκλητου.

4ον Λιὰ τὰ μὴν ὑποπέσῃ τὸ ἔκκλητον εἰς κατηγορίαν παρὰ τοῦ Ἀγωτάτου ὀφείλεται ἡ διατήρησις τοῦ ἀξιοσεβάστου τῶν δικασιηρίων.

Ἴδοὺ ποῦ ἐπιστηρίζεται ἡ σχεδιασθεῖσα ἀναθεώρησις διὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἀποφάσεως, ὅταν πρόκειται περὶ παραβάσεως ὁριοῦ νόμου.

(ΠΑΛΜΑΣ) **385**.** — *Οὔτε εἰς τοῦτο τὸ ἀρθρον, οὔτε εἰς τὸ (132) τοῦ δικαστικοῦ δργανισμοῦ ἐρρέθη, ἀν γη ἔκκλησις αὕτη τοῦ Δημοσίου Συνηγόρου ἐννοῶνται μόνον ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς δημοσίου εὐταξίας, ἢ ἀν πρέπη, καὶ δύναται νὰ ὠφελῇ καὶ τὰ μέρη μολονότι ἐντὸς τῆς προθεσμίας δὲν ἔκαμπν τὴν ἔκκλησιν γη τὴν προσφυγήν.*

Εἰς κώδικας ἐπικρατεῖσιν, ὅπου γη δικαστικὴ τάξις εἶναι ἀναμφιβόλως κάλ-

* 359. "Οστις νομίζει δτι δριστική τις ἀπόφασις περιέχει προφανῆ παράβασιν τῶν νόμων, γη ἀθέτησιν τῶν τύπων τῆς δικαστικαίας, δύναται προτοῦ νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον νὰ ἐκθέσῃ δι' ἀναφορᾶς, παρουσιασθησομένης εἰς τὸ αὐτὸν Δικαστήριον, τὸ γενόμενον λάθος, καὶ νὰ αἰτήσῃ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἀποφάσεως.

360. *Ἡ ῥηθεῖσα ἀναφορὰ γνωστοποιεῖται εἰς τὸν ἀντίδικον δμως εἶναι ὑποχρεως ν' ἀποκριθῇ ἐντὸς δκτὼ ἡμερῶν, ἀφ' ἣς γενῇ γη γνωστοποίησις.*

361. *Τὸ δικάσαν Δικαστήριον ἔχετάζει τὰς δύο ἀναφοράς, κ' ἐκδίδει ἀπόφασιν.*

** 385. "Οταν πρόκειται περὶ ἐφέσεων ἐξ ἐπαγγέλματος τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων, δ δημόσιος συνήγορος ἔχει προθεσμίαν τεσσάρων μηνῶν, ἀφ' ἣς ἡμέρας δημοσιευθῆ γη ἀπόφασις.

λιον συνθεμένη, παρ' ὅπως δύναται νὰ είναι σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοιαύτη ἔξηγησις δὲν παρεσιωπήθη.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **385.**—*Ἄλλο εἶναι, ἐὰν ἡ ἔκκλησις ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δημόσιου συνηγόρου, ἀποβλέπῃ τὴν διατήρησιν τοῦ νόμου ἥ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ μέρους, καὶ ἄλλο εἶναι ἂν ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος ἔκκλησις νικήσῃ, ἐὰν τὸ μέρος, τὸ δποῖον δὲν συνέτρεξεν εἰς τὴν ἔκκλησιν, δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς δριστικῆς καταργήσεως τῆς ἀποφάσεως. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἔχω τις ἀπορίας. Λύναται ὅστις εἶχε νικήσει διά τινος ἀποφάσεως καταργηθείσης αὐτῆς, νὰ ὠφεληθῇ, διότι δὲν τὴν ἔκκλησε τὸ ἀντιφερόμενον μέρος; Λύναται ἐν Δικαστήριον νὰ ἐκτελέσῃ ἀπόφασιν κατηγορουμένην; Ὁ νόμος ὅστις παρεβιάσθη δὲν ἀποβλέπει τὴν διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν; Ὁ νόμος δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἐὰν τὸ παράγομον ἔργον καρποφορῇ; Ποῖος δὲ σκοπὸς τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος ἔκκλησίου, διὰ νὰ ὑπάρξῃ νόμος χωρὶς καρπόν; Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ εἰδικὸν ἀντικείμενον διατήρησης δὲν ἐννόησε τὸ ἀρθρον:*

Λιετάχθη δ δημόσιος συνήγορος νὰ ἔκκαλῃ τὰς ἀποφάσεις ἐξ ἐπαγγέλματος, δχι μόνον, ὅταν ὑπάρχῃ παραβίασις ὁριοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ προφανεστάτη ἀδικία διὰ τὴν διατήρησιν τῆς δικαιοσύνης. Αἱ ἡδικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ περιστάσεις τῶν πολιτῶν τὸ ὑπηρόδευσαν.

Ἄφοῦ δι' αἰῶνας ἀναίσχυντος δουλεία ἐμαστίγωσε τὸ ἔθνος ἀφοῦ τὸ ἔθνος ἔπιεν ὅλον τὸ ποτήριον τῶν δυστυχιῶν, ἡ ἐπανάστασις ἔλαμψεν ἀλλ' δ φρικτός, κ' ἐξολοθρευτικὸς πόλεμος, ἡ καταστροφή, ἡ στέρησις μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀρτου, ἡ ἐρδεια, ἡ ἀναρχία, δλ' αὐτὰ τ' ἀπερίγραπτα συμβάντα, ἔθεσαν τοὺς πολίτας εἰς κατάστασιν τοιαύτην, ὥστε ἡ ἀδυναμία εἶναι αἰσθαντική ἀδυναμία ἡτις πηγάζει ἐκ διαφόρων αἰτιῶν. Ἡδύνατο πατρικὴ Κυβέρνησις νὰ μείνῃ ἀδιάφορος διὰ τοιαύτην ἀδυναμίαν, καὶ νὰ μὴ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἀδυνάτους, ἀλλὰ ν' ἀφίσῃ νὰ βεβηλώσῃ ἡ ἀδικία τὸ ίερὸν βῆμα τῆς δικαιοσύνης καὶ νὰ θριαμβεύσῃ μὲ τὰ ἴδια μέσα αὐτῆς ταύτης τῆς δικαιοσύνης;

Mὴ γένοιτο.

(Μ.Σ.) **ἀρθ.** **385.**—*Ἡ ἔκκλησις ὑπὲρ τῆς νομικῆς ἀρχῆς (dans l' intérêt de la loi) είναι καλὸν νὰ συγχωρῆται εἰς τὴν Δημοσίαν Συνηγορίαν εἰς προθεσμίαν τεσσάρων μηνῶν ἥ καὶ περισσότερον. Εἰς τὰς ἄλλας ὅμως πολιτικὰς ὑποθέσεις δὲν ἡμπορεῖ τὸ δημόσιον ν' ἀναγκάσῃ, τὰ μέρη, μὴ θέλοντα, νὰ ἀρχίσουν νέαν προκάταρξιν, ὅταν θέλουν καὶ ἐμποροῦν νὰ συμβιβασθοῦν δεχόμενοι τὴν πρωτόκλητον ἀπόφασιν. Διὰ τοῦτο είναι καλὸν νὰ περιορισθῇ ἡ ούσιαστικὴ ἔκκλησις τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου Συνηγόρου, εἰς μόνας τὰς ὑποθέσεις τῶν χηρῶν, τῶν ὄρφα-*

νῶν τῶν ἀπόντων καὶ τῶν ἀπόρων. Καὶ τοῦτο ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας ἢ τὸ πολὺ τῆς διπλασίας ἔκείνης τῶν μερῶν.

(ΠΑΛΜΑΣ) 404. 413. 416. 421*. — Εἰς ὅλον τοῦτο τὸ Κεφ. δὲν γίνεται μνεῖα εἰμὴ περὶ ἀνηλίκων, ὅποια εἶναι τὸ θῆλυ μὴ ἔχοντα ἀκόμη 12 ἔτη, καὶ τὰ ἔρρενα μὴ ἔχοντα ἀκόμη 14 ἔτη. Εἰς αὐτὰ ἐπομένως ἀναφέρεται ὁ μνησθεὶς ἐπίτροπος, τὸ δόποιον ἴσοδυναμεῖ μὲ τὸν λεγόμενον τουτόρον. Ἀλλὰ διατὶ δὲν γίνεται λόγος περὶ ἀφηλίκων, ἦτοι περὶ τῶν εἰρημένων υἷῶν ἢ θυγατέρων, μὴ ἔχόντων ἀκόμη 20 ἢ 21 ἢ 25 ἔτη, καὶ περὶ τῶν κηδεμόνων, τοὺς δόποίους ὀφείλουν νὰ ἔχουν ἢ κρισολογούμενοι, ἢ συμφωνοῦντες, ἢ ἔξοφλοῦντες; Περὶ τῶν ἀφηλίκων τούτων διμιλεῖ ὁ Ἀρμενόπουλος κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς νόμους, καὶ καθ' ὅσον παρατηρεῖται εἰς ἄλλα πολιτισμένα ἔθνη. Μήπως εἰς τοὺς δημοσιευθησομένους πολιτικοὺς νόμους θέλουν συγχίσθη οἱ ἀφήλικες μὲ τ' ἀνήλικα; Ὅπάρχει διμως πάντοτε διαφορὰ μεταξὺ τοῦ παιδίου ἐνὸς ἢ δύο ἔτῶν, καὶ τοῦ νεανίσκου τῶν 17 ἢ 18 ἔτῶν, ἀν καὶ ὁ νεανίσκος τῶν 13 μέχρι τῶν 16 ἔτῶν δὲν ἔχῃ τὸν νοῦν ὥριμον ὡς ὁ ἔτῶν 20 ἢ 25. Ὁθεν μία πολιτικὴ διαδικασία δὲν πρέπει νὰ παρατρέξῃ τοιςυτὸν χάσμα.

Ταυτὰ λέγω καὶ περὶ τῶν ἀτώτων, διὰ τοὺς δόποίους ἔγεινεν ὠσαύτως παρασιώπησις, καὶ περὶ τοῦ μέσου τοῦ νὰ τοὺς ἀφαιρῆται ἢ διαχείρισις ὑπὲρ τῶν οἰκογε-

* 404. "Οταν ἀποθάνῃ κανεὶς ἐγκαταλιμπάνων ἀνήλικα τέκνα ἐξ ἀδιαθέτου, ἢ μὲ διαθήκην χωρὶς σύστασιν ἐπιτρόπων τῶν τέκνων αὐτοῦ, οἱ τοπικοὶ σύμβουλοι ἢ ὁ ἀστυνόμος εἰς Ἐλλειψιν δικαστοῦ, ὀφείλουν εὐθὺς νὰ ἐπισφραγίσουν ὅλα τὰ κινητὰ πράγματα τοῦ ἀποθανόντος, ἀφίνοντες τὰ πρὸς ἀναπόφευκτον χρῆσιν εἰς τὴν χήραν ἢ εἰς τὰ τέκνα του, καταγράφοντες λεπτομερῶς τὰ ἀφίεμενα, καὶ κοινοποιοῦντες ἀμέσως τὸ συμβάν εἰς τὸν δικαστήν.

413. "Οταν ἀμφισβητῆται ἡ κληρονομία, διορίζεται εἰς κηδεμῶν δι' ἐγγράφου τοῦ Δικαστηρίου· διαρκούσης τῆς διαδικασίας, οἱ διαφερόμενοι δύνανται νὰ δώσουν τριπλοῦν κατάλογον ὑποψηφίων, ἐκ τῶν δόποίων τὸν διορίζει ὁ δικαστής. Ἐν Ἐλλείψει τοῦ καταλόγου τὸν διορίζει ὁ δικαστής.

416. "Οταν τις εἶναι παράφρων ἢ μακινόμενος, ὁ τυχὼν συγγενής, ἢ φίλος, καὶ εἰς Ἐλλειψιν τούτων οἱ δανεισταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προσέλθουν εἰς τὸ Δικαστήριον, καὶ ὀφείλουν νὰ παρουσιάσουν ἀναφορὰν μὲ σημείωσιν τῶν ἐπὶ τούτῳ μαρτύρων διὰ ν' ἀποδείξουν παραφροσύνην, ἢ μανίαν δι' ἔργων, διτινα συνέβησαν ὑπὲρ ὅψιν αὐτῶν. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη γνωστοποιεῖται πρὸς δλους τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς (τὸν τε ἐκ πατρός καὶ τοὺς ἐκ μητρός, μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ θείου καὶ ἀνεψιοῦ) διαλαμβάνουσα περὶ τῆς λεγομένης παραφροσύνης, ἢ μανίας του· γνωστοποιεῖται ἀκόμη καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον, καθὼς προσέτι καὶ διὰ διακηρύξεως εἰς δόποιονδήποτε ἄλλον, δστις ἥθελεν ἔχει ἢ ἐπαγγέλλεσθαι ὅτι ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν περιουσίαν του· παρελθούσης δὲ τῆς ὀγδόης ἡμέρας μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, χωρὶς ἐναντίωσιν οὐδενός, οὔτε αὐτοῦ τούτου τοῦ λεγομένου παράφρονος (εἰς τὸν δόποιον δίδεται ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς μετὰ ταχτικῆς γνωστοποιήσεως), οἱ μάρτυρες ἔξετάζονται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ μεγαλοφώνως, καὶ μὲ μεγίστην ἀκρίβειαν διὰ νὰ προκύψῃ ἢ ἀλήθεια.

421. "Ολα τὰ ἔξοδα πληρώνονται ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνηλίκου, ἢ παράφρονος ἢ μακινόμενου.

νειών αὐτῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ Κράτους, τὸ δποῖον δφείλει νὰ προλαμβάνῃ δσον τὸ δυνατόν, τῶν ἐνδεῶν τὴν ἐπαύξησιν.

ἄρθ. 413.416.421. Ὁ κηδεμών, περὶ οὐ γίνεται λόγος ἐνταῦθα, ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰς κληρονομίας, εἰς τοὺς παράγραφους, καὶ εἰς τοὺς μακρομένους. Οἱ ἀσωτοὶ ὅμως μετέχουν καὶ ἀπὸ ἡλιθιότητα, καὶ ἀπὸ μανίαν, κατὰ τοὺς νομοδιδασκάλους.
*Αρα εἰν' ἐπωφελὲς ν' ἀσχοληθῆ ἀπὸ τούτων τὴν πολιτικὴν διαδικασίαν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **404.413.416.421.** — Τὸ σχέδιον ἐλάλησε διὰ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων διὰ τοὺς κηδεμόνας ὑπὲρ τῶν ἐκκρεμῶν κληρονομῶν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἔξω φρενῶν.

Δὲν ἐλάλησε περὶ τῶν κηδεμόνων ὑπὲρ τῶν ἀφηλίκων, ἐπειδὴ δὲν χρειάζονται τύποι, μόνης οὖσης τῆς πράξεως, τὴν δποίαν ὑπαγορεύει δ πολιτικὸς νόμος.

Δὲν ἐλάλησε περὶ τῶν κηδεμόνων ὑπὲρ τῶν ἀσώτων, ἐπειδὴ ἐνόμισε γελοιῶδες τὸ μέρος τοῦτο, δπου αὐτὸ τὸ πάθος δὲν ὑπάρχει. Οἱ Ἐλληνες φρονοῦν καὶ πράττουν πολλὰ διαφορετικά, καὶ δὲρ ὑπάρχουν ἀκόμη τὰ αἴτια ἐκεῖνα, τὰ δποῖα γεννοῦν αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Εἴθε οἱ ξένοι νὰ μὴν τὰ εἰσάξουν καὶ νὰ μιμηθοῦν ἐκ τῆς Ἐλλάδος τὴν σωφροσύνην, καὶ τὴν ἐγκράτειαν τῶν Ἐλλήνων! ἐὰν δ' ἀπὸ θείαν παραχώρησιν εἰσαχθοῦν τὰ δηλητήρια δῶρα τῆς πολυτελείας, ὑπάρχει δ παλαιὸς πολιτικὸς νόμος καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀσώτου, καὶ ἡ ἐπαγρύπνησις τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἡ δποία δφείλει τὴν διατήρησιν τῶν ἡθῶν θέλουν συνδράμει ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πάσχοντος, καὶ πρὸς παραδειγματισμόν, ώς δ πολιτικὸς νόμος ὑπαγορεύει· ἐὰν δὲ χρειασθῇ, τότε θέλει κανονισθῆ τὸ προκείμενον ώς πρὸς τοὺς τύπους.

Δὲν πρόκειται λόγος περὶ πολιτικοῦ κώδικος, ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ἀντικείμενον εἶναι διαδικασία.

(Μ. Σ.) **ἀρ. 416.** — Εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ' ἀνευ νὰ δοθῇ εἰς τὸν Δημόσιον Συνήγορον τὸ δικαίωμα νὰ προκαλῇ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν μανιακῶν ἔξι ἐπαγγέλματος, ὅταν βλέπῃ ὅτι οἱ συγγενεῖς δὲν τὸ πράττουν. Ὁφείλει νὰ ἔχῃ τὸ ἴδιον δικαίωμα καὶ ἐπὶ τῶν ἡλιθίων καὶ ἀφρόνων, οἵτινες δὲν ἔχουν συγγενεῖς μήτε φίλους, ώς ξένοι κλπ.

(ΠΛΑΜΑΣ) **426*.** — Διατὶ νὰ παρασιωπηθῇ τὴν κατ' ἀνάγκην αἴρετο κρισία, τὴν διατατομένη παρὰ τοῦ Γαλ. Ἐμπορικοῦ Κώδικος εἰς τὰς μεταξὺ κοινωνῶν διαφοράς; Οἱ κοινωνοὶ ἔξομοισινται παρὰ τῶν γόμων μὲ τοὺς ἀδελφούς.

* 426. Δι' ὅλα τὰ δυνάμενα νὰ προκύψουν ζητήματα μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων ὅποιουδήποτε βαθμοῦ, καὶ μεταξὺ πλαγίων συγγενῶν ἀρρένων καὶ θηλέων μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ, μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ τὴν συγγενῶν μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, οἱ διαφερόμενοι εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ὑποβάλλωσι τὰς διαφοράς των εἰς διαιτητάς.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **426.** — Διότι διορίζεται ἀπὸ τὸν § . . . τοῦ πιλ. . . τοῦ Βιβλ. . . τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος.

*Κ*αὶ ἐπειδὴ παρεδέχθησαν τὰ τρία βιβλία τοῦ Ἐμπορικοῦ κώδικος, καὶ εἰς αὐτὰ ὑπάρχει προσδιωρισμένος ὁ τρόπος, δὲν ἔπειπε νὰ ἐπαναληφθῇ.

Περιπλέον τὸ περὶ αἴρετοκριπίας κεφάλαιον εἰς τὴν διαδικασίαν, ἀφορᾶ μόνην τὴν πολιτικὴν αἴρετοκριπίαν, καὶ ὅχι τὴν Ἐμπορικήν, ἵτις δὲν κατηργήθη καθὸ ἔπειπε νὰ προϋπάρξῃ κατάργησις διὰ νὰ ὑποτεθῇ ἡ παρασιώπησις αὐτῆς εἰς τὴν διαδικασίαν.

(ΠΑΛΜΑΣ) **432***. — Ἡ ἔλλειψις τῆς προσδιορίσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συγγενῶν, οἵτινες ἔχουν νὰ συνέλθουν εἰς συμβούλιον, καὶ ἡ μὴ δηλοποίησις ὅτι ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν ἔχ τοῦ τόπου, ἢ τῆς γειτονίας, δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι φίλοις τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἡ μὴ ληφθεῖσα πρόνοια διὰ νὰ ὑποχρεώνῃ καὶ τοὺς πρώτους, καὶ τοὺς δευτέρους εἰς τὸ νὰ παρίστανται, καὶ νὰ μεσολαβοῦν... κατασταίνουν φανταστικὸν τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ ἄρθρου 432.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **432.** — Δὲν ἔπροσδιωρίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ συμβούλιον διὰ τὸ ἐκ τῶν περιστάσεων ἀδηλον τοῦ ἀριθμοῦ, τὸν δποῖον ἔχει ὁ ἀγαφερόμενος. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπειράπη ὁ ἀριθμὸς εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

Ἐρρήθη ἀπ' ὅσα μέλη νομίσῃ ἀραγκαῖα, διὰ ν' ἀποκλείσῃ τοὺς ἐρεθισμένους καὶ ἐρατίους εἰς τὴν εἰρηνοποίησιν τῶν διαφερομένων.

Λέγει δὲ παρατηρητὴς ὅτι ἔπειπε νὰ ἔχῃ τὴν ἀδειαρ ὁ δικαστὴς νὰ συγκαλῇ καὶ φίλους. Δὲν ἔνομίσθη ἀρμόδιον εἰς οἰκογενειακὴν φιλογεικίαν, τούτεστι μεταξὺ συγγενῶν νὰ λαμβάνονται μετοχὴν οἱ φίλοι. Οἱ συμβιβασταί, ὅταν εἶναι συγγενεῖς, ἀγαπῶνται καὶ σεβάζονται περισσότερον ἐπανιζόνται τὸ σέβας τῶν νέων πρὸς τοὺς γεροντοτέρους· ὑπάρχουν καὶ πράγματα τὰ δποῖα οἱ φίλοι, ἀν καὶ εἰλικρινεῖς, δὲν ἔχουν νὰ ἔξεύρουν. Οἱ φίλοι δύνανται νὰ παρακινοῦν, ἀν ἔξεύρουν, καὶ αἰσθάνωνται τὴν εἰρηνοποίησιν, δχι δμως καὶ νὰ γίνωνται ἐπισήμως συμβιβασταί. Τοῦτο ἥθελε παρουσιάσῃ ὑπερισχύονσαν τὴν φιλίαν ἀπὸ τὴν συγγένειαν.

Ο παρατηρητὴς λέγει δτι ἥτον ἀραγκαῖον νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ νὰ βιάζωνται οἱ συγγενεῖς εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ ἔργου.

Ο ἐκθέτης τοῦ σχεδίου ηνχαριστήθη εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 436 «τὰ διορισθέντα μέλη τοῦ οἰκογενειακοῦ Συμβούλιον εἶναι ὑπόχρεα νὰ δεχθῶσι τὸν διορισμόν». Δὲν ἐπέβαλε ποιητὴν διότι ἥθελεν ἐρεθίσει περισσότερον, καὶ προσκρούσει εἰς τὸν σκοπόν.

Ο ἀμαρτάνων ἥθελεν ἀποδώσει τὴν ποιητὴν εἰς ἕτα τῶν διαφερομένων.

Τέλος ἡ δοκιμὴ τοῦ συμβιβασμοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς δοκιμή. Αὕτη χρειάζεται ἀγαθὴν συμβούλην καὶ σύνεσιν, ἀπέχουσα τῆς βίας καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ.

* 432. Συσταίνει συμβούλιον οἰκογενειακόν, συγκείμενον ἀπ' ὅσα μέλη νομίσῃ ἀναγκαῖα.

(ΠΑΛΜΑΣ) 488 - 89 - 94*. — Τὸ ἄρθ. 489 διορίζει ἀνευ τινος διακρίσεως ὅτι τὸ ἔνταλμα τῆς ἐξώσεως ἀπὸ οἰκίαν τινα, ἢ ἐργαστήριον πρέπει πάντοτε νὰ περιέχῃ τριῶν μηνῶν προθεσμίαν.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ οἰκία ἢ τὸ ἐργαστήριον εἰν' ἐνοικιασμένα καθ' ἑβδομάδα ἢ κατὰ μῆνα; Ἐὰν ὑπάρχῃ σύμφωνον σχέτικον, προσδιορίζον τὴν ἡμέραν διφείλει ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ τὸ κενώσῃ, ἐὰν τὸ ἐνοικίασμα ἔγεινε διὰ προσδιωρισμένον χρόνον, καθ' ἣν περιπτωσιν (dies interpellat pro homine) ἡ νομικὴ δὲν ἀπαιτεῖ οὕτε ἀδειαν, οὕτε προθεσμίαν διὰ τὸν ἐνοικοῦντα, εἰς ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις πρέπει νὰ ἔχῃ χώραν τὸ ἄρθ. 489;

"Ηθελεν εἰσθαι νόστιμον τῷόντι: ἐὰν διφείλω νὰ παραχωρήσω τριῶν μηνῶν προθεσμίαν εἰς τὸν καθ' ἑβδομάδα ἐνοικοῦντα, τὸν δποῖον θέλω νὰ ἐξώσω, διότι δὲν μὲ πληρώνει τὰς παρελθούσας ἑβδομάδας! ἀλλ' ἐὰν ἡ αἰτία τῆς ἐξώσεως εἶναι ἡ ἐκ μέρους του χειροτέρευσις;

Τὸ λάθος ἔνταῦθα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς διορθώσεως εἶναι πολλὰ ψηλαφητά.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 488. 489 494. — Ὁρθὴ παρατήρησις ἐπομέρως ἵδον ἡ προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 489.

"Οταν ἡ μίσθωσις εἶναι ἐλάσσων τῶν ἔξ μηνῶν, ἡ προθεσμία εἶναι ἐνδε μηνὸς πρὸν αὐτὴ τελειώσῃ. "Οταν εἶναι διὰ μῆνα, ἡ προθεσμία εἶναι 15 ἡμερῶν.

(ΠΑΛΜΑΣ) 498 - 499**. — Μὲ τὰς διατάξεις ταύτας, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ διδαχὴ τοῦ τηρεῖν τὰς Κυριακάς, καὶ λοιπὰς ἑορτάς, κατεπατήθη καθότι αἱ ἀσχολίαι, τὰς δποίας ἐντέλλεται τὸ ἄρθ. 498 εἰς τὰς ἀνωτέρω προσδιορισθείσας ἑορτὰς εἶναι πάρα πολλαῖ, ὥστε οἱ δικασταὶ θέλουν εύρεθῇ εἰς χειροτέραν θέσιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὑπουργοὺς τοῦ κράτους.

Ἄλλ' ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 499 εἰν' ἀκόμη βαρυτέρᾳ καθότι δίδει τὴν ἀδειαν

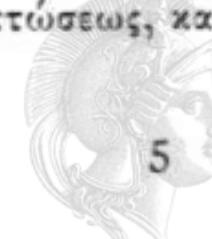
* 488. "Οταν κύριος τις θέλῃ νὰ ἐξώσῃ διὰ τινα τῶν νομίμων αἰτιῶν ἐγκάτοικόν τινα οἰκίας ἢ ἐργαστηρίου, διφείλει νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἔγγραφον λεγόμενον ἔνταλμα ἐξώσεως.

489. Τὸ ἔνταλμα πρέπει νὰ περιέχῃ τριῶν μηνῶν προθεσμίαν, ἀφ' ἣς ἡμέρας ἑκδοθῇ.

494. Ἐὰν εἰς τὴν δριστικὴν ἀπόφασιν δικασθῇ ὅτι τὸ προτεθὲν δίκαιον κατὰ τῆς δεσποτείας ἦτον ἀνυποστήρικτον, τότε ὁ ἐναντιωθεὶς καταδικάζεται νὰ πληρώσῃ ἐνοίκιον δσον ὁ δεσπότης ἐξήτησε· τὴν δὲ ὑπερβολὴν μετριάζει ὁ δικαστής.

** 498. Εἰς τὰς ἀνωτέρω προσδιορισθείσας ἑορτὰς δὲν γίνονται συνεδριάσεις, οὕτε ἐργασίαι εἰς τὰ Δικαστήρια, εἰμὴ μόνον διὰ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, τὰς κατεπειγούσας πολιτικάς, καὶ ἐγκληματικάς καὶ διὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἐπισφραγίσεων καὶ μεσεγγύων.

499. Αἱ διατάξεις αὗται δὲν ἐμποδίζουν, συμφωνούντων τῶν διαφερομένων, νὰ θεωρῶνται ἐν ταῖς ἐορτασίμοις ἡμέραις πολιτικαῖ, καὶ ἐγκληματικαὶ ὑποθέσεις, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἀπαιτοῦνται μάρτυρες τινές, δὲν δύνανται νὰ ὑποχρεωθοῦν διὰ νὰ ἐμφανισθῶσι.

εἰς τοὺς διαφερομένους συμφωνοῦντας, νὰ βιάζωσι τοὺς δικαστὰς νὰ ἐνασχολῶνται κατὰ τὰς ἔορτὰς εἰς τὰς διαφοράς των. Ποῦ μένει τὸ ἀξίωμα ὅτι δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς ἴδιώτας νὰ μεταβάλλουν μὲ τὰς συμφωνίας των τὰ ἐκ τοῦ δημοσίου δικαιώματος διαπραττόμενα; Ἐνῷ μάλιστα ἔχει μεγαλυτέραν ἴσχυν ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν διδαχῶν, καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ!

Ἐν' ὀλιγώτερον ἀναγκαίᾳ γίνεται τῶν μαρτύρων γενομένη ἔξαίρεσις διὰ τοῦ ἀρθ. 499 καθότι ἔκαστος καὶ μάλιστα οἱ τεγνῆται εἰς τὰς ἐργασίμους ἡμέρας προκρίνουν νὰ ἐξετάζωνται εἰς τὰς ἔορτάς.

Φαίνεται ἄρα ὅρθίτερον: νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ περιεχόμενον τῶν δύο τούτων ἀρθρῶν εἰς τὰς διακοπὰς τῶν δικαστῶν περὶ τῶν ὅποιων γίνεται μνεῖα εἰς τὸ ἀρθ. 496. Καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἔορτὰς νὰ ῥηθῇ ὅτι τὰς Κυριακὰς καὶ λοιπὰς προσδιοριζόμενας ἔορτὰς παρὰ τοῦ ἀρθ. 495 συγχωρεῖται νὰ γίνωνται ἐξετάσεις, καὶ πᾶσα πρᾶξις ἀπολύτου κατεπειγούσης ἀνάγκης εἰς ὑποθέσεις πολιτικὰς ἢ ἐμπορικάς, εἰδοποιήσεις, καὶ ἐξετάσεις δικογραφικὰς τῶν ἐπανορθωτικῶν, καὶ ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) Ἡς ἐξετάσωμεν ἐν πρὸς ἐν τὰ κατηγορούμενα ἀρθρα. Τὸ ἀρθ. 498 διατίπει ὅστε καὶ εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας νὰ ἐργάζωνται οἱ δικασταί.

Τοντονεῖται εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις.

Τοντονεῖται εἰς τὰς κατεπειγούσας πολιτικάς, καὶ ἐγκληματικάς, καὶ

Τοντονεῖται εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐπισφραγίσεων καὶ μεσεγγύων.

Νομίζει ὕβρις εἰς τὴν θεότητα, εἰὰν τὰ δικαστήρια ἐπαγγέλλωνται τὸ ἔργον των καὶ εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας κατὰ τὰς αὐτὰς περιπτώσεις;

Ποία εἶναι ἡ φύσις τῆς ἐνασχολήσεως τοῦ δικαστοῦ; Ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, δταν τελειώνει μίαν δίκην ἐμπορικήν;

Ποία δύναται νὰ εἶναι ἡ ζημία, τὴν δποίαν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἀποστροφὴ τοῦ δικαστοῦ εἰς μίαν κατεπείγουσαν ἀνάγκην; Εἶναι ἐπικίνδυνον, καὶ ἐπιζήμιον νὰ ἐνασχολῶνται οἱ ἐμπόροι εἰς τὰς ὑποθέσεις των καὶ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας;

Τὸ ἐμπόριον ἀπαιτεῖ ἐπαγρύπησιν, καὶ δραστηριότητα τὸ ἐμπόριον εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ κράτους, δφείλεται εἰς αὐτὸ δλη ἡ συνδρομὴ καὶ προστασία.

Ἄλλ' ὁ χριστιανικότατος παραπορητὴς λέγει ὅτι οὕτως ἐξυβρίζεται ἡ θεότης.

Ἡς ἐξετάσωμεν τὴν διάταξιν τῶν 3 Αὐτοκρατόρων Βαλεντινιανοῦ, Θεοδοσίου, καὶ Ἀρκαδίου, ἣντις εἶναι ὁ 23 νόμος τῶν Βασιλικῶν βιβλ. 7. τιτλ. 17 περὶ ἀπράκτων, ἦτοι σχολαζούσων ἡμερῶν. «Πᾶσα ἡμέρα ἐμπρακτος ἔστω. οἱ δὲ δύο μῆνες καθ' ἔκαστον ἔτος πρὸς ἀνάπανσιν τοῦ καμάτου συγκεχώρηται τούτεστιν ὁ τῶν θεριστικῶν, καὶ ὁ τῶν τρυγητικῶν. Καὶ ἐν τῷ Ἱαροναρίῳ δὲ μηνὶ αἱ συνήθεις ἡμέραι ἔστωσαν ἀπρακτοι, καὶ γεννεθλιακὴ ἐκατέρας δώμης ἡμέρας χρὴ γὰρ ἐν τοῖς δύο τούτοις γαταλίοις ἀργεῖν τὰ δικαστήρια ὡς ἐκ τῶν δύο τούτων πόλεων ἐπινοηθέντα.

Καὶ αἱ ἐπιὰ μετὰ τὸ πάσχα, καὶ αἱ ἐπιὰ δὲ πρὸ τοῦ πάσχα ἡμέραι, καὶ αἱ τοῦ γενεθλίου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ αἱ τῶν ἐπιφανείων, καὶ διε μνήμη τοῦ πάθους τῶν ἁγίων Ἀποστόλων γίνεται ἀπρακτοὶ ἔστωσαν, καὶ μηδεμίᾳ θέα ἐπιτελείσθω, καὶ τὴν Κυριακὴν δὲ ὅμοίως ταύταις ταῖς ἡμέραις προσήκει τιμᾶσθαι, καὶ μηδὲ παρὰ τοῖς ἀρχονσιν, ἢ χαμαιδικασταῖς, ἢ παρὸ ἑτέροις δικασταῖς, ὑπόθεσις γυμναζέσθω. Καὶ ἡ ἡμέρα δὲ ἡ γεννεθλιακὴ τοῦ Βασιλέως, ἢ καθ' ἣν ἀνηγορεύθη Βασιλεύς, ἀπρακτος ἔστω· ἐν δὲ ταῖς δεκαπέντε πασχαλίαις ἡμέραις μηδὲ περὶ δημοσίων συντελεῖσθαι, μηδὲ περὶ ἰδιωτικῶν χρεῶν ὑπόμυησις προσαγέσθω τινι.» (ἰδ. τομ. I σελ. 378).

Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὅτι αἱ ἐօρτάσιμοι ἡμέραι ἥσαν περιωρισμέναι. Ἐὰν δ' ἐπεκτάνθησαν εἰς τὴν διαδικασίαν, τοῦτο ἔγειτεν ἀπὸ σέβας πρὸς τὰ ἐπικρατήσαντα ἔθιμα.

Παρατηρεῖται μάλιστα ὅτι καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν τοῦ ἥλιου, τῆς δεσποτικῆς ἀραστάσεως, τὴν Κυριακὴν, λέγω, δὲν ἐπετρέπετο εἰς ἀπαντας ἀργεία· ἀλλὰ κατὰ τὸν 19ον νόμον ἐσυγχωρεῖτο εἰς τὸν γεωργὸν τὸ ἔργον των.

Ίδοὺ δὲ νόμος πῶς λέγει.

«Καὶ οἱ δικασταὶ πάντες, καὶ οἱ δῆμοι τῶν πόλεων, καὶ οἱ τεχνῖται πάντες ἐν τῇ Κυριακῇ ἀργείτωσαν. Γεωργοὶ δὲ μόνοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ γεωργήτωσαν, ἐπειδὴ συμβαίνει πολλάκις αὐτὴν ἐπιτηδειοτέραν εὑρεθεῖναι πρὸς ἀροτρίασιν, ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀμπέλων γεωργίαν. Καὶ ἄτοπον ἔστιν αὐτοὺς κωλύεσθαι τῆς ἐκ τῶν ἀστέρων ἀπολαύειν εὐκαιρίας.» Νομ., 19. βιβλ. 7, τομ. 1, σελ. 377.

Ἐχρειάσθη ἡ 54 νεαρὰ τοῦ Λέοντος, διὰ τὰ ἐπιτάξη εἰς ἀπαντας τὴν ἀργείαν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς.

«Ορίζομεν καὶ ἡμεῖς ἡ τῷ ἁγίῳ ἔδοξε πνεύματι, καὶ τοῖς ὑπὸ αὗτοῦ μεμυημένοις ἀποστόλοις, ὡστε πάντας ἐν τῇ θείᾳ καὶ τὴν ἀφθαρσίαν ἡμῖν ἐγκαυτιμένη ἡμέρᾳ σχολάζειν ἀργήσεως, καὶ μήτε γεωργόν, μήτε τινα ἀπτεσθαι ἔργων ἐν ταύτῃ τῶν μὴ νενομισμένων.» Νεαρ. 54. σελ. 468.

Ἐκ τῶν ὁηθέντων ἔξαγεται ὅτι καὶ τὴν Κυριακὴν ἀν ζητηθῆ δὲ δικαστὴς δι' ἐμπορικήν τινα ὑπόθεσιν, ὀφεῖλει τὰ ἔργασθαι.

Ἐὰν τὸ ἀρθρον ἦθελε τὸν ἐπιφορτίσει μόνον τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας, ἦθελε συμμορφωθῆ μὲ τὴν νομοθεσίαν τῶν Γάλλων, τὴν ὅποιαν λατρεύει δι χριστιανιώτατος παρατηρητής, καὶ ἡ ὅποια λέγει οὕτως εἰς τὸ ἀρθ. 1037, τῆς πολιτ. διαδικασίας.

«Καμία εἰδοποίησις, οὕτε ἐκτέλεσις δύναται τὰ γενῆ ἀπὸ τὴν 1ην 8βρίου μέχρι τῆς 3ης Μαρτίου, ἀπὸ τὴν 6ην ὥραν π.μ. καὶ μετὰ τὴν 6ην μ.μ. οὖδε ἀπὸ τὴν 1ην Ἀπριλίου μέχρι τῆς 3ης 7βρίου ἀπὸ τὴν 4ην ὥραν π.μ. καὶ μετὰ τὴν

9η^ρ μ.μ. οὐδ' εἰς τὰς νομίμους ἕορτὰς ἐκτὸς δι' ἀδείας τοῦ δικαστοῦ, εἰς περίπτωσιν κινδύνου ἐκ τῆς ἀργοπορίας»¹.

Μολοντοῦτο δὲ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου ἐνόμισεν ἀραικαίαν τροπολογίαν πινα ώς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις. Περὶ τούτων ἐνόμισεν διτοῦ συγχωρημένον διὰ τὴν τωρινὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ ἐμπόριον, καὶ διτοῦ ἡ Κυβέρνησις διφεῖλει ὅλας τὰς εὐκολίας εἰς τὸν ὑπάρχοντας ἐμπόρους, καὶ ώς ἐμπόρους τῷντι, καὶ ώς χρηστοὺς πολίτας. Καὶ πῶς ἥδυνατο ἡ Κυβέρνησις ν^τ ἀδιαφορήσῃ πρὸς τὰς θυσίας καὶ τὸν κινδύνους, εἰς τὸν δποίους αὐτοπροαιρέτως ἔκλιναν τὸν αὐχένα, προτείναντες αὐτοὶ οὗτοι δύο ἀσφαλιστικὰ καταστήματα, μολονότι ἐκ τῆς περιστάσεως ἐπικίνδυνα; Πῶς δύναται νὰ μὴ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν χρηστοὺς τούτους πολίτας, οἵ δποῖοι μὲ τὴν περιουσίαν των συνεισφέρουν, διὰ νὰ μὴν ἀφήσουν ξένους νὰ καλλιεργῶσι καὶ νὰ καρπῶνται τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ διὰ ν^τ αὐξήσῃ εἰς τὸ ἔξωτερικὸν ἡ ὑπόληψις τοῦ ἐμπορίου μας;

“Ἄσ συγχωρήσῃ δὲ χριστιανικώτατος παρατηρητὴς τὴν τόλμην, διὲ ἡς προσβάλλεται, ἐὰν οὕτως ἔχῃ τὸ ἀξιοσέβαστον τῆς Κυριακῆς, καὶ ἂς ὑποθέσῃ διτοῦ οἱ ἐμποροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἶναι οἵ γεωργοί, οἵτινες κατὰ τὸν εἰρημένον 19 νόμον τῶν Βασιλικῶν ἥσαν ἐλεύθεροι νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὰς ἐργασίας των.

”Αφοῦ ἔξειτάσαμεν τὸ κατηγορούμενον ἄρθρον 498 ἃς ἴδωμεν τὸ ἐπακόλουθον 499.

”Ορθῶς διακρίνονται αἱ ἕορτάσιμοι ἥμέραι ἀπὸ τὰς ἀπράκτους κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως.

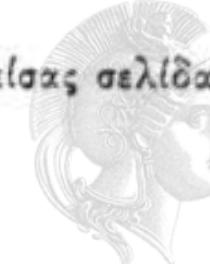
Τὸ ἄρθρον δχι μόνον εἰς τὰς διακοπάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἕορτασίμους (ἐπισημοτέρας οὖσας) ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἀντιφερομένους ἢν συμφωνήσουν, νὰ αἰτήσωσι τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὑποθέσεώς των.

”Ο ἐκθέτης τοῦ σχεδίου ἐνόμισεν διτοῦ δ δικαστὴς εἶναι ἵερεὺς τῆς δικαιοσύνης, καὶ διτοῦ διφεῖλει νὰ τὴν διαχειρίζεται καθ' δποίαν στιγμὴν ζητηθῆ, ώς δ ὑεραπεύων πνευματικὸς τὰς ἀμαρτίας τοῦ ἀμαρτωλοῦ. ”Ἐνόμισεν διτοῦ ἡ παῦσις τῆς ἀποπερατούμενης φιλονεικίας κατ' αἴτησιν τῶν μερῶν, ἀποδίδεται εἰς τὴν ἕορτάσιμον ἥμέραν τῆς ἀποπερατώσεως, καὶ οὕτως ἐπανδύνει τὸ σέβας τῆς ἥμέρας αὐτῆς.

”Ἐνόμισεν διτοῦ ... ἀλλὰ τὸ ἔξακολονθῶ; Χρειάζεται τάχα ἐντελεστέρα δικαιολογία;²

¹ «Aucune signification ni exécution ne pourra être faite depuis le 1er Sbre jusqu' au 31 Mars, avant six heures du matin et après six heures du soir; et depuis le 1er avril jusqu' au 30 Σεπτεμβρίου avant 4. heures du matin et après neuf heures du soir; non plus que les jours de fête legale, si ce n'est en vertu de permission du juge, dans le cas où il y aurait peril en la demeure».

² «Η εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο παραπομπή, καταλαμβάνουσα δύο προστεθεῖσας σελίδας, εἶναι ίδιο-

ΠΑΛΜΑΣ) **ἀρθρ. 520, 522, 523, 525, 526, 528, 529, 530, 534,**
τὸν τῷ 211*

γραφος προσθήκη τοῦ Γενατᾶ. Παραθέτομεν τὸ κείμενόν της ώς ἔχει κατὰ τὴν ὁρθογραφίαν καὶ σύνταξιν:

«Ο Κος ο Θεός ημῶν εκατηγορείτω από τούς Φαρισσαίους οτι οἱ οπαδοι του, οῖον οἱ αποστολοι
ὑργάζοντο τὴν ημερα τοῦ Σαββατου, τί ἀπεκρηθή, ο Κος ημῶν :

ας ακουσομε το κατὰ ματθαῖον Εὐαγγέλιον: Κεφ. 12. § 1. 2. 3. 4. 5. πως παύει τὸν λόγον του;
chiuso il dire?

§ 7. ελεον θελω καὶ σύ θυσίαν.

ας ακουσιωμεν τὸ κατά Λουκᾶ Κεφ. 6 § 1. 2. 3. 4. οταν ο Κος ημῶν εθεραπευσε εἰς ημεραν α-
βάτου τὸν χωλὸν — πατο — (sic) Κεφ. 6 § 6. 7. 8.

ακουσον παρατηρητὰ τῇ ελαλησεν ο Θεός ημῶν, καὶ εἰς τὸ § 9 εκ του κατα Λουκᾶ Κεφ. 6.

ἀπό το αυτὸ πνευμα οδηγούμενος καὶ η ἐν Λαοδίκειᾳ συνοδος εθεσπησε με τὸν ΚΘ. κανόνα οτι

Ο κανὸν αυτὸς ουκ αναγκαστικῶς πρωσταζει νὰ αργουσι τὴν Κυρ. οι χριστιανοί, επηδή λεγη ἐὰν
δύνανται = εἶγε δύνανται.

αλλα ποίον τὸ πνευμα τῆς αργείας εἰς τὰς εορτασμον ημερας. ας τὸ ανακαληψωμε απὸ τον ΞS
Κανονα της S Οικουμ. συνοδου. «Μηδαμως οὖν εν ταις προκειμεναις ἡμέραις ιποδρομιαι, η ἑτέρα δημώ-
ης Θέα επετελείσθω».

Τι αλλο συμπαίνουν αὶ Λυτανίαι: αὶ δποῖαι γεινοντε εκτός τῶν Ἐκκλ. εἰς τὰς εορτασμον ημερας,
ημή αιτίας νὰ μὴν επασχολωνται οι χρ. εἰς πεγνηδια, καὶ ἄλλα:

Οι Θρίσκοι εν πνευμ. καὶ εν εργῳ αγγλοι εορταζουν τὴν Κυρ. καὶ ποτέ ουτε εἰς θεατρον ουτε εἰς
παιγνήδια καταγγηνωνται: αυτὴν τὴν ημερα, καὶ μ' ολον οτι κανὲν επυχηρημα εμπορικὸν δὲν εχη χόραν
την αυτὴν ημερα, μολοντουτο ο Ιεροκυρηξ μετα τὴν ερμ. του Ιεροῦ Ευαγγελιου λεγη πρὸς τους Γεωρ-
γοὺς. σείς, εἰς τους οποιους δ Μεγαλόδωρος Θεός εχαρησε τους καρποὺς τῆς γῆς, δραμετε νὰ συναξετε
τὴν ευεργεσίαν αυτοῦ. οχι λοιπὸν η αγαλίχασης, καὶ η διασκέδασις, αλλὰ η αναγκη καὶ το συμφερον ολης
μιᾶς κοινονίας, συγχωρή το εργον καὶ εἰς τὴν εορτασμον ημέρα.

αλλὰ δια υσηχάση ὁ παρατ. ας εἴνε εἰς το αρθ:.... νὰ προστεθή: «εκτός τῆς Κυρ. εἰς τὴν
οποιαν μονον κατεπειγουσαν αφευκτον αναγκην δύνανται να καλεση το εργον του Δικαστοῦ».

αφ' οῦ αντεκρουσα καὶ κατὰ τοὺς θειους λογους καὶ κατὰ τὴν κοινωνικην αναγκην την κατηγορία
περὶ τοῦ ασεβεῖς τοῦ ἀρθου τορα πρὶν υσηχάσω θα υσηχάσω καὶ τὸν παρατ. να προστεθή εἰς το αρθ.».

* 520. Πᾶς ξένος, δστις ἔρχεται εἰς τὸ κράτος, ὑπόκειται εἰς τους νόμους του κράτους καὶ δικά-
ζεται κατ' αὐτοὺς εἰς τὰς μετὰ τῶν Ἐλλήνων διαφοράς.

522. 'Ο ξένος δὲν δύναται νὰ κινήσῃ, ἀγιωγήν κατὰ τοῦ "Ἐλληνος, ἐν πρῶτον δὲν δώσῃ ἐγγύη-
σιν διὰ τὰ ἐνδεχόμενα ἔξοδα καὶ ζημίας. 'Η Κυβέρνησις δμως δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἀδειαν χωρὶς
ἐγγύησιν κατὰ τὰς περιστάσεις.

523. Πᾶσ' ἀπόφασις καταδικαστική, εἴτε πολιτική, εἴτε ἐμπορική, ἐκδοθεῖσα εἰς πρῶτον φόρον
πρὸς ὄφελος "Ἐλληνος ἐναντίον ξένου, ἐπιφέρει τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως τοῦ καταδικασθέντος ξένου.

525. 'Η προσωρινὴ αὕτη κράτησις δὲν λαμβάνει χώραν, ἢ παύει, δταν δ ξένος ἀποδεῖξῃ δτι ἔχει
ἐντὸς τοῦ 'Ἐλληνικοῦ κράτους ἐμπορικὸν κατάστημα, ἢ ἀκίνητα ἀξίας ἐπαρκούσης ν' ἀσφαλίσῃ τὴν πλη-
ρωμὴν τοῦ χρέους, ἢ δταν δώσῃ ἐγγυητὴν "Ἐλληνα, τοῦ ὄποιου τὸ ἀξιόχρεον νὰ εἴναι γνωστόν.

526. Πᾶσα ἐμπορικὴ δριστικὴ ἀπόφασις παρὰ τακτικοῦ Δικαστηρίου ἐκδοθεῖσα ἢ ἐκδοθησομένη

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς αὐτῆς διαδικασίας

Ἐλάλησα γῆδη ἐν παρόδῳ εἰς τὸ προηγγένθὲν ἔγγραφόν μου, διμιλῶν διὰ τ' ἀρθρα 172 ἕως 211, πῶς διατάξεις τινὲς τῆς διαδικασίας ταύτης, ἐναντίαι τῶν πράξεων, τῶν συμφώνων, καὶ τῶν ἀποφάσεων, ἅτινα ἐκδίδονται εἰς ἄλλοτρον κράτος ὑπὲρ τοῦ ξένου μετὰ τοῦ "Ελληνος, ἀντὶ νὰ ωφελήσουν τοὺς "Ελληνας, θέλουν προξενήσει τὸν ὄλεθρόν των, καὶ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἐμπορίου.

Δὲν θέλω λαλήσει ἐνταῦθα περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης, τὴν δποῖαν γί "Ελλὰς ωφειλε νὰ δείξῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, γῆτις δι' εὔχων, διὰ χρημάτων, καὶ δι' αἴματος συνέδραμεν εἰς τὴν σωτηρίαν της. Θέλω εἰπεῖ δμως δτι γί Εὐρώπη δύναται νὰ ἐπιζήσῃ χωρὶς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, ἐνῷ οἱ "Ελληνες δὲν δύνανται νὰ ἐπιζήσουν χωρὶς τὸ ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης. Πρόκειται ἡρα περὶ ὑπάρξεως τῆς Ἑλλάδος. "Ερχομαι νὰ ἐξηγηθῶ κάλλιον.

Τὸ "Ελληνικὸν δάνειον ὑπέφερε πολλὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ διὰ τὰ πρὸ τοσούτων αἰώνων παθήματα, ἅτινα ἐγέννησαν τὴν παροιμίαν *Fides groeca*. Αἱ πειρατεῖαι τῶν παρελθόντων χρόνων, αἵτινες ἔβλαψαν τόσους εὐρωπαίους ἐμπόρους, καὶ γί διαγωγὴ διαφόρων Γραικῶν ἐμπόρων, καὶ μάλιστα Χίων εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν ἔξόχως, δὲν ἀνεβίβασαν τὸ "Ελληνικὸν δάνειον.

Εἰς τὴν περίστασιν τοῦ νέου δργανισμοῦ, καὶ τῆς νέας νομοθεσίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπρεπε νὰ ζητηθῇ κάθε μέσον τῆς ἀναβιβάσεώς του. "Ησαν δὲ ἐπιτήδεια καὶ συντελεστικὰ μέσα, τὸ νὰ εύχολυνθῇ γί ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν ξένων ἐκτέλεσις τῶν πράξεων, τῶν συμφώνων καὶ τῶν ἀποφάσεων, τῶν εἰς ξένους τόπους ἐκδιδομένων

εἰς ξένον κράτος μεταξὺ παρόντων εἰς βάρος "Ελληνος, δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοῦτο, ἐὰν δὲ "Ελλην ἦτον ἐνάγων εἰς τὴν δίκην.

528. Πᾶσα πολιτικὴ δριστικὴ ἀπόφασις, ἐκδοθεῖσα γί ἐκδοθησομένη εἰς ξένον κράτος μεταξὺ παρόντων δι' ἀγωγὴν προσωπικήν, δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, προηγουμένης τῆς ἀνακρίσεως αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου ὡς τρίτου Δικαστηρίου γί ἀδεια αὕτη παραχωρεῖται εἰς τὸν "Ελληνα.

529. Πᾶσα δριστικὴ ἀπόφασις, εἴτε πολιτικὴ, εἴτε ἐμπορική, εἴτε αἵρετοκρισιακή, ἐκδοθεῖσα γί ἐκδοθησομένη εἰς ξένον κράτος κατὰ ἀπόντος "Ελληνος, δὲν ἔχει οὐδεμίαν ισχύν.

530. "Οταν γί πολιτικὴ δριστικὴ ἀπόφασις ἀφορᾷ ξένους παρόντας γί ἀπόντας, καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσίν της δύνανται νὰ προσβληθοῦν ἀκίνητα κτήματα γί τὰ προϊόντα αὐτῶν, γί ἀδεια τῆς ἀνακρίσεως παραχωρεῖται καὶ εἰς τὸν ξένον.

534. Οὐδεμία ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα εἰς ξένον κράτος, δύναται νὰ δώσῃ δικαίωμα ὑποθήκης ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ χρεωφειλέτου, εἴτε "Ελληνος, εἴτε ξένου.

211. "Εάν τις νομίσῃ δτι δὲ χρεωφειλέτης δύναται νὰ δραπετεύσῃ, καὶ ἀπαιτήσῃ δι' ἀναφορᾶς τὴν παρεμπόδισιν αὐτοῦ, γί παρακεκλημένη Ἀρχὴ ἔχουσα ὑπ' ὅψιν τὸ ἀρθρον 171 διατάττει τὴν Ἀστυνομίαν περὶ τούτου.

καὶ ἡ εὐκολία τῆς διανομῆς τῆς δικαιοσύνης ὑπὲρ τῶν ξένων δανειστῶν τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ δόλον τῶν διντικρυ σημειωμένων ἀρθρων ὅμοι μὲ τὰς ἄλλας ἐκτεθησομένας λεπτομερῶς περιστάσεις ἀποτελοῦσι τὸ ἐνχντίον.

Θέλει ἔλθει ὁ ξένος εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ κρισολογίαν κατὰ τοῦ χρεώστου του "Ἑλληνος, ἐνῷ ὁ "Ἑλλην διὰ τῆς ἀνταγωγῆς ἢ ἀνταπαιτήσεως (Κεφ. Η) δύναται νὰ κρατήσῃ τὸν δανειστήν του (ἀρθρ. 211) ἢ νὰ τὸν στενοχωρήσῃ μὲ τὰς ἐγγυήσεις, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανὸν ὁ ξένος τὴν ἀδειαν τῆς χρηματικῆς παρακαταθήκης ἀντὶ τῆς ἐγγυήσεως, ἢ δυνάμενος εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρ. 522 νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀπόδειξιν, γῆτις γίνεται δεκτὴ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρ. 524 κατὰ τὸ ἀρθρ. 525 ὡς ἥδη παρετήρησα εἰς τὸ προηγηθὲν ἔγγραφόν μου.

Θέλει δανείσει τὸν "Ἑλληνα ὁ ξένος εἰς ξένον τόπον δι' ἴδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἢ μνημονικῆς πράξεως, δι' ἐπιστολῆς ἢ συναλλαγματικῆς, ἢ ἀν ὁ "Ἑλλην ἔχει χρεῖαν δανείων ἢ χρημάτων, διὰ νὰ τελειώσῃ εύτυχέστερον τὸ ταξείδιόν του; Γνωστοῦ ἥδη ὅντος, ὅτι αἱ πράξεις, τὰ σύμφωνα, καὶ αἱ ἀποφάσεις, ἀτινα δύναται ν' ἀπολαύσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς συμφωνίας καὶ τῆς πιστώσεως εἶναι μηδὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν θέλουν ἔξετασθῆ, οὕτε ἀποφασισθῆ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου ὃπου ἔγειναν, ὡς εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς νομικῆς, ἐκ τῶν ὅποιων ἀπεμακρύνθη τὸ ἀρθρ. 520 (διαφυλαττομένων τῶν εἰσέτι ἀγνώστων τροπολογιῶν, ἀτινας ὑπόσχεται τὸ ἀρθρ. 521 καὶ αἱ ὅποιαι ίσως θέλουν ἀποβλέψει μόνην τὴν διπλωματίαν) ἀλλ' οὐδὲ ἔχουν, οὐδὲ παρουσιάζουν ὑποθήκην, οὐδὲ λαμβάνουν ἔτοιμον ἐκτέλεσιν, εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα ἀν ὁ "Ἑλλην λάθη τὴν πρόνοιαν, τὴν ὅποιαν τὸ ἀρθρ. 529 τείνει νὰ τὸν χορηγήσῃ, νὰ μὴν ὑπακούῃ δηλ. εἰς τὰς κλήσεις τῶν ἀλλοτρίων δικαστηρίων, ἀλλὰ ν' ἀφίνη νὰ καταδικάζεται ἐν ἀπουσίᾳ (ἀρθρ. 215 ὅμοι μὲ τὸ 529), τὸ ὅποιον ὁ "Ἑλλην δύναται νὰ κάμη τοσοῦτον εὐκολώτερον εἰς τὴν Εύρωπην, ὃπου δὲν ὑπάρχει ἡ "Ἑλληνικὴ διάταξις τοῦ ἀρθρου 211.

Ἄλλα παρακαλῶ ποῦ ὑπάρχει ἡ συγέπεια δλων τούτων τῶν ἀρθρων, καὶ μάλιστα τοῦ ἀρθρ. 529 μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἥδη μνησθέντος ἀρθρ. 520 τὸ ὅποιον εἶναι ἀληθῆς παράδισις τῶν ἀρχῶν τῆς νομικῆς, ἔταν πρόκειται περὶ πράξεων καὶ δικαιων, γενομένων εἰς τόπους ὃπου ὑπάρχουν νόμοι ἀντιβαίνοντες εἰς τοὺς τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὰς ὅποιας νὰ ἐφαρμόζεται ἡ τοιαύτη διάταξις;

Ἐὰν ἔπειτα εἰς τοὺς ξένους τόπους ἐμβῇ εἰς χρῆσιν ἢ ἀμοιβαίστης καὶ ἡ ἀντεκδίκησις, τὶ ἐπιφέρουν τὰ τοιαῦτα μέτρα πρὸς ὄφελος τῶν Ἑλλήνων; Περιπλέον ποίαν ἀσφάλειαν παρουσιάζουν εἰς τὸν ξένον, ἀσφάλειαν δικαιοσύνης, τὴν μόνην ψυχὴν τοῦ ἐμπορίου, τὰ δικαστήρια ὡς εἶναι συνθεμένα (δὲν ἔξετάζω ἀν δύνανται κάλλιστον νὰ συγτεθῶσι) διὰ νὰ ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους εἰς τὰς ἔξω πράξεις καὶ σύμ-

φωνα, διὰ νὰ θεωροῦν τὰς ἔξιθεν ἀποφάσεις; Τὸ Ἀνώτατον ἢ Ἀκυρωτικὸν τοῦ Ἀργους δύναται νὰ συγχριθῇ μὲ τὸ Ἀκυρωτικὸν τῶν Παρισίων; Ὁ νεανίσκος Ράλλης μὲ τὸν Dupin L'ainé; Ἰατροί, αἴμισιατροί, ἀπλοὶ ἐμπόροι, πλοίαρχοι, νέοι, χρηματίσαντες καὶ ρόν τινα εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Βολωνίαν ἢ εἰς τὰς Ἰονίους νήσους... εἶναι μέλη τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, τὸ δποτὸν εἶναι ἀνωφελὲς καὶ μάλιστα περιπλοκὴ ἀν δὲν συγχροτηθῇ ἀπὸ νομικοὺς ἐμπείρους· μέλη τῶν ἐκκλήσιων, πρόεδροι τῶν πρωτοκλήσιων, καὶ μολονότι ὑπόχρεοι νὰ κρίνωσι κατὰ τοὺς Βασιλικοὺς νόμους, κατὰ τὴν σύνεψιν τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τὰ 3 βιβλία τοῦ Γαλλ. ἐμπ. Κώδικος, τοῦ δποίου πολλὰ ἀρθρα ἀπαιτοῦν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πολιτικοῦ κώδικος, καὶ τῆς πολιτικῆς Γαλλ. διαδικασίας νόμων καὶ κωδίκων, τοὺς δποίους ποτὲ δὲν ἐσπούδασαν, οὔτε γνωρίζουν, οὔτ' ἔγνοοῦν, οὔτε τοὺς ἔχουν καν οἱ πλεῖστοι εἰς τὰς βιβλιοθήκας των;

Δὲν εἶναι αὐτὴ πραγματικὴ ἀταξία—γῆτις φουσκώνει τοσοῦτον τὰς κεφαλὰς τῶν Ἑλλήνων, ὥστε κανεὶς δὲν ὑπάρχει σήμερον, δστις θεωρεῖ ἀνίκανον ἔχυτὸν δι' ὅποιονδήποτε ὑπούργημα—γῆτις πείθει πολλάκις τοὺς φιλαργύρους γονεῖς νὰ μὴν ἐκπαιδεύουν τὰ τέκνα των, διότι βλέπουν (ώς ἦκουσά τινα ἐξ αὐτῶν ἐξηγούμενον) τοσούτους ὄνους ἢ διόλου ἀπαιδεύτους ἀνθρώπους, εἰς τ' ἀνώτατα ὑπουργήματα, καὶ τὸ χειρότερον εἰς τὰς ἀρχάς, γῆτις τέλος γεννᾷ ὑπερβολικὴν κακογένειαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων διότι δ δεχόμενος τοιαῦτα ὑπουργήματα, ἐνῷ δμολογεῖ δτι δὲν γνωρίζει ποσῶς τοὺς νόμους, εἶναι μιαρώτερος ἀπὸ τὸν φονέα καὶ τὸν ἀρπάζοντα ἐνδιπλω χειρὶ τ' ἀγαθὰ τοῦ πολίτου, διότι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δ τελευταῖς ἐκθέτει καν εἰς κίνδυνον τὴν ιδίαν ζωὴν του.

Ἐὰν κανεὶς θέλῃ νὰ παρατηρήσῃ ἀν ἐγὼ καταντῶ εἰς ὑπερβολάς, δις διορίσῃ τὸν Κ. Ράλλην ἢ τὸν Κ. Κλονάρην κλ. ἀρχιατρὸν τῶν νοσοχομείων, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν στρατώνων μὲ καλόν τινα μισθόν, καὶ δις ἀκούσῃ ἐπειτα τὶ λέγει δ κόσμος, καὶ μερικῶς αὐτοὶ οἱ Ιατροί, οἵτινες εἶναι ἢ προσπαθοῦν νὰ γενοῦν δικασταί. Καὶ μολαταῦτα εἰς πολλὰς περιπτώσεις, χωρὶς νὰ εἶναι τις Ιατρός, δύναται νὰ γνωρίζῃ τι τῆς Ιατρικῆς καὶ νὰ τὸ ἐνεργῆ ἐπωφελῶς ώς Ιατρὸς καθότι ἐὰν κανεὶς σ' ἐπισκεψθῇ ἀσθενοῦντα, ἀνὴρ ἢ γυνή, ιερεὺς ἢ πλοίαρχος, ὑπαγορεύει κάτι Ιατρικόν, ἐνῷ ἐάν λαλήσῃς περὶ χριστολογίας, κανεὶς δὲν σὲ ὑπαγορεύει τίποτε, ἐκτὸς ἀν σὲ πέμψῃ πρὸς τὸν συνήγορον· τὸ δποτὸν ἀποδεικνύει δτι ίσως εὐλογώτερον δύναται τις νὰ ἐνεργήσῃ τὴν Ιατρικὴν ἀνευ σπουδῆς, ἔξετάσεων, καὶ στεφάνου, παρὰ τὴν νομικήν.

Μολαταῦτα ποῖος συνήγορος ἐπιφορτίζεται τὸ προρργθὲν βάρος τοῦ ἀρχιατροῦ, ώς αὐτοὶ; Διατὶ ἀρχ οἱ Ιατροὶ δέχονται τὰ ὑπουργήματα τῶν δικαστῶν, καὶ Προέδρων, καὶ ἢ Κυβ. τοὺς διορίζει; Θέλω εἰπεῖν, καὶ παῖςων καὶ σπουδάζων δτι: «συνη-

θισμένοι οἱ ἱατροὶ νὰ διαθέτουν τὰ σκρούπολα (μέτρον ἱατρικῶν) εἶναι ἀνώτεροι παντὸς σκρούπουλου· (συνειδήσεως)». δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς ὀλίγους ἔξηρημένους!

Θέλ’ εἰσθαις διμως πάντοτε ἀληθές, δτι ἡ ‘Ἐλλάς δὲν δύναται οὔτε εἰς τὰ ἐντός, οὔτε εἰς τὰ ἔκτὸς νὰ ἐμπνέῃ πίστιν δικαιοσύνης.

Πῶς ἄρα δύναταις νὰ εὐτυχήσῃ τὸ ἔξωτερικὸν ἐμπόριον, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτὸ τὸ δποῖον εἶναι ἡ ψυχὴ του; Δὲν θέλω κάμει στάσιν εἰς τὴν ἀτοπὸν ὑπόθεσιν, δτι ὅλα τὰ εἰρημένα δικαστήρια, δταν ἀγνοοῦν ν’ ἀποφασίζουν, δύνανταις καὶ ὀφελοῦν νὰ λαμβάνουν τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ ν’ ἀποφασίζωσι κατ’ αὐτόν! ἡ ἴδεα αὕτη ἐνὸς μόνου, καὶ ἀνεκκλήτου δικαστοῦ, δι’ ὅλην τὴν ‘Ἐλλάδα, διὰ τοὺς “Ἐλληνας καὶ διὰ τοὺς ξένους, δστις ἀνευ οὐδεμιᾶς εὐθύνης, οὔτε ὑπουργηματικῆς, οὔτε τῆς κοινῆς γνώμης, διατάττει περὶ τῆς ζωῆς, τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰρημένων, ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τοσούτων δικαστηρίων, εἶναι παρὰ πολὺ δεινόν, ἔκτὸς δτι τὰ ἔξοδα τῶν δικαστηρίων καταντοῦν μάταια...

‘Ἡ παρέκβασις αὕτη μὲ φέρει εἰς τὸ ἔξης συμπέρασμα: δτι τὰ ξένα κράτη γῆθελαν κάμει μεγάλην χάριν εἰς τὴν ‘Ἐλλάδα κατὰ τὴν εἰρημένην τῶν πραγμάτων αὐτῆς κατάστασιν, ἐξν γῆθελαν ἀποποιηθῆ τὰ μέτρα τῆς ἀντεκδικήσεως καὶ γῆθελαν εὐχαριστηθῆ εἰς τὰς ἐφεξῆς διατάξεις.

Ιον Αἱ πράξεις, τὰ σύμφωνα, καὶ αἱ ἀποφάσεις αἱ γενόμεναι εἰς ξένον κράτος μεταξὺ ὑπηκόου καὶ “Ἐλληνος θέλουν ἔχει εἰς τὴν ‘Ἐλλάδα τ’ αὐτὰ ἀποτελέσματα, καὶ τὴν ἔκτέλεσιν, ὡς ἔχουν εἰς τὸ εἰρημένον κράτος αἱ πράξεις, τὰ σύμφωνα, καὶ αἱ ἀποφάσεις αἱ γενόμεναι εἰς τὴν ‘Ἐλλάδα, κατὰ παρομοίαν περίπτωσιν.

Ζον Δικάζοντα εἰς τὴν ‘Ἐλλάδα τὰ ‘Ἐλληνικὰ δικαστήρια ἐπὶ τῶν πράξεων, καὶ συμφώνων καὶ τῆς ισχύος τῶν εἰρημένων ἀποφάσεων, θέλουν συμμορφωθῆ μὲ μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, δπου ἔξεδόθησαν.

Ζον Εἰν’ ἐλεύθεροι οἱ ἐνάγοντες ἀπὸ τοῦ νὰ δώσουν ἐγγύησιν δι’ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθρ. 522 (οὗτω διατάττει τὸ 16 ἀρθρ. τοῦ πολ. Γαλλ. κώδικος).

Ζον Δύναταις ἀντ’ ἐγγυήσεως νὰ παρακαταθέσῃ ἀνάλογον χρηματικὴν ποσότητα, ἡ ν’ ἀποδείξῃ δτι ἔχει ἀκίνητα ἡ κινητὰ ἀρκοῦντα 272 κλ.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 520. — Εἰς πολλὰ λάθη πίπτει δ παρατηρητής. Ὁφείλω προηγουμένως νὰ χαλινώσω τὴν δρμὴν τῆς κατηγορίας.

Ποῦ εἴδεις, Κ^ε παρατηρητά, εἰς τὰ κατηγορούμενα ἀριθμα λέξιν διατάττουσαν νὰ μὴ δέχωνται τὰ δικαστήρια συμβόλαια ἡ διαθήκας τὰ δποῖα δ “Ἐλλην πράττει εἰς ξένον κράτος;

Πῶς κατηγορεῖς πρᾶξιν ἀνύπαρκτον; Διατὶ ἀμανῳδεῖς τοὺς “Ἐλληνας ὡς νὰ ἥσαν τόσον ἀγόητοι, ὥστε ν’ ἀντιβαίνουν εἰς τὰς πλέον ψηλαφητὰς ἀρχάς;

Τί θέλει εἰπεῖ δὲ ἀναγνώστης, δοτις περιορίζεται εἰς τὰς παρατηρήσεις σου; Λιατὶ συγχέεις τὰς εἰς ξένον κράτος ἀποφάσεις μὲ τὰ συμβόλαια, καὶ μὲ τὰς διαθήκας; Μὴν εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό;

"Ας μάθῃ δὲ ἀναγνώστης σου δι τοιούτου οἴ "Ελληνες σέβονται τὰ συμβόλαια, τὰ δποῖα κάμνοντα εἰς ξένα κράτη, καὶ δι τοιούτου οὐδεὶς νόμος ὑπάρχει προστατεύων τὸ ἐναρτίον.

"Ας μάθῃ δὲ ἀναγνώστης δι τοιούτου οἴ "Ελληνες σέβονται τὰς διαθήκας, τὰς δποῖας κατὰ περίστασιν κάμνει δὲ "Ελλην εὑρισκόμενος εἰς ξένον κράτος, καὶ δι τοιούτου οὐδεὶς νόμος, δοτις τὰς ἀναγνωρίζει.

"Ιδοὺ τὸ ὑπὲρ ἀρ. . . περὶ διαθηκῶν ψήφισμα ἄρθρ. . .

"Ἐνὶ λόγῳ, ἂς μάθῃ δὲ ἀναγνώστης δι τὰ συμβόλαια καὶ αἱ διαθῆκαι ἀναγνωρίζονται ως πρὸς τοὺς τύπους, ἀλλ' δι τοιούτου ως πρὸς τὴν προσωπικὴν ἴκανότητα τοῦ πράξαντος ὑπάρχει καὶ ἐνταῦθα νόμος, δοτις ἀκολουθεῖ τὸν πολίτην πανταχοῦ.

"Ας ἔξετάσωμεν τώρα καὶ τὸ κύριον ἀντικείμενον τῶν κατηγορουμένων ἄρθρων.

1ον Ἐίναι παοίδηλον δι τοιούτου δι τοιούτου οἴ ξένος ὑπόκειται εἰς τοὺς νόμους τοῦ τόπου δι τοιούτου εὑρίσκεται; Είναι ἄγγωστοι αἱ ἔξαιρέσεις τοῦ ἐθνικοῦ δικαιώματος: "Ἄρα τὸ παράδοξον ὑπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 520;

2ον Ἕπάρχει εἰς τὸ σύστημα τῶν ἀλλων ἐθνῶν δι τοιούτου δι τοιούτου οἴ ξένος, δοτις γίνεται ἐνάγων ἐντὸς τοῦ κράτους κατὰ ὑπηκόου τινος, δφείλει προηγουμένως νὰ δώσῃ ἐγγύησιν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἔξόδων τοῦ ἐναγομένου;

"Ο πολίτης ἀπαντᾶ μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν τον καὶ μὲ τὴν ἐκ ταύτης φυσικήν του συστολήν, δὲ ξένος δύναται νὰ τρέχῃ ἀσυστόλως καὶ ἀνεν εὐθύνης εἰς τὰς φαντασικάς του ἀπαιτήσεις σύρων τὸν πολίτην εἰς τὰ δικαστήρια;

"Η Γαλλία, τῆς δποίας τὴν νομοθεσίαν ἐπεδύμει δὲ παρατηρητὴς ἀνεν τινος ἔξετάσεως νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μήπως δὲν δέχεται τὴν αὐτὴν ἀρχήν; (ἄρθρ. 166 τῆς Γαλ. πολ. διαδικασίας). • Πάντες οἱ ξένοι ἄμεσοι ἢ ἔμμεσοι ἐνάγοντες, θέλουν εἰσθαι ὑπόχρεοι, ἀν δὲ ἐναγόμενος τὸ ζητήσῃ, νὰ δίδῃ πρὸ πάσης ἔξαιρέσεως ἐγγύησιν δι τοιούτου δι τοιούτου πληρώσει τὰ ἔξοδα, ζημίας καὶ τόκους, εἰς τὰ δποῖα ἡμποροῦσαν νὰ καταδικασθῶσι¹.

Μήπως ἡ αἰτία δὲν είναι ἐφαρμοστέα εἰς τὴν Ἑλλάδα; "Ας ἀναγνωσθῇ δὲ Καρέ, δοτις ἔξηγεται τὰς αἰτίας.

Μήπως είναι συγχωρημένον εἰς τὰ μεγάλα κράτη καὶ δχι εἰς τὰ μικρά; "Η δύναμις δικαιολογεῖ τὴν δικαιοσύνην τῶν νόμων;

¹ «ἄρθρ. 166. Tous étrangers, demandans principaux ou intervenant, seront tenus, si le défendeur le requiert avant tout exception, de fournir caution de payer les frais et dommages — intérêts aux quels ils pourraient être condamnés».

Ποίαν ὕβριν λοιπὸν προξενεῖ τὸ ἄρθ. 522;

Οἱ Ἑλλῆται παραχωροῦν μάλιστα ὅ,τι ἄλλα ἔθνη δὲν παραχωροῦν. Τί προσθέτουν εἰς τὸ αὐτὸν ἀρθρον; Ἡ Κυβέρνησις δμως δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἄδειαν χωρὶς ἐγγύησιν κατὰ τὰς περιστάσεις. Τὸ προνόμιον αὐτό, αὐτὴ ἡ ἐξαιρεσίς τοῦ νόμου εἶναι ὕβρις; *Ποῖος δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ ξένος ἢ ὁ Ἑλλην;*

Ζον Ἡ αὐτὴ Γαλλικὴ νομοθεσία, τὴν δποίαν τοσοῦτον λατρεύει ὁ παρατηρητής, τί λέγει εἰς τὸ ἀρθ. 1 τοῦ νόμου τῆς 10 Τμβρίου 1802;

«Οποιαδήποτε ἀπόφασις γινομένη ὑπὲρ Γάλλου κατὰ ξένου τυρος μὴ ἔχοντος σταθερὰν διαμονὴν εἰς τὴν Γαλλίαν φέρει δικαίωμα τῆς φυλακίσεως¹.

Διατὶ λοιπὸν νὰ μὴν ἐγκολπωθῇ ἡ Ἑλλὰς τὴν αὐτὴν ἀρχήν; Ὁποίαν ὕβριν περιέχει τὸ ἀρθρον 523;

Δον Νὰ παύῃ ἡ κράτησις τοῦ ξένου διαν οὗτος δώσῃ ἐγγυητήν, εἶναι ὕβρις; Τὸ ἀρθ. 525 δ.πον περιέχει τὴν διάταξιν ταύτην εἶναι ὕβρις;

Ἄς προχωρήσωμεν. Ὁ παρατηρητὴς ἐπισωρεύει τὰ ἀρθ. 522. 523. 525. 526. 528. 529. 530. 534.

Τὰ κατηγορεῖ γενικῶς. Ποίαν δὲ κατηγορίαν προσάπτει; Ιον Ὅτι εἶναι ἄδικα. Ζον ἐπιζήμια διὰ τὴν εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη προσφυγὴν καὶ εἰς τὴν ἀμοιβαιότητα. Ζον διε παρουσιάζονταν ἀγνωμοσύνην ἀηθεστάτην ὡς πρὸς τὴν ἀγάπην, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας. 4ον διατάξεις αὐται θέλοντι ἐμποδίσει τοὺς ξένους ἀπὸ τοῦ νὰ ἔλθουν ν̄ ἀγωνισθῶσι διὰ τὴν διάδοσιν τῶν φώτων.

Πρὸν κατὰ μέρος καὶ διαδοχικῶς ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἀνάλυσιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, ἀρμόζει νὰ ἐξετάσωμεν δποίαν διδασκαλίαν καὶ δποίας ἀρχὰς ἀκολουθοῦν τὰ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπορευόμενα ἔθνη.

Ιον Τὸ ἀξίωμα δι τὸ ἐνάγων δφείλει νὰ ζητῇ τὸν ἐναγόμενον εἰς τὸν φόρον του εἶναι παγκόσμιον. Ἐχομεν νόμον, τὸν δποῖον ἐπῆραν δλα τὰ ἔθνη. Ἄς μὴν ἀγνοοῦμεν δι τὴν φιλα (sic) τῆς νομικῆς καθ' δλους της τοὺς κλάδους, καὶ δσα ἐκήρυξεν ἡ παγκόσμιος δικαιοσύνη εἶναι προγονικὴ ἡμῶν κληρονομία.

Ἄς 38ος νόμος βιβλ. 7. τιτλ. γ. λέγει «δ ἐνάγων ἀκολουθήτω τῷ φόρῳ τοῦ ἐναγομένου. Φόρος δὲ ἐστιν ἔνθα νῦν ἔχει τὴν κατοίκησιν, ἡ δπον είχεν ἐν καιρῷ τοῦ συναλλάγματος. Οὐ μὴν δὲ δ ἐναγόμενος ἀκολουθήτω τῷ τοῦ ἐνάγοντος».

Καὶ εἰς τὸν τίτλ. Ε δ 83 νόμος λέγει οὕτω. «Καὶ ἐν ταῖς περὶ δεσποτείας τὰ ἴδια ἐκδικούσαις ἀγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς προσωπικαῖς, φυλάττεται δ κανών, δ βουλόμε-

¹ «Carré. 1 part. livr. 5. tit. 15. I. 247».

τος τὸν ἐνάγοντα ἀκολουθεῖν τῷ φόρῳ τοῦ ἐναγομένου. Ἡ μέντοι τὰ ἴδια ἐκδικοῦσα ἀγωγή, καλῶς καὶ ὅπου τὰ πράγματα διάκειται δύναται κινηθῆναι»¹.

“Ολαὶ αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐτροπολογήθησαν ἀπὸ τὰ ἄλλα Κράτη, π.χ. ἡ Γαλλία εἰς τὸ 14 ἄρθ. τοῦ πολιτικοῦ Κώδικός της διατάπτει οὕτω: «14. Ὁ ξένος, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μὴ κατοικῶν, δύναται νὰ ἐναχθῇ ἐνώπιον τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνοχοποιήσεων παρ’ αὐτοῦ γενομέρων ἐν τῇ Γαλλίᾳ μετά τυρος Γάλλου. Αύναται νὰ ἐναχθῇ ἐνώπιον τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων καὶ δι’ ἐνοχοποιήσεις παρ’ αὐτοῦ γενομέρας πρὸς Γάλλους εἰς ξένον τόπον»².

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν φυλάπτει καὶ ἡ Αὐστρία τροπολογοῦσα μόνον τοὺς φυλαπομένους νόμους ὅταν τὸ κρίνη.

‘Ιδοὺ ἡ ἔξαίρεσις § 37.

2ον Αἱ εἰς ξένον κράτος ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις δὲν ἐκτελοῦνται εἰς τὴν Γαλλίαν ἄνευ ἔξειάσεως παρὰ Γαλλικοῦ Δικαστηρίου.

‘Ιδοὺ δὲ Νόμος § 545 τῆς πολιτ. διαδ.

«Οὐδεμία ἀπόφασις, ἡ πρᾶξις δύναται νὰ ἐμβῇ εἰς ἐκτέλεσιν ἢν δὲν τιτλοφορῇ ώς οἱ νόμοι, καὶ ἢν τελειώῃ, μὲ διαταγὴν ἐξ ἐπαγγέλματος τῆς δικαιοσύνης, ώς ἐργάθη εἰς τὸ 146 ἄρθρον»³.

Καὶ δὲ § 546 τῆς αὐτῆς διαδικασίας λέγει:

«546. Αἱ παρὰ ξένων δικαστηρίων ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις, καὶ αἱ παρὰ ξένων ἀρχῶν γενόμεναι πρᾶξεις, δὲν ἐπιδέχονται ἐκτέλεσιν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰμὴ καὶ τρόπον, καὶ τὰς προβλεψθείσας περιπτώσεις διὰ τῶν ἄρθρ. 2133 καὶ 2128 τοῦ πολιτ. Κώδικος»⁴.

‘Ιδοὺ τὸ ἄρθρ. 2123 καὶ 2128 τοῦ πολιτ. Κώδικος.

2123. Ἡ δικασικὴ ὑποθήκη πηγάζει ἀπὸ τοὺς μεταξὺ παρόντων ἡ ἀπόντων δριστικὰς ἡ προσωρινὰς ἀποφάσεις ὑπὲρ τοῦ νικήσαντος. Πηγάζει ὁσαύτως ἀπὸ

¹ «Ἡ γενομένη τροπολογία εἶναι τὸ δρεῖλαται ἀντὶ τοῦ δύναται».

² «14. L’ étranger, même non résidant en France, pourra être cité devant les tribunaux Français, pour l’ exécution des obligations par lui contractées en France avec un Français il pourra être traduit devant les tribunaux de France, pour les obligations pour lui contractées en pays étranger envers des Français».

³ «545. Nul jugement ni acte ne pourrait être mis à exécution, s’ils ne portent le même intitulé que la loi et ne sont terminés par un mandement aux officiers de justice, ainsi qu’il est dit art. 146».

⁴ «546. Les jugements rendus par les tribunaux étrangers, et les actes, reçus par les officiers étrangers, ne seront susceptibles d’exécution en France, que de la manière, et dans les cas prevus par les articles 2123 et 2128 du code civil».

δι' ἀποφάσεως γενομένας ἀραγωρίσεις, ἢ ἀποδείξεις ὑπογραφῶν, ὑποχρεωτικοῦ ἔγγραφου.

‘Η ὑποθήκη δύναται νὰ γενῇ ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων ἀκινήτων τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἐπὶ τῶν παρὸτοῦ ἀποκτηθησομένων, διαφυλαττομένων τῶν τροπολογιῶν, αἵτινες ἐφεξῆς θέλοντες ἔξηγηθῆ. Αἱ αἰρετοκρισιακαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐπιφέρουν ὑποθήκην, εἰὰν δὲν συνοδεύωνται μὲν δικαστικὴν διαταγὴν ἐκτελέσεως.

‘Η ὑποθήκη ὥσαντως δὲν δύναται νὰ πηγάσῃ ἀπὸ ἀποφάσεις ἐκδοθείσας εἰς ξένον κράτος, εἰὰν αὗται δὲν δηλοποιηθῶσιν ἐκτελεστέαι εἰς τὸ Γαλλικὸν δικαστήριον. Χωρὶς βλάβην τῶν ἐναντίον διατάξεων, αἵτινες δύναται νὰ ὑπάρχουν εἰς τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ἢ εἰς τὰς συνθήκας».

«2128. Τὰ εἰς ξένον τόπον γινόμενα σύμφωνα δὲν δύνανται νὰ ἐπιβάλονται ὑποθήκην εἰς κτήματα ἐν Γαλλίᾳ, εἰὰν δὲν ὑπάρχουν διατάξεις ἐναντίαι πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην εἰς τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ἢ εἰς τὰς συνθήκας»¹.

“As ἀκούσωμεν τὸν Λοκρέ, δοτις διερμηνεύων τὸ ἄρθρο. 546 φέρει τοὺς λόγους τοῦ μέλους τοῦ Τριβουνάτου.

‘Επειδὴ ἐν ἀπὸ τὰ κύρια καθήκοντα τῆς κυριαρχίας εἶναι τὸ νὰ κατασταίη ἐκτελεστέας τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων καὶ τὰς πράξεις τῶν ἄλλων ὑπουργῶν τῶν παρὰ τοῦ νόμου διωρισμένων, δο πολιτικὸς κώδηξ, καὶ ἡ πολιτικὴ διαδικασία ἀναφέρουν ὅτι αἱ ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις ἀπὸ ξένα δικαστήρια καὶ αἱ γενόμεναι πράξεις ἀπὸ ξένας ἀρχάς, δὲν ἐπιδέχονται ἐκτέλεσιν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰὰν δὲν δηλοποιηθοῦν ἐκτελεστέαι ἀπὸ Γαλλικὸν δικαστήριον. Ἐξαίρεσις δὲν γίνεται, εἰμὴ μόνον ὅταν ὑπάρχουν ἐναντίαι διατάξεις εἰς τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ἢ εἰς τὰς συνθήκας. Αὕτη

¹ «2123. L'hypothèque judiciaire résulte des jugements soit contradictoires, soit par défaut, définitifs, ou provisoires, en faveur de celui qui les a obtenus. Se résulte aussi des reconnaissances ou vérifications, faites en jugement, des signatures apposées à un acte obligatoire sous sign. privé.

Elle peut s'exercer sur les immeubles actuel du débiteur, et sur ceux qu'il pourra acquérir sauf aussi les modifications qui seront ci-après exprimées. Les décisions arbitrales n'emportent hypothèque, qu'autant qu'elles sont revêtues de l'ordonnance judiciaire d'execution.

L'hypothèque ne peut pareillement resulter des jugemens rendus en pays étranger, qu'autant qu'ils ont été declarés executoires par un tribunal Français; sans préjudice des dispositions contraires qui peuvent être dans les lois politiques ou dans les traités.

2128. Les contrats passés en pays étranger ne peuvent donner d'hypothèque sur les biens de France, s'il n'y a des dispositions contraires à ce principe dans les lois politiques ou dans les traités».

δὲ ἡ ἔξαιρεσις δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἀρχήν, διότι ὁ κυριάρχης, ὁ ἀπαγορεύων εἰς τὸ κράτος του τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μὴ ἐκδιδομένων πράξεων ἀπὸ τοὺς δικαστάς του, δύναται νὰ τὴν συγχωρήσῃ, καὶ διότι, ὅταν συγχωρεῖται, ὑπάρχει ἀμοιβαιότης¹.

“Ἄσ ἀκούσωμεν τὸν Καρρὸς εἰς τὴν αὐτὴν ἔρμηνείαν.

«Ἐν ἀπὸ τὰ κύρια καθήκοντα τῆς κυριαρχίας ὡς τὸ εἴπαμεν εἰς τὴν ἔρμηνείαν τοῦ προηγούμενου ἀριθμού, εἶναι τὸ νὰ καταστάνη ἐκτελεστέας τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, καὶ τὰς πράξεις τῶν ἄλλων ὑπουργῶν τῶν παρὰ τοῦ νόμου διωρισμένων. Ἐὰν λοιπὸν οἱ ἐν ὑπουργήμασι ἀρχοντες τοῦ βασιλείου, ἐὰν τὰ μέλη τῆς μεγάλης οἰκογενείας, τὰ δποῖα τὸ συνθέτον δφείλονν νὰ μὴν ὑπακούωσιν, εἰμὴ ἐν δυόματι τοῦ βασιλέως, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἀπὸ ξένα δικαστήρια καὶ αἱ γινόμεναι πράξεις ἀπὸ ξένας ἀρχάς, δὲν ἐπιδέχονται ἐκτέλεσιν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐὰν δὲν δηλοποιηθῶσιν ἐκτελεστέαι ἀπὸ Γαλλικὸν Δικαστήριον ἡ ἀρχὴ αὗτη ὑπεξεφράσθη εἰς διάφορα ἀριθμα ταῦ πολιτικοῦ κώδικος, καὶ κυρίως εἰς τὰ ἀριθμα 2123 καὶ 2128. καὶ τὸ ὅηθὲν ἀριθμ. τὸ δηλοποιεῖ ἐπισήμως, πλὴν μὲ τὴν ἔξαιρεσιν, ἀν ὑπάρχονν ἐναντίαι διατάξεις εἰς τοὺς πολιτικοὺς νόμους ἥ εἰς τὰς συνθήκας. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν αἱ ἀποφάσεις ἥ πράξεις ἥθελαν εἰσθαι ἐντελῶς ἐκτελεστέαι. Ἡ ἔξαιρεσις αὗτη, ἔλεγεν ὁ Κ. Φανάρδος, εἰς τὴν ἀγαφοράν του πρὸς τὴν Βουλήν, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἀρχήν, διότι ὁ κυριάρχης, δοτις ἀπαγορεύει ἐντὸς τοῦ Κράτους του τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μὴ ἐκδιδομένων πράξεων ἀπὸ τοὺς δικαστάς, καὶ ἀρχοντάς του, δύναται νὰ τὴν συγχωρήσῃ, καὶ διότι, ὅταν συγχωρῆται ὑπάρχει ἀμοιβαιότης².

¹ «Comme un des principaux attributs de la souveraineté est de rendre exécutoires les jugemens des Tribunaux et des actes des autres fonctionnaires établis par la loi, le Code civil et le code de la procédure portent que les jugemens rendus par les tribunaux étrangers, et les actes reçus par les officiers étrangers, ne sont pas susceptibles d'exécution en France, à moins qu'ils n'aient été déclarés exécutoires par un Tribunal Français; il n'y a d'exception à ce principe que dans le cas où il existerait des dispositions contraires dans les lois politiques ou dans les traités; et cette exception n'est pas contraire au principe par ce que le souverain qui défend la force exécutoire dans ses états à des actes non émanés de l'autorité de ses juges, peut la permettre, et que d'ailleurs, dans le cas de la permission, il y a réciprocité». Esprit du cod. de procedure 1er part. liv V. 436. par Locré».

² «Un des principaux attributs de la souveraineté est, comme l'avont dit au commentaire de l' article précédent, de rendre exécutoires les jugemens des Tribunaux et les actes des autres fonctionnaires établis par la loi. Si donc les officiers ministeriels du royaume, si les membres de la grande famille qui le composent ne doivent obeir qu'au nom du roi, if faut en conclure que les jugemens rendus par les tribunaux étrangers, et les actes reçus par les officiers étrangers, ne sont pas susceptibles d'exé-

*Idοὺ καὶ δὲ Ωιφέϊλ.

«*Aī ἀπὸ ξένα δικαστήρια ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ ἐκτελῶνται εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων τύπων ἀπὸ τὸ ἄρθρο 2123 καὶ 2128 τοῦ πολιτ. Κώδ. δηλ. ὅστις θέλει νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν ἀπὸ ξένον δικαστήριον, ὁφείλει προηγουμένως νὰ τὴν κάμη νὰ δηλοποιηθῇ ἐκτελεστέα ἀπὸ Γαλλικὸν δικαστήριον, καὶ διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ, ὁφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ὁφειλέτην του εἴτ' ἐντὸς εἴτ' ἐκτὸς τῆς Γαλλίας κατοικοῦντα, δίδων εἰς αὐτὸν καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας περιπτώσεις τὰς παρὰ τοῦ ρόμου προσδιωρισμένας προθεομίας, διὰ νὰ ἔμφαγισθῇ.¹ Εὰρ κατοικῇ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁφείλῃ νὰ τὸ πράξῃ διὰ τοῦ δικαστηρίου τῆς διαμονῆς του· εὰν κατοικῇ εἰς τὰ ξένα, καὶ πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως εἰς τὴν Γαλλίαν εἴτε ἐπὶ ἀκινήτων διὰ ὑποθήκην, εἴτε διὰ νὰ συλλάβῃ κινητὰς ποσότητας, ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶν, ὁφείλει νὰ τὸ κάμη ἐρώπιον τοῦ Γαλλικοῦ δικαστηρίου, τοῦ μᾶλλον ἐγγίζοντος εἰς τὸ σύνορον τῆς δυνάμεως ἐν ᾧ δὲ ὁ ὁφειλέτης ἔχει τὴν διαμονήν του, διὰ νὰ δηλοποιηθῇ ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐκτελεστέα ἥ ἐκδοθεῖσ’ ἀπόφασις ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῆς δυνάμεως αὐτῆς, ὥστε ἥ ἀπόφασις θέλει ἐπιβάλλει ὑποθήκην ἀφ’ ἣς ἡμέρας δηλοποιηθῇ ἐκτελεστέα κλ. Aī διατυπώσεις αὗται πρέπει νὰ διατηρῶνται χωρὶς βλάβην τῶν ἐραρτίων διατάξεων, αὕτας ἔμποροῦν νὰ ἔμπεριέχονται εἰς τοὺς πολιτικοὺς ρόμους, ἢ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων συνθήκας¹.*

cution en France, à moins qu'ils n'aient été déclarés exécutoires par un Tribunal Français. Ce principe se trouvait implicitement énoncé dans plusieurs articles du code civil, et notamment dans les articles 2123 et 2128, et l'art. ci-dessus le déclare formellement, mais avec une exception pour le cas où ils existerait des dispositions contraire dans les lois politiques ou dans les traités; alors les jugemens ou actes seraient exécutoires de plein droit; exception, disait M. Favard, dans son rapport au corps legislatif, qui n'est pas contraire au principe, puisque le souverain, qui defend la force exécutoire, dans son état, à des actes non animés de l'autorité de ses juges et officiers, peut la permettre, et que d'ailleurs dans ce cas de la permission il y a reciprocité». Carré 1re partie liv. V. p. 536».

¹ «A l'égar des jugemens rendus par les tribunaux étrangers, ils ne peuvent être exécutés en France, qu'en remplissant les formalités voulues par les articles 2123 et 2128 du Code civil, c'est à dire, que celui qui veut exécuter en France un jugement obtenu d'un tribunal étranger, doit préalablement le faire déclarer exécutoire par un tribunal Français, et pour y parvenir il doit assigner son débiteur, soit qu'il demeure en France, soit qu'il demeure chez l'étranger, et dans ces deux cas, en lui donnant les délais fixés par la loi pour comparaître. S'il demeure en France, il doit être assigné devant le Tribunal de son domicile; s'il demeure chez l'étranger, et qu'il s'agisse

"*Ide Mερλèn εἰς τὸ περίφημον λεξικόν του, τὸ διορθοῦν τὸ τοῦ Τουγδτ εἰς τὰς λέξεις ξένος (étranger) καὶ ἀποφάσεις (jugemens).*

"*Ιδωμεν πῶς φρονεῖ ἡ Γαλλία διά τὰς ἐκδοθείσας εἰς ξένον κράτος ἀποφάσεις ἃς ἔδωμεν τώρα καὶ τὴν Αὐστρίαν.*

Tὰ αὐτὰ φρονεῖ καὶ ἡ Αὐστρία μολονότι φέρει πυκνὸν κάλυμμα.

Tί λέγει ἡ Αὐστρία εἰς τ' ἄρθρα 35, 36 καὶ 37 τοῦ πολιτικοῦ Κώδικος; Πρέπει καὶ οἱ ξένοι νὰ δικάζωνται εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἢν θέλουν ἐκτέλεσιν τῶν συναλλαγμάτων, τὰ δποῖα ἔτρεξαν μεταξύ των, καὶ μολονότι εἰς ξένον κράτος.

Tὸ Ἰονικὸν κράτος δὲν γνωρίζει τὰς ἐκδοθείσας εἰς ξένον κράτος ἀποφάσεις.

Κάποιος Βελισσάριος ἔλαβεν ἀπόφασιν κατά τινος διαθήκης ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον καὶ τὴν σύνοδόν του, καταδικάζουσαν κάποιον Νάζον.

Παρενθεθέντων εἰς Κύθηρα τῶν διαφερομένων ἐκ τῶν περιστάσεων τῆς ἐπαναστάσεως, δὲ Βελισσάριος ἐκίνησεν ἀγωγὴν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Tὸ ὑπέρτατον Συμβούλιον τοῦ Ἰονικοῦ κράτους δὲν ἀγεγνώρισε τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, καὶ νομίζον ὅτι δὲν ἔχει νὰ ἔξετάσῃ, εἰμὴ τὸν τύπον, καὶ οὐχὶ τὴν οὐσίαν, ὡς ἀναθεωρητικὴ ἀρχή, ἐπεριωρίσθη εἰς τὸν τύπον, καὶ τὴν ἀπέρρηψεν ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὸ πατριαρχεῖον ὥφειλε νὰ τηρήσῃ τὴν ἄμεμπτον Ἰονικὴν διαδικασίαν.

'Εὰν λοιπὸν καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ κράτη τὰ πλησιάζοντα μὲν ἐμπορευόμενα μετὰ τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἀγαγρωρίζονται τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἑλλ. κράτους ἢ τον ἀρμόδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ τῶν διαταχθέντων νὰ δεχθῇ τὴν συμβουλὴν τοῦ πατηρικοῦ φίλου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς δικαιοσύνης, δοτις θέλει καὶ νὰ τὰς δέχεται, καὶ νὰ τὰς ἐνεργῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις;

Πῶς ἡδύνατο δὲν ἐκθέτης τῆς διαδικασίας νὰ καταθάψῃ δικαίωμα τοῦ ἔθνους ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸ πολιτικὸν δικαίωμα.

Μήπως ἡ βάσις τῆς ἀρχῆς τῶν ἄλλων ἔθνων ἀλλάσσει φύσιν ὡς πρὸς τὸ δημόσιον δικαίωμα, διὰ τὴν ταλαιπωρον Ἑλλάδα;

d'execussion en France, soit sur des immeubles pour avoir une hypothèque, soit pour saisir ou arrêter des sommes mobilières ou en poursuivre le recouvrement, il doit être assigné devant le tribunal Français le plus près de la frontière de la puissance chez laquelle le débiteur est demeurant, à l'effet de voir déclarer exécutoire dans l'empire Français le jugement rendu par le tribunal de cette puissance, en conséquence qu'il portera hypothèque du jour qu'il aura été déclaré exécutoire, ect.

Ces formalités doivent être observées sans préjudice des dispositions contraires qui peuvent être dans les lois politiques ou dans les traités entre les gouvernements». Hautefeille pag. 313».

Πῶς ἡδύνατο νὰ λησμονήσῃ τοὺς κινδύνους εἰς τὸν δποίους οἱ Ἑλλῆνες ἥθελαν περιπέσει, ἀν ἐδέχοντο δσα πρὸς τὸν Ἑλληνας ἀργοῦνται οἱ ξένοι;

Πῶς ἡδύνατο νὰ προσποιηθῇ διὰ τὸν κινδύνους. . . . "Ἄς ἔξηγηθῶμεν. Οἱ ἔχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἐκραύγασαν ὑπὲρ τὸ δέον κατὰ τῆς πειρατείας κακῆ πίστει φερόμενοι ἀπεσιώπησαν τὸν μετερχομένους τὸ τοιοῦτον ἀνοσιούργημα. Οἱ ἀπηλπισμένοι Μακεδόνες καὶ Ἀσιαροὶ ἐπειράτευσαν, ἀλλὰ δὲρ ὄντομάσθησαν. "Ολη ἡ πειρατεία ἀπεδόθη εἰς τὸν Ἑλληνας.

"Οφείλει ἡ Κυβέρνησις ν' ἀναγνωρίζῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων τῆς Νεαπόλεως, τῆς Σαρδηνίας, τοῦ Πάπα, τῶν Αὐστριακῶν, οἵτιες μὲ τὸ ἀξίωμα ὃν δύνανται νὰ δικάζουν καὶ τὸν ξένον, ἥθελαν δικάσει τὸν Ἑλληνας εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν;

"Οφείλει ἡ Ἑλ. Κυβ. νὰ ἐνεργῇ τὰς τοιαύτας ἀποφάσεις;

"Οφείλει νὰ ἐκτελῇ τὰς ἐπ' ὅντοματι ἀλλοτρίου ἡγεμόνος ἐκδιδομένας ἀποφάσεις,

Καὶ μολονότι τ' ἀλλα ἔθνη τὸ ἀργοῦνται ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων;

"Ἡ ἀμοιβαιότης δὲρ εἶναι ἡ πνξίς, μὲ τὴν δποίαν τὰ ἔθνη διαπλέοντ, καὶ διενθύνονται;

"Ἄρα δὲρ εἶναι ἄδικος ἡ ἀρχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀν δὲρ παραδέχεται τὰς ξέρας ἀποφάσεις.

Καὶ πῶς ἄδικος; Αὐτὴ αὕτη ἡ ἀρχὴ δὶ ης δὲρ παραδέχονται εἰς τὸ κράτος αἱ ξέραι ἀποφάσεις, ὑπαγορεύει νὰ μὴ δύναται δ ἀργούμενος νὰ θέλῃ ὥστε αἱ ἰδιαι του ἀποφάσεις νὰ γίνωνται εἰς τ' ἀλλα κράτη δεκταί.

Μήπως τὸ θέλῃ ἡ Γαλλία; Καὶ ἐὰν δὲρ τὸ θέλῃ, διὰ τὶ νὰ τὸ παραχωρήσῃ ἡ Ἑλλάς;

"Ἄς ἀκούσωμεν τὸν Πιγώ δταν ἔξηγῇ εἰς τὴν πολιτικὴν διαδικασίαν πότε καὶ πῶς ὑπάγεται δ ξένος, ἀν καὶ ἀπὼν εἰς τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια.

"Κανὼν γενικός. Πᾶς ἐναγόμενος πρέπει νὰ ἐνάγεται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ του. "Ἡ δυσκολία ὅμως τῆς ἐπιτυχίας ἀποφάσεως παρὰ ξένων δικαστηρίων ὑπεχρέωσε τὸν τομοθέτην νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν Γάλλους τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ αἰτῶσιν ἐνώπιον τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐνοχοποιήσεων, τὰς δποίας ἐσυμφώνησαν πρὸς αὐτοὺς οἱ ξένοι. "Ἡ ἀρμοδιότης τῶν δικαστηρίων τούτων εἶναι σιωπηρὰ περικοπὴ τοῦ διατρέξαντος συμφώνου μεταξὺ τοῦ Γάλλου καὶ τοῦ ξένου.

Κατὰ τὸ 14 ἀρθ. τοῦ πολιτ. κώδικος, δ κανὼν ἔχει χώραν, καὶ ἀν ἡ ἐνοχοποίησις ἐσυμφωνήθη εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀν ἐσυμφωνήθη εἰς ξένους τόπους. "Άλλ' ἐπειδὴ τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουν ἐξουσίαν, εἰμὴ εἰς τὴν ἐκτασιν τῆς περιφερείας τὴν ὑπαγομένην εἰς τὴν συστήσασαν αὐτὰ δύναμιν, ἡ ἀπόφ. Γαλλικοῦ δικαστηρίου εἰνὶ ἐκτελεστέα μόνον ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ξένου ενδεθέντος εἰς τὴν Γαλλίαν, κ' ἐπὶ

τῶν ἐν τῇ Γαλλίᾳ κτημάτων του. Λέρ δύναται νὰ εἰν' ἐκτελεστέα εἰς τὸν τόπον τοῦ ξένου, εἰμὴ ὅταν αἱ δύο Κυβερνήσεις ἥθελαν συμφωνήσει διὰ συνθήκης νὰ ἐνδίδοντ¹ συγαλλήλως εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν δικαστηρίων»¹.

”Ιδε καὶ ἄρθ. 69 τῆς Γαλ. πολιτ. διαδικασίας ἀρ. 8ος.

«Οἱ μὴ ἔχοντες γνωστὴν διαμογὴν εἰς τὴν Γαλλίαν εἰδοποιοῦνται εἰς τὸν τόπον τῆς ἐνεστώσης κατοικίας των ἀν δό τόπος εἶναι ἄγνωστος, ἢ πρᾶξις θέλει κολληθῆ εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀκροατηρίου τοῦ δικαστηρίου ὃπου ἡ αἴτησις παρουσιάζεται. Λεύτερον ἀντίγραφον θέλει δοθῆ εἰς τὸν δημόσιον συνήγορον, ὃσις θέλει γράψει θεώρησιν εἰς τὸ πρωτότυπον»².

”Ἄσ λιθωμεν τώρα δροίαν μετριοφροσύνην δείχνουν οἱ Ἕλληνες, δροίας παραχωρήσεις ἐπρόσφερον ἐν γένει.

Αἱ ἐμπορικαὶ ἀποφάσεις μεταξὺ παρόντων εἶναι δεκταί. Ἄρκει ἡ ἐπικύρωσις τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τότε ἐκτελοῦνται.

Αἱ αἰρετοκρισιακαὶ ἀποφάσεις δοσαύτως.

Πλήν, προσθέτει δὲ παρατηρήσ, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλὰς δὲρ ἀραγγωρίζει τὰς κατὰ τῶν ἀπόντων, οἱ Ἕλληνες τότε θέλοντι ἀφίνει νὰ καταδικάζωνται ἐρήμην. Ἀποκρίνομαι ὅτι, ἐὰν πρόκειται νὰ διαφυλάξῃ δὲ Ἑλλην τὴν κτηματικὴν κατάστασιν τὴν δροίαν συνεπιφέρει εἰς ξένον Κράτος, ἢ ἀράγκη θέλει τὸν βιάσει νὰ παρουσιασθῇ διὰ τὴν ἀσφάλειάν του. Ἐὰν δὲρ ἔχῃ τίποτε, καὶ τὶ ὀφελεῖ τότε τὸν ἐνάγοντα ἡ ξηρὰ ἀπόφασις;

”Ἐπειτα, διότι σ' ἐφιλοδώρησα ἐν, δύνασαι διὰ τοῦτο ν' ἀπαιτήσῃς δύο; Αἱ με-

¹ «Règle générale: tout défendeur doit être traduit devant son juge; mais la difficulté d'obtenir un jugement des tribunaux étrangers a décidé le législateur à accorder aux Français la faculté de réclamer devant nos tribunaux. L'exécution des obligations que des étrangers ont contractées envers eux la compétence de ces tribunaux est une clause tacite du contrat intervenu entre le Français et l'étranger.

Suivant l'article 14 du code civil, elle a lieu soit que l'obligation ait été en France, soit qu'elle ait été dans les pays étrangers. Mais les tribunaux n'ayant d'autorité que dans l'étendue du territoire soumis à la puissance qui les a établis, le jugement d'un tribunal Français est seulement exécutoire sur sa personne trouvée en France et sur les biens qu'il y possède. Il ne pourrait être dans le pays de cet étranger que dans le cas où les deux gouvernements seraient convenus par un traité de référer respectivement aux jugemens rendus par leurs tribunaux.»

² «Ceux qui n'ont aucun domicile connu en France, au lieu de leur résidence actuelle: si le lieu n'est pas connu, l'exploit sera affiché à la principale porte de l'auditoire du tribunal où la demande est portée: une seconde copie sera donnée au procureur du Roi, lequel visera l'original.»

ταξὶ παρόντων ἀποφάσεις εἶναι δεκταί, πλὴν ἀναθεωρητέαι παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου. Εἰς τὴν Γαλλίαν γίνεται ἡ ἀναθεώρησις τῆς ὑποθέσεως ὡς πρωτοπαρουσιάστου. Ἐνταῦθα παραχωροῦνται δύο ἐκ τῶν τριῶν βαθμῶν τῆς δικαιοδοσίας. Ὁθεν ἡ Ἑλλὰς παραχωρεῖ ὅτι δὲν παραχωροῦν οἱ ἄλλοι.

Παρατηρεῖται: Διατὶ παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθεωρήσεως εἰς τὸν Ἑλληνα μόνον, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ξένον. Μολονότι ἐσχάτως ἡ Γαλλία τὸ παρεχώρησε καὶ εἰς τὸν ξένον (ἴδε τὸν Καρρὸν σελ. 537 τομ. 2^{ος}), τοῦτο εἶν’ ἀντικείμενον, τὸ δποῖον θέλει ἐξακριβωθῆ, καὶ θετικῶς ὁρισθῆ διὰ τῶν γενηθησομένων συνθηκῶν μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ὠφειλε νὰ τὸ παραχωρήσῃ εἰς ὅλους μὲ διάταξιν γενικήν.

Ἐσημείωσεν ὁ παρατηρητὴς τὸ ἀριθμὸν 533 χωρὶς νὰ μεριμνήσῃ ποίαν βλάβην ἐπιφέρει.

Τὸ ἀριθ. 534 λέγει ὁ παρατηρητὴς εἶναι ἄδικον. Παραπέμπω τὸν παρατηρητὴν εἰς τὸ ἄνω μησθέντα ἀριθμὸν 2123 καὶ 2128 τοῦ Γαλ. πολ. Κώδικος. Προσθέτειω διι ηθελεν εἰσθαι ἀδικώτατον, αἱ γινόμεναι εἰς ξένον κράτος πράξεις καὶ ἀποφάσεις νὰ ἐπιβάλονται ὑποθήκην εἰς τὴν κτηματικὴν κατάστασιν τοῦ ὀφειλέτου τὴν ὑπάρχουσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθότι οὐδεὶς Ἡ Ἑλλην δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐκτὸς τοῦ κράτους γεγονείας ἐνοχοποιήσεις, καὶ ν’ ἀμφιβάλλῃ εἰς τὰ συναλλάγματα, τὰ δποῖα δύναται νὰ πράξῃ. Οὕτως ηθελε γενῆ θῦμα τῆς ἐπιβουλῆς καὶ τῆς προδοσίας. Δύναται ὁ νόμος νὰ τὸν ἐλέγξῃ ὅτι ὠφειλε νὰ εἴη προσεκτικώτερος, ἐμπορευόμενος; Δύναται νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ εἰς ἀδύνατον προσοχήν; Δύναται ὁ νόμος ν’ ἀφήσῃ τὸν ὑπηκόον του νὰ διαθέτῃ τὰ κτήματά του ἐναρτίον τῶν γενικῶν κανονισμῶν τοῦ κράτους;

Μέχρι τοῦτο ἐθεωρήσαμεν τὰς βάσεις τῆς κακῶς προσαπτομένης κατηγορίας κατὰ τῶν διαληφθέντων ἀριθμῶν τῆς πολιτικῆς διαδικασίας.

“Ἄσ εξετάσωμεν τώρα τοὺς ἄλλους ἐλέγχους.

Αἱ διατάξεις αὗται, λέγει ὁ παρατηρητὴς, θέλουν φέρει μεγάλας ζημίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν τὸ ἄλλα ἔθνη περιορισθῶσιν εἰς τὴν ἀμοιβαιότητα.

Ἀπαρτῶ. Ἐκ τῶν ἄνω λεχθέντων φαίνεται διι ὁ παρατηρητὴς ἔχει μέγα λάθος. Οἱ ξένοι, λέγει ὁ παρατηρητὴς, θέλουν αἰσθανθῆ τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν Ἑλλήνων, καὶ θέλουν μετανοήσει διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας καὶ θνοίας των.

Τὶ νὰ εἴπω κατὰ τῆς κατηγορίας τῆς ἀγνωμοσύνης¹;

¹ «"Ἄλλο είναι ὁ λαός, ἄλλο ἡ Κυβέρνησις ἄλλο αἱ ἐφημερίδες, ἄλλο τὸ πρᾶγμα, ἄλλο τὰ γραφόμενα, ἄλλο ἡ ἐκτέλεσις, ἄλλο οἱ τρόποι αὐτῆς, ἄλλο τὸ φανερόν, καὶ ἄλλο τὸ μυστικόν." Η ἴστορία

Νὰ δεχθῇ ἡ Ἑλλὰς τὴν συμβουλὴν τοῦ φίλου της, διὰ νὰ μὴν δυσαρεστήσῃ τὸν εὐεργέτας της, καὶ νὰ παραχωρήσῃ μὲνόν γενικὸν εἰς ἀπαντα τὰ ἔθνη ὅπου ταῦτα ἀργοῦνται;

Διατὶ νὰ μὴ συμφωνήσουν τὰ ἔθνη μὲν τὴν Ἑλλάδα περὶ τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν συμφερόντων; Διατὶ νὰ παραχωρήσῃ ἡ Ἑλλὰς ἀκόμη καὶ εἰς τὸν ἔχθρον τῆς, οἵτινες τὴν ἐκακομεταχειρίσθησαν εἰς τὸν ἵερόν της ἀγῶνα; Ποῦ ἥθελε καταγτῆσει τότε ἡ ἀνοησία; Ποῦ ἡ αὐτὴ ἴδια ἀγνωμοσύνη; Ποῦ τὸ ἀγέρωχον τῶν βασινίᾳς θεωρούντων τὴν Ἑλλάδα; Τὶ νὰ δώσῃ ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν; Νὰ ὑποφέρῃ θυσίας ἄλλας;

Τὰ ἔθνη Κε παρατηρητά, δικαιοῦνται κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ μὲν διάφορον ὅμια θεωροῦν τὰ δημόσια συμφέροντα ἡ δὲ προτίμησις δὲν ἀγνοεῖται.

Εἰς ταύτης τὸ προκείμενον θαυμάζω πῶς ἡσυχάζει δι παρατηρητής, προσμένων τὴν προτίμησιν διὰ τὸν συμπλάκτορας τῆς δρισθείσης ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν ἥθελεν εἶσθαι καταληλότερον, ἢντα ἐφωνοῦσεν δι παρατηρητής συμφώνως μὲ τὴν σάλπιγγα τῆς δικαιοσύνης πρὸς ὅλα τὰ ἔθνη, δι τὴν δικαιοσύνην εἶναι μία καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ ἡ φωνὴ τῆς: Εἴν' αἰσχρὸν νὰ ὑπολάβωμεν τὴν φωνὴν τῆς ἀλλάσσουσαν τόνον κατὰ τὰ ἔθνη. Ἀς συμφωνήσουν δραστηρίως τὰ ἔθνη πρὸς ὁφέλειαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἀμοιβαίας κοινωνίας, τὸν τρόπους, καθ' οὓς ἡ δικαιοσύνη ἔχει νὰ δέχεται, νὰ ἔξετάζῃ, νὰ δικάζῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὸ ἀποφασισθέντα. Ἀς συμφωνήσουν ὥστε εἰς τὴν φωνὴν τῆς δικαιοσύνης νὰ ὑποτάσσωνται πάντες, ἀπὸ δποιονδήποτε βῆμα καὶ ἢντα ἔξελθῃ.

Ο παρατηρητής οὗτος ἥθελε μιηθῆ τὸν Μέγερο, δοστις εἰς τὸ ἀξιόλογον πόνημά του περὶ δικαστικῶν καταστάσεων, ἀναπέμπει εὐχὰς τοιαύτας.

Κρίνω περιττὸν μετὰ ταῦτα νὰ διμήνσω καὶ περὶ τοῦ δι τοῦ οἱ ξένοι θέλουν ἐπιποδισθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων.

Εἴραι ἀνάρμοστον νὰ δικαιώσω τὰ γιγαντιαῖα βῆματα τοῦ δικαστικοῦ κλάδου¹.

Θέλει ἐκκαθαρίσει τὸν εἰλικρινεῖς φίλους τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ διόματα τῶν ἔθνων, καὶ τῶν μερικῶν φίλων, οἵτινες, συνέδραμον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς.²

¹ «Λέγει ὁ παρατηρητής δι τὸν ἀπειρίαν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ δικαστήρια, δὲν δύναται ἡ Εὐρώπη νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστικοῦ τούτου κλάδου.

Ἀπάντησις. Δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα οὔτε Πορτάλιοι, οὔτε Μερλῖνοι, οὔτε Δουπίναι, οὔτε ἄλλοι σοφώτατοι νομοδιδάσκαλοι: τῆς Γαλλίας· ἀλλὰ μήπως εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν ἀνθρώποι τοιούτου βάρους; Πόσοι ἐνήργησαν, καὶ πόσοι αἰώνες ἐχρειάσθησαν διὰ νὰ ἔξομαλύνουν εἰς αὐτοὺς τὸν δρόμον; Πόσοι συνεισέφεραν ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη; Πόσων, τῶν σημαντικωτέρων, ὑπάρχουν καὶ θέλουν ὑπάρξει τὰ συγγράμματα ὡς ὑπογραμμὸς εἰτε τοὺς μαθητευομένους καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους. Διὰ τοῦτο δὲ ἔχουν νὰ καταφρονηθῶσιν οἱ Ἑλληνες, διότι ἀρχίζουν τώρα; Οι Ἑλληνες ἔχουν ἰκανὰς

Περιπτὸν νὰ δικαιώσω τὴν διαγωγὴν τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Γραμματείας ποτὲ δὲν ἐπεμβῆκε νὰ γνωμοδοτήσῃ εἰς οὐσιαστικὴν ὑπόθεσιν.

Eἰν' ἀροίκειον ώσαύτως νὰ παρατηρήσω τὸν ἀκούσιον ἐρεθισμὸν τοῦ παραγηροτοῦ, καὶ τὰς ἐντεῦθεν προφητείας του¹.

(ΠΑΛΜΑΣ) 522. 525*. — *Ἐὰν ὁ ξένος ἔχῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα χρήματα ἵκανα, διατὶ μὴν εἰν' ἐλεύθερος ἀπὸ τοῦ νὰ δώσῃ τὴν παρὰ τοῦ ἀρθ. 522 ἀπαίτουμένην ἐγγύησιν, ως εἰν' ἐλεύθερος καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθ. 525;*

Ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς παρακαταθήκην ἀποχρῶσαν ποσότητα χρημάτων, διατὶ νὰ μὴν εἰν' ἐλεύθερος ἀπὸ τὰς δύο ἐγγυήσεις τὰς παρὰ τῶν ῥηθέντων δύο ἀρθρων ἀναφερομένας;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 522. 525. — *Ο ἐρδιαλαμβανόμενος τρόπος τῆς ἐγγυήσεως δὲν περιορίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 525, ἀλλ' ἐφαρμόζεται ως ἀρχὴ καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 522.*

δικαιοτικὰς δυνάμεις, ἔχουσι πάθος σπάνιον ἀλλαχοῦ τὸ οὐδενὸς δεύτερος, τὸ πάθος τῆς φιλοτιμίας, τὸ δποῖον διδηγούμενον πατρικῶς εἰς τῆς δόξης τὸ στάδιον προσναγγέλλει αἰσιώτατα, ἔχουσι τοὺς νόμους τῶν προπατόρων πηγήν, ἀπὸ τὴν δποῖαν ἐπλήσθησαν τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἡ δποία εἶναι πατρογονική τῶν κληρονομία, ἔχουσι, καὶ πραγματικῶς τὸ ἀπέδειξαν .... Ωσεῖς νέοι "Ἑλληνες, οἵτινες μὲ τοσοῦτον ἔνθερμον ζέσιν θυσιάζετε δλας τὰς ὥρας τοῦ χρόνου σας εἰς τὴν σπουδὴν γιάθετε τί λέγουν περὶ ὑμῶν. Ἀκούσατε δτι τὰ φῶτα θέλουν βραδύνει νὰ λάμψουν εἰς τὰς ἔστιας σας, δτι τὸ σκότος θέλει διαμείνει ἐπὶ πολὺ· ἀκούσατε πῶς δυσπιστοῦν διὰ τὸ ἐκ τῶν ἀγώνων σας ὥφελος. Ἐξακολουθήσατε τὸ ὑψηλὸν ἔργον σας μὲ σταθερότητα καὶ ἐπιμονήν, ἀποδείξατε πῶς βραδίζουσι τὰ νήπια εἰς τὴν Ἑλλάδα, τίνα δρόμον δύνανται νὰ κάμουν, καὶ εἰς πόσον καὶ πόσον ἀναδείχθητε ἀξια τέκνα τῶν προπατόρων σας. Τὸ στάδιον εἶναι ἀνοικτόν, καὶ θέλετε διστάσει διὰ τὸν ἐπικείμενον στέφανον:

¹ «Θέλει στερηθῆναι τὴν Ἑλλὰς τὴν συνδρομὴν τῶν φιλελεύθερων, οἵτινες γιθελαν ἐλθοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν διάδοσιν τῶν φώτων.

"Αλλὰ μήπως πάντες οἱ ἐνθάδεν ἐρχομενοι εἶναι φιλελεύθεροι, καὶ εἰλικρινῶς φιλελεύθεροι; Εἴναι τάχα χρηστῶν γιθῶν; "Έχουσι σκοπὸν ιερόν; Εἰν' ίκανοι νὰ βοηθήσουν τοὺς "Ἑλληνας εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀναγκαίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν;

Εἴθε ὁ ἄγγελος τῆς Ἑλλάδος νὰ μετοικίσῃ, τοὺς τοιούτους ἐνταῦθα! οἱ "Ἑλληνες θέλουσι τοὺς ἐγκολπωθῆναι, θέλουσι τοὺς μεταχειρισθῆναι, ἀδελφικῶς, θέλουσι τοὺς προστατεύειν ὡς εὑεργέτας· ἀλλ' ἂς ἀπέχουν μακράν οἱ τυχοδιώκται, οἱ ἐξωσθέντες ἀπὸ τὰς ίδιας κύτων πατρίδας δι' ίδιοτελῆ αἰσθήματα. ἄς ἀπέχουν οἱ εισάγοντες νυκτερινάς γέδονάς, πολυτέλειαν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν φευδεῖς φιλοφροσύνας εἰς τὰς συναναστροφὰς ἀγχαλόμενοι τάχα καὶ λυτούμενοι, ἐνῷ δὲ, καρδία αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα δηλοῦσι τὰ ἐναντία· ἄς ἀπέχουν μακράν οἱ ἀθρητοί, οἵτινες μὲ τὸ ὑψηλὸν τῶν πνεῦμα παρεισάγουν συζητήσεις καὶ τρόπους πρὸς τὴν θρησκείαν ὑβριστικούς. Οἱ "Ἑλληνες ἔχουσιν γιθήνα, καὶ γιθήμα παντάπασιν ἀλλοῖα. "Ἄς ἀπέχουν οἱ ἐκλαμβάνοντες τὴν ἐγκράτειαν δι' ἀκρασίαν, τὴν ταπείνωσιν δι' ἀλαζονείαν, τὴν οἰκονομίαν διὰ μικρολογίαν, οἱ λέγοντες δτι συμφέρει δὲ πολυτέλεια, οἱ ποιούντες τὴν γῆμέραν νύκτα, οἱ ἐκλαβάνοντες ἐνὶ λόγῳ τὴν κακίαν ἀντὶ ἀρετῆς».

* "Ἄρθρα 522 καὶ 525. Βλ. ἡνωτέρω σ. 69, σημ. *.

Λέγει ὁ παρατηρητής, διατὶ παρακαταθέτων ποσότητα τινα ὁ ἐναγόμενος δὲν ἔχει νῦν ἀπαλλαχθῆ τοῦ βάρους τῶν δύο ἐγγυήσεων, ώς εἰς τὰ εἰδημένα ἀρθρα;

Τὶ ἀπάντησις ὀφείλεται εἰς τοιαύτην παρατήρησιν; Ζητεῖται ἐγγύησις· ὁ σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἐνάγοντος· οἱ τρόποι εἶναι ἢ ἐγγύησις, ἢ κτήματα· ὁ παρατηρητής λέγει· Διατὶ δὲν συναριθμησες καὶ τὰ χρήματα;

Ἐρώτησον νήπιον "Ελληνος ἀν εἰς τὴν προσωπικὴν ἐγγύησιν ἢ εἰς τὰ κτήματα δύνανται νῦν ἀντικατασταθῶσι τὰ χρήματα, καὶ θέλει γελάσει διὰ τὴν ἀπορίαν.

(ΠΛΑΜΑΣ) **546 καὶ 551***.—(24. 44). Ἐνταῦθα ὑπάρχει χάσμα προφανές. Εὰν δὲ ὑπογραμματεὺς τοῦ πρωτοκλήτου ἢ τοῦ ἐμπορικοῦ κάμη τὸ ἔγγραφον διὰ τὸν ἐνάγοντα, δὲν δύναται πλέον νὰ τὸ κάμη διὰ τὸν ἐναγόμενον, ὑπάρχοντα εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθ. 546; Τοῦτο ὑποτίθεται παρὰ τοῦ ἀρθ. 548· τότε τὶς ὀφείλει νὰ τὸ κάμη διὰ τὸν ἐναγόμενον;

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **546 καὶ 551.**—Τὸ ἀρθρον ἦτο σχεδιασμένον πρὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως, τῆς περιωρισάσης εἰς γραμματέα καὶ ὑπογραμματέα τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ δικαστηρίου. Ἐπειδὴ δὲ ἐκτὸς τοῦ ὑπογραμματέως ἄλλος δὲν ὑπάρχει, ὀφείλει τὸ ἔργον ὁ γραμματεὺς.

(Μ. Σ.) **ἀρ. 546. 551.**—"Οταν εἰς ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν συμπέσωσι νὰ προσέλθωσι ἀμφότερα τὰ μέρη εἰς τὸν δικαστὴν αἴτοῦντα τὴν δικαιοσύνην χωρὶς συνηγόρους τῇ θέλει γίνεσθαι; Διὰ τὸ ἐν ὁ γραμματεὺς εἶναι τότε ὁ ἐξεταστής ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ εἶναι ἐξεταστής εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ μόνος του εἰς τόσα χρέη;

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(ΠΑΛΜΑΣ) **ἀρθ. 6**.**—"Η διάταξις αὗτη, μὴ ἔχουσα ποινικὴν ισχὺν κανταντᾶ εἰς ἀπλῆν συμβουλὴν καὶ μάλιστα ἐάν, ώς παρετήρησα, ὀφείλει ὁ εἰσαγγέλλων ἢ ἐγκα-

Πολιτικὴ Διαδικασία

* 546. "Οταν κανεὶς πέντε καὶ ἀναλφάβητος προσέρχεται εἰς τὸν δικαστὴν καὶ αἵτη δικαιοσύνην, ἐπιφορτίζεται εἰς ὑπογραμματεὺς νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν ἔγγραφον ἐκθεσιν τῆς ἡμέρας τὴν αἵτησίν του ἐγγράφως. Η διήγησις τοῦ πράγματος, τὰ ὑποστηρίγματα, καὶ ἡ αἵτησί του, εἶναι τὰ τρία μέρη, τὰ ὅποια ὁ ὑπογραμματεὺς ὀφείλει νὰ ἐκθέσῃ καλῶς.

551. "Ο ὑπογραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου ὁ παραλαμβάνων τὴν ἀγωγήν, δὲν δύναται νὰ εἶναι ὁ αὗτος καὶ διὰ τὸν ἐναγόμενον.

** 6. Πᾶς αὐτόπτης, ἢ αὐτέκοος ἐγκλήματος προπαρασκευαζομένου, ἀποτυχόντος ἢ τελειωμένου, κατὰ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τῆς ζωῆς, ἢ τῶν κτημάτων τινός, ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸν ἀστυνόμον τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἂν ἥξεύρῃ τὸ μέρος, ὃπου εὑρίσκεται τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος, ἢ δείγματά τινα τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ὁ ἐγκληματίας.

λῶν νὰ παρουσιάζῃ ἔγγραφον τὴν κατηγορίαν, νὰ ἔξεύρῃ καὶ νὰ δύναται νὰ τὴν ὑπογράψῃ, ἀντὶ νῦ ἀναφέρῃ προφορικῶς διτι ἔξεύρει εἰς τὴν ἀρχήν. . . λέγω δμως ἀκόμη, διατὶ νὰ μὴ προστεθῇ: «δτι οἱ ἱατροί, χειροῦργοι, φλεβοτόμοι, καὶ πᾶς ἄλλος ἀλλότριος τῆς οἰκίας καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ πληγωμένου, ἐπισκεπτόμενος αὐτόν, δρεῖλουν ἐντὸς 24 ὥρων νὰ εἰδοποιῶσι τὸν ἀστυνόμον ὑπὸ ποινὴν 50 ἢ 100 φράγκων, κι ἐπὶ μεταπτώσεων εἰς τριῶν ἡμερῶν κράτησιν;».

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **ἄρθ. 6.**—*Ορθοτάτη ἢ παρατηρησις.*

(ΠΑΛΜΑΣ) **ἄρθ. 10*.**—*Απὸ πολλὰ ὀλίγους δύναται ν' ἀπαιτηθῇ ἢ ἐκπλήρωσις τοῦ ἀρθρου τούτου, ἐὰν ἀναγκαίως ἔχουν νὰ ὑπογράψουν τὴν πρᾶξιν, ἐκτὸς μόνον ἂν ἔξαιρέσει τοῦ ἀρθ. 9 (εἰς τὸν ὅποιον ἦδύναντο νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ οἰκοδεσπόται διὰ τὰς ὑπηρέτιδας) εἶναι σκοπὸς νὰ εἰσχωρήσῃ ἐν ψεῦδος, διὰ τῆς ὑποθέσεως δτι ὁ ἀγνοῶν νὰ γράψῃ τ' ὄνομά του, δύναται νὰ ὑπογράφεται δι' ὅποιουδήποτε τρίτου. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἥητῶς. Εἰν' δμως καλύτερα νὰ γενῇ σύτως: «ὁ κατηγορος δστις δὲν ἔξεύρει νὰ γράψῃ σύδε τ' ὄνομά του, τὸ δηλοποιεῖ ἐπὶ δύο μαρτύρων ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, μὲ τὸ ἔγγραφον τῆς πράξεως ἢ τῆς κατηγορίας, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ. . . .*

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **ἄρθ. 10 τῆς ἐγκλ. διαδικασίας.**—*Δὲν ἐσκέφθῃ ὁ παρατηρητὴς ὅτι ὁ μηνυτὴς διαφέρει τοῦ ἐγκαλοῦντος καὶ δτι ἐπειδὴ τὸ ἄρθ. ἀφορᾶ τὸν μηνυτὴν δὲν εὑρέθη ἀρμόδιον νὰ συγχωρηθοῦν οὔτε ἄλλα ἔγγραφα, οὔτε μάρτυρες.*

(Μ. Σ.) **ἀρ. 10 (ἐγκληματικῆς διαδικασίας)** εἶναι καλὸν ἢ ἀσφαλὲς ὥστε εἰς τὴν εἰταγγελίαν ἢ κατηγορία νὰ ὑπογράφεται (εἰς περίπτωσιν ἀνικανότητος τοῦ κατηγόρου) ἄλλος τις ἀντ' αὐτοῦ, ἢ ἀν τοῦτο δὲν ἐγκριθῇ, νὰ τὴν λαμβάνῃ τότε τὸ Δικαστήριον ἢ ὁ Δημόσιος Συνήγορος ἐνώπιον δύο μαρτύρων.

(ΠΑΛΜΑΣ) **13 **.**—*Εἰς τὸ ῥηθὲν ἀντίτυπον, τὸ ὅποιον ἔχω ὑπὲρ ὅψιν ἀναγινώσκω εἰς τὸ ἀρθ. 13 δτι ἡ περὶ αἵμομιξίας ἐγκάλεσις ἀνήκει μόνον εἰς τοὺς ἀνιόντας τῶν ἐγκαλουμένων. Ἀφαιρεθείσης τῆς ὑποθέσεως τῆς δημοσίου ἐγκαλέσεως (καθ' ἥν περίπτωσιν ἀμφότερα τὰ μέρη ἥθελαν ὑποβληθῆνεις εἰς ἐγκληματικὴν δίκην) δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐγκάλεσις, εἰμὴ μόνον ἐκ μέρους τῶν γονέων τοῦ θύματος τῆς αἵμομιξίας. Ποτὲ δμως δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ δτι οἱ γονεῖς θέλουν ἐγκαλέσεις τὰ τέκνα των διὰ*

* 10. Πᾶσα διαγγελία ἢ ἀπ' εὐθείας ἐγκάλεσις πρέπει νὰ εἶναι ὑπογραμμένη, ἀπὸ τὸν κατίγορον, περιέχουσα δλας τὰς περιστάσεις καὶ τὴν χρονολογίαν.

** 13. Η περὶ αἵμομιξίας ιδιωτικὴ ἐγκάλεσις συγχωρεῖται μόνον εἰς τοὺς ἀνιόντας τῶν ἐγκαλουμένων,

τοσοῦτον διαρὺν ἔγκλημα. Τ' ἀρθρα 216 κλ. διατάττουν νὰ μὴ ἀκουσθῶσιν σύδ' ὡς μάρτυρες. Μὲ φαίνεται δτὶς ὑπάρχεις ἀντίφασις, ἐὰν τὴ φράσις δὲν διορθωθῇ.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **13.**—*Ἡ μαρτυρία διαφέρει τῆς ἔγκαλέσεως. Ἡ περὶ αἵμομιξίας ἔγκαλεσις δὲν ἔσυγχωρήθη, εἰμὴ εἰς τὸν ἀγιόντας. Ἐποεπε τὰ χαλινωθῆ τὸ ἐλεύθερον τῆς τοιαύτης ἔγκαλέσεως, καὶ τὰ περιορισθῆ εὑκταῖον εἶναι τὰ μὴν ὑπάρξῃ ποτέ!*

Ὑπάρχουν πράξεις, αἵτινες δὲν πιστεύονται διὰ τὴν ἐξ ἀνατροφῆς πρὸς αὐτὰς ἀπέχθειαν. Ἡ ἀπέχθεια αὗτη ὀφείλεται τὰ διατηρηθῆ, καὶ τὰ μὴ κλονισθῆ παντελῶς.

(Μ. Σ.) **13.**—Νὰ διορθωθῇ ὅπου λέγει εἰς τοὺς ἀνιόντας τοῦ ἔγκαλουμένου, ἐπειδὴ πρέπει νὰ λέγῃ εἰς τοὺς ἀνιόντας τοῦ παθόντος, καὶ νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὃν δὲν ὑπάρχουν ἀνιόντες.

(ΠΑΛΜΑΣ) **81*.**—Πρέπει νὰ νομίσω δτὶς ὁ ποινικὸς κῶδιξ ἐξασθενεῖ πάρα πολὺ τὰ ἐπανορθωτικὰ ἔγκληματα καθότι ἀπὸ τὰς λέξεις τοῦ προκειμένου ἀρθρου, παρατηρῶ δτὶς διὰ τὰ ἔγκληματα' αὐτὰ δὲν συγχωρεῖται ἀγωγὴ δημοσίᾳ, ἀλλ' ἡ δίκη γίνεται μόνον, ἀν δ ζημιώθεις ζητήσῃ ἐκδίκησιν. *Ἄλλ' ἐὰν οἱ Ἱερεῖς δίδουν τὸ παράδειγμα τοῦ νὰ συμμορφοῦνται μὲ τὸ Εὐαγγέλιον, συγχωροῦντες τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀδικήματα, θέναια ποτὲ δὲν θέλουν γενῆ κατήγοροι, οὔτε θέλουν συγχωρήσει ὥστε οἱ φίλοι, τὰς συγγενεῖς των νὰ ἔγκαλοιν. Ἀρα ἀφένως δύναται τις νὰ βαθδίσῃ, νὰ βαπίσῃ, καὶ βαρέως νὰ ἐξυδρίσῃ τοὺς ἀγαθοὺς Ἱερεῖς! τοῦτο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ δι' ἀλλας παρομοίας περιπτώσεις καθ' ἀς ἡ δημοσίᾳ ἀγωγὴ δύναται ν' ἀποβῇ ὠφέλιμος καὶ εἰς τὰ ἔγκληματα ταῦτα.*

Τὸ ἀτοπὸν τοῦτο ἦθελε λείψη, ἐὰν ἐγίνετο δεκτὴ ἡ διαίρεσις μεταξὺ τῶν ἀμφιτημάτων τῆς ἀπλῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν ἐπανορθωτικῶν καὶ ἔγκληματικῶν. Εἰς τὰ πρῶτα ἦθελεν ἐφαρμόζεσθαι πάντοτε δρθῶς ἡ διάταξις τοῦ ἀρθ. 81.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **81.**—*Ἡ παραδεχθεῖσα ἀρχὴ εἰς τὰς ἐπανορθωτικὰς πράξεις εἶναι: Νὰ εὐκολύνεται ἡ εἰρηνοποίησις τῶν ἀντιφερομένων, μέσον δι' οὗ εὐκολύνεται ὁ ἐρεθισμὸς εἰς τὴν γέννησίν του. Ὁ δικαστὴς δὲν ἔχει τὰ ἐξετάσῃ, εἰμὴ κατ' αἴτησιν τοῦ βλαφθέντος.*

Ἡ ζημία, τὴν ὅποιαν παρατηρεῖ δτὶς θέλει πηγάσει ἀπὸ τὸ ἀτιμώρητον, ἐξάγεται κατ' αὐτόν ἐκ τοῦ ὅπιον οἱ Ἱερεῖς, οἵτινες ὀφείλουσιν ἀφεσιν ἀμαρτιῶν, δὲν θέλουν κινήσει ποτὲ ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν.

Ἄπαντησις. Δὲν ὀφείλει μόνον δ ἰερεὺς τὰ συγχωρῆ τὰς ὕβρεις, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄλλος χριστιανός. Ὁ Χριστὸς εἶπε κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν «ὅστις σὲ ὁπλίσῃ

* 81. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ κρίνῃ καμμίαν ἐπανορθωτικὴν κατηγορίαν χωρὶς νὰ τὸ ζητήσῃ δ ζημιώθεις.

ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόρα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην...» ὁ αὐτὸς Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν «τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνα σου λαβεῖς, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἵμάτιον....».

«Ο νόμος τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι σαφῆς, εἶναι δικαίως διὰ τὴν τελειότητα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅχι δητὴ διαταγή, ὥστε ὁ καὶ ἀντῆς ἀμαρτάνων νὰ χάνῃ τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ.

Οἱ κλέπται καὶ οἱ λησταὶ ἥθελαν εὑρῆ βέβαια τὴν εὐτυχίαν των, ἐὰν οἱ χριστιανοὶ ἔκτελοῦσαν κατὰ γράμμα καὶ οὐχὶ κατὰ πνεῦμα τὸν νόμον αὐτόν.

«Ο Χριστός, κατὰ τὸν Ματθαῖον, Κεφ. ιη 25 εἶπεν: «ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ δὲ ἀδελφός σου, ὑπαγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνον· ἐὰν σοῦ ἀκούσῃ, ἐκέρδισας τὸν ἀδελφόν σου». 16. «Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἐπὶ ἦν ἡ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἡ τριῶν σταθῆ πᾶν ὅῆμα. 17. «Ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης».

Καὶ ὁ Πέτρος ἡρώτησε «Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσει εἰς ἐμὲ δὲ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ, ἕως ἐπιάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, οὐ λέγω σοι ἕως ἐπιάκις, ἀλλ᾽ ἕως ἐβδομηκοντάκις ἐπιά».

Δὲν ἀμαρτάνει λοιπὸν ἡ διάταξις, ἐὰν παραχωρῇ τὴν ἀδειαν νὰ συγχωρῶνται οἱ ἀντιφερόμενοι, οὐτε οἱ ἰερεῖς ἀμαρτάνονταν ἐπικαλούμενοι τὴν κοσμικὴν δικαιοσύνην.

Μὴ φοβοῦ, παρατηρητά, ὅτι οἱ ὑβριζόμενοι ἰερεῖς θέλουν συγχωρήσει τούλαχιστον ἐπιάκις. Γνωρίζεις πόσον ἐκραύγασεν δὲ ἰερεὺς... διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν δποίαν ὑπέφερεν ὑβριν παρὰ τοῦ ἰερέως... Γνωρίζεις ὅτι ἐπὶ ματαίῳ ἡγωνίσθη δὲ αὐτὸς νὰ τὸν ἀναγινώσκῃ τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀρθ. 24. Κεφ. Β ποὺς ὁμαίους καὶ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον.

«Ο . . . ἰερεὺς ἐφόνευσε τὸν γαμβρόν του μὲ πέιραν κατὰ τῆς κεφαλῆς διὰ προφορικὴν ὑβριν, καὶ κατεδικάσθη εἰς φυλακὴν δι' ἀποφάσεως τοῦ πρωτοκλήτουν Ἀργολίδος.

Δὲν ἥθελα εἰπῆ ποτὲ εἰς ξένον δὲ δύναται ἀπιμωρητὶ νὰ ἐγγιζῃ τοίχα ἰερέως. Εὐτυχῶς εἰς αὐτόν, ἐὰν δὲ ἰερεὺς διενθυνθῇ εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ δὲν ἐκδικήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ὑβριν μὲ τόκον.

Δὲν ἀμαρτάνονταν, ἐπαναλέγω, προστρέχοντας εἰς τὰ δικαστήρια, ὅχι. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἰεροὶ ἀποστολικοὶ κανόνες τιμωροῦν τὸνς ὑβριζοντας τὸνς ἰερεῖς, τὸ δποῖον ἥθελεν εἶσθαι ἀνομον, ἐὰν ἐσυγχωρεῖτο.

«Ιδοὺ οἱ κανόνες ΝΕ, καὶ ΝΣΤ, NZ.

ΝΕ'. Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσοι τὸν ἐπίσκοπον, καθαιρείσθω. Ἡ Αρχοντα γὰρ τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς.

ΝΣΤ'. Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσει πρεσβύτερον ἡ διάκονον ἀφοριζέσθω.

NZ'. Εἴ τις κληρικὸς χωλὸν ἢ κωφὸν ἢ τυφλὸν ἢ τὰς βάσεις πεπληγμένον χλευάσει, ἀφοριζέσθω, ὡσαύτως καὶ λαικός².

Δὲν ἀμαρτάγοντ, τὸ λέγω καὶ τὸ ἐπαναλέγω ὅχι διὰ τὸ φόβον μὴ συγχωροῦν, ἀλλὰ διὰ τὰ μὴν ἐκδικῶνται ἀφ' ἑαυτῶν ἴδιωτικῶς.

Δὲν εἶμαι τῆς γνώμης τοῦ παρατηρητοῦ ὅτι ἡ κατὰ ιερέως ὕβρις εἶναι πιᾶσμα ἐπανορθούμενον κατ' αἵτησιν τοῦ μέρους, ἀλλ' ἀνήκει, κατὰ τὸ ἔμοὶ δοκοῦν, εἰς ἀνωτέραν τάξιν, καὶ ἡ δημόσιος ὑπηρεσία διφείλει τὴν καταδίωξιν τῆς πράξεως¹. Καὶ ἄλλοτε ἐφανέρωσεν δὲ παρατηρητὴς αὐτὴν τὴν πεποίθησίν του, καὶ ἵδον ἡ ὑπόθεσις.

Ίερεύς τις ὕβρισεν ἄλλον ιερέα ἀλείφας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μὲ προπαρασκευασμένην ὕλην, καὶ συνοδεύσας τὴν πρᾶξιν, μὲ τὰς πλέον χαμερπεῖς προφορικὰς ὕβρεις.

‘Ο παρατηρητὴς ἔλεγεν:

«Ἡ περὶ ἣς δὲ λόγος ὕβρις εἶναι ἐλαφρὸν ἔγκλημα, ἀντικείμενον ἐπανορθωτικῆς δικαιοδοσίας, διότι δὲν συνοδεύεται μὲ χειραψίας καὶ πληγάς, κατὰ ἀρθ. 224, 375, 376, 463, καὶ κατὰ τὸν ἀρθ. 11 τοῦ ἀρθ. 471 τοῦ Γαλλικοῦ ποιικοῦ κώδικος· ὅτι εἰς τὸ Πιεμόντε, (τὸ δποῖον λέγει ἔδωκε πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην συλλογὴν νόμων) αἱ ὕβρεις τιμωροῦνται κατ' αἵτησιν τοῦ ὕβρισθέντος, διὰ ζητήσεως συγγράμμης ἢ διὰ κρατήσεως ἐν τῷ οἴκῳ· ὅτι θεατρισμὸς διὰ τῆς ἀλείφεως τοῦ μετώπου ιερέως τυρος παρ' ἄλλον δμοίον του, ἐπειδὴ δὲν εἶναι οὔτε χειραψία οὔτε πληγή, ἀποτελεῖ ἀπλῆγον ὕβριν· καὶ ὅτι ἡθελεν εἶσθαι διαφορεπικὸν τὸ πρᾶγμα, ἢν δὲ ἔγκληματίας δὲν ἦτορ ιερεύς, τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς ἔγκληματικοὺς νόμους».

Λαμβάνεται δὲ κ. Π. λέγων ὅτι, διότι εἰς τὴν Γαλλίαν ἢ εἰς τὸ Πιεμόντε τούτο δὲ ἔγκλημα ἔχει τοιαύτην δύναμιν, τὴν αὐτὴν πρέπει τὰ ἔχη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἐκτίμησις ἔγκληματικῆς τυρος πράξεως βλαπτούσης δικαίωμα κρέμαται ἀπὸ τὰς χρείας τοῦ κράτους, ὡς πρὸς τὰς 4 σχέσεις αὐτοῦ, τὴν πολιτικήν, τὴν οἰκονομικήν, τὴν ἡθικήν, καὶ τὴν φυσικήν. Ἐντεῦθεν ἡ προσδιόρισις τοῦ εἶδους τῶν ποινῶν, καὶ οἱ βαθμοὶ αὐτῶν ἐντεῦθεν ἡ προσδιόρισις τῆς ἔξονσίας καὶ αἱ διαιρέσεις αὐτῆς, διὰ τὰ κρίνωνται τ' ἀνώτερα καὶ τὰ κατώτερα ἔγκληματα².

¹ Εἰς τὸ περιθώριον τῆς σελίδος ἔχει σημειώσει Ιδιογράφως ὁ Γενατᾶς τὰ ἀκόλουθα: «ἄλλ' ἐπειδὴ δὲ παρατηρ. νομίζει τὴν υβριν κατὰ τινος ιερεως, ὡς πραξιν επ. οφείλω νὰ προσφερω τὴν αποριαν μου».

² «Δὲν ἐπιπλέγονται οἱ Γάλλοι τὰ καθήκοντα τῶν ἐπανορθωτικῶν δικαστηρίων περὶ ὑποθέσεων φύσεως ἔγκληματικῆς; Δὲν λέγουν δτι ἡ Κυβέρνησις διὰ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὄρκωτοὺς τὴν χρίσιν τινῶν ἔγκλημάτων, τὰ μετέβαλαν ἀπὸ ἔγκληματικὰ εἰς ἐπανορθωτικά; Τοιαῦτα εἶναι τὰ πλειότερα τῶν τυπογραφικῶν ἔγκλημάτων, αἱ πλεονεξίαι, ἡ ἀπόκρυψις τοῦ ἔγκληματος τῆς καθοσιώσεως, αἱ κατὰ τῆς ἐλευθερίας ἐπιβολαί, αἱ κατὰ τῆς ἔξουσίας υβρεῖς, οἱ σφετερισμοὶ δημοσίας ὑπηρεσίας κλπ.. Δὲν ὑπάρχουν

Λιà νà παραδεχθῆ καὶ νà ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα ξένος ποικιλὸς κῶδιξ, πρέπει νà συμπέσῃ ἡ αὐτὴ πολιτικὴ τάξις, ἡ αὐτὴ οἰκονομικὴ καὶ ἡ αὐτὴ ἡθικὴ κατάστασις.

* Υπάρχουν μέρη τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, ως τὸ τῆς εὐθύνης (*imputabilité*) τοῦ ἐγκληματικοῦ, τὰ δποῖα δύναται νà εἶναι κοινὰ εἰς δλους τοὺς ἀνθρώπους, πλὴν δλη ἡ γομοθεσία κράτους τυρος δὲν δύναται νà ἐφαρμοσθῆ εἰς ἄλλο κράτος.

Λιà νà ἐπανέλθω δὲ εἰς τὸ προκείμενον ἐγκλημα, ἐπειδὴ ἡ ὑβρις προσβάλλει τὸ δίκαιον τῆς τιμῆς, τὸ δποῖον χαίρει ἕκαστος πολίτης εἰς τὴν κοινωνίαν, τὸ δίκαιον τοῦτο τῆς τιμῆς, δὲν ἔχει ἵσην τὴν ἴσχυν δι' δλους, ἀλλὰ διαφέρει κατὰ τὴν θέσιν, τὴν δποίαν δὲ ὑβριζόμενος καὶ δὲ ὑβριζων κατέχων εἰς οἰκογένειαν ἢ εἰς τὴν κατοικίαν, κατὰ τὸν τόπον, τὸν χρόνον, καὶ τὸν τρόπον καθ' οὓς ἐνεργεῖται ἡ πρᾶξις. * Εντεῦθεν πηγάζει ἡ μεγαλυτέρα ἢ μικροτέρα βαρύτης, ἐντεῦθεν δὲ προσδιορισμὸς τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ποιῶν καὶ τῶν βαθμῶν αὐτῶν, διὰ νà ἐφαρμόζεται τὸ εἶδος καὶ δὲ βαθμὸς κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς βαρύτητος.

Διὰ τὴν βαρύτητα, γέννημα τῶν περιστάσεων, τῶν προσώπων, τοῦ χρόνου, τοῦ τόπου, τοῦ τρόπου δύνανται αἱ προφορικαὶ ἢ πραγματικαὶ ὑβρεῖς νà μεταβῶσιν ἀπὸ τὴν δογματοθεσίαν τῶν παραβάσεων εἰς τὴν τῶν ἀμαρτημάτων, ἀπὸ τὴν τῶν ἀμαρτημάτων εἰς τὴν τῶν ἐγκλημάτων. Εἶναι ἄρα γέννημα τῆς δικαιοσύνης ἐξουσίας, εἰς τὸ νà ἐπιβάλλωσιν ἢ μὲν τοιάσδε ποιάς, ἢ δὲ τοιάσδε, ἀφοῦ γνωρίσωσιν τὴν ὑπόθεσιν;

Δὲν εἶναι ἄρα παγκόσμιος κανὼν ἡ δογματοθεσία τῶν παραβάσεων, τῶν ἀμαρτημάτων καὶ τῶν ἐγκλημάτων, διὰ νà εἴπωμεν ἔπειτα δι' ἡ πραγματικὴ ὑβρις τοῦ νà χρίση τις μὲν ἀκαθαρσίας τὸ πρόσωπον ἰερέως εἶναι ὑβρις κατωτέρα, εἶναι παράβασις, εἶναι ἀπλοῦν ἀστυνομικὸν ἀντικείμενον δι' δὲ πρέπει νà θεωρηθῆ ἐπανορθωτικόν, διότι ἡ ποινή του εἶναι ἐπανορθωτικὴ εἰς τινα τόπον, τοῦτο δὲν εἶναι φρόνιμον ἐπιχείρημα.

* Άρα πολλὰ κακῶς συλλογίζεται δὲ κ. Π. θέλων ἐπανορθωτικὴν τὴν πρᾶξιν, ως οὕτω θεωρουμένην εἰς Γαλλίαν ἢ εἰς Πιεμόντε καὶ κανονίζων ἐπομένως τὴν ὑπόθεσιν μὲ τοὺς νόμους τῶν τόπων αὐτῶν, παρουσιάζει δὲ κ. Π. καὶ ἄλλο ἐπιχείρημα διὰ ν' ἀποδείξῃ τῆς ὑβρεως τὸ ἀσθετέρες. Πολλὰ ἀσθετέρα, λέγει, ἀποκαθίσταται ἡ ὑβρις γενομένη ἀπὸ ἰερέα πρὸς δμοιόν του ἰερέα.

* Εγὼ δὲν είμαι τῆς γνώμης του· τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑβριζοντος δὲν συντείνει

εἰδικὰ δικαστήρια, διὰ νὰ κρίνωσιν εἰδικά τινα ἐγκλήματα; * Ιδε τὸ ἀρθ. 54 τοῦ Γαλ. Κώδικος ἐγκληματικῆς διαδικασίας».

ώς πρὸς τὴν μεγαλυτέραν ἢ μικροτέραν βαρύτητα. Δὲν ὑπερβαρύνει ἔτι μᾶλλον ἡ εὐθύνη κατὰ τὸ μέτρον τῶν γνώσεων, ἥτοι τῶν σχέσεων τὰς δοκίας δ ἔροχος διέσπασε; Δὲν εἶναι μᾶλλον ἀξιοτιμώρητος δ καλοαναθρευμέρος ἀπὸ τὸν χυδαῖον; Ὁ ιερεὺς ἀπὸ τὸν λαϊκόν; Ἡς μὲ συγχωρήσει κατὰ τοῦτο λανθάνεται.

(ΠΛΛΜΑΣ) 89. 96*.— Παρεσιωπήθη ἡ ζημία τῆς τιμῆς, ἥτις δὲν ὑπολογίζεται ἀλγεβραϊκῶς ἀλλ' εἶναι πολύτιμος εἰς Κυδέρνησιν εὔνομουμένων. Περὶ τούτου ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παρετήρησα εἰς τὸ προηγηθὲν ἔγγραφόν μου.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 89 καὶ 96.— Λί ζημίαι ὡς πρὸς τὴν τιμὴν δὲν ἐκτιμῶνται ἐξ ἵσου. Δύνανται νὰ φέρωσι καὶ ἀποτελέσματα ἐπιζήμια, ἐκτὸς τῆς ὡς πρὸς τὴν κοινὴν ὑπόληψιν βλάβης τοῦ ὑβρισμένου.

Τὸ ἄρθρο 96 διαλεῖ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν παθότα ἀνεζημιώθη ἀπὸ τὴν πρᾶξιν.

Ἄσ μὴ συγχέωμεν τὸ ἀποτελέσματα τῆς ὑβρεως. Αὕτη δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην ὡς πρὸς τὴν κοινὴν ὑπόληψιν, καὶ νὰ ζημιώσῃ ἐν ταντῷ χρηματικῶς τὸν ὑβρισμένον.

Ο νόμος τιμωρεῖ τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα διατάττων τὴν ποιητήν, καὶ τὸν βαθμὸν αὐτῆς διορίζει τὸν ἀνώτατον καὶ τὸν κατώτατον βαθμόν.

Οταν πρόκειται περὶ τοῦ μέτρου τῆς βλάβης ὡς πρὸς τὴν κοινὴν ὑπόληψιν, κατὰ τὰ πρόσωπα, τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον, δ δικαστὴς ἐφαρμόζει τὴν ποιητήν.

Οταν πρόκειται καὶ περὶ πηγασάσης χρηματικῆς ζημίας, τὸ ἄρθρον προβλέψαν διατάττει τὴν ἀποζημίωσιν.

Οθεν καὶ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον ἀποτέλεσμα τῆς ὑβριστικῆς πράξεως δὲν παρεσιωπήθη.

Ἐπομένως ἀν δ ὁ ὑβρισμένος ἐξ αἵτιας τῆς ὑβρεως ἀπώλεσε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ κερδίσῃ ὀφέλειαν πατασίν του, ἀποζημιοῦται.

Εάν, καθ' ὑπόθεσιν, ἄρχοντας καὶ ἀργὸς ὑπέφερεν ὑβριν, χωρὶς οὐδεμίαν ζημίαν χρηματικήν, δ δικαστὴς ἔχων τὸν βαθμὸν τῆς ποιητῆς ἐφαρμόζει αὐτὴν κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς ὑβρεως ἀπὸ τὸν ἀνώτατον μέχρι τοῦ κατωτάτου.

Τὶ ηθελεν ὁ παρατηρητής, νὰ τιμωρῇται χρηματικῶς καὶ τὸ πρῶτον ἀποτέλε-

* 89. Ἀν ὁ ἐγκαλῶν δὲν ἔμφανισθῇ, τὴν ὥρισμένην παρὰ τῆς κλίσεως ἡμέραν, ἡ κλίσις ἀκυρώνεται, καὶ ἀπαγορεύεται ἡ περαιτέρω συζήτησις διὰ τὸ ἀντικείμενον. Ἐὰν ὁ ἐγκαλούμενος εἴναι παρὼν εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀκυρώσεως, δ Εἰρηνοδίκης κατ' αἵτησίν του καταδικάζει τὸν ἐγκαλοῦντα εἰς τὰ ἔξοδα καὶ ζημίας ὑπὲρ τοῦ ἐγκαλουμένου.

96. Ο δικαστὴς ταῦτοχρόνως εἰς τὴν ἀπόφασίν του ἀποφασίζει καὶ διὰ τὰ ἔξοδα καὶ ζημίας τῶν διαφερομένων εἰ δυνατὸν ἐν ταῦτῳ.

σμα; Ἀλλὰ τότε ἀφ' ἐνὸς μέρους ἡθέλαμεν πλάσει ώραιαν ἐλευθερίαν διὰ τοὺς πλουσίους ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡθέλαμεν δώσει ἀφορμὴν εἰς τρομερὰς συνεπείας.

(ΠΑΛΜΑΣ) 97*.—Δὲν θέλω παύσει ποτὲ νὰ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι μὲ τὸ αἰτιολογημένας, χρειάζεται καὶ ἡ κλῆσις, καὶ ἡ καταχώρησις τοῦ ποινικοῦ ἀρθρου, τὸ ὅποιον ἐφαρμόζεται εἰς τὴν καταδίκην τινὸς καθ' ὅποιονδήποτε γένος ποινῆς. Τὸ αἰτιολογημένας ἐνταῦθα εἶναι ταῦτον, ώς τὸ περὶ σὺ πρόκειται εἰς τὸ ἀρθ. 270 τῆς πολιτικῆς διαδικασίας, καὶ τὸ ὅποιον δὲν εἶναι κρίσις. Ἐὰν δὲ καταδικασθεῖς ἔχῃ νὰ ὑπερασπισθῇ ἔαυτὸν ἐναντίον παρὰ μεγάλης ποινῆς, ἐναντίον φευδοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, ἐὰν πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ τὸ αὐθικίρετον ἀπὸ τοὺς δικαστάς, καὶ νὰ προληφθῇ ἡ ἀπάτη αὐτῶν, ἀρμόζει νὰ δικταχθῇ τοιαύτη καταχώρησις εἰς τὰς ἀποφάσεις παντὸς εἶδους καταδίκης ἐπανορθωτικὰς ἢ ἐγκληματικάς.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 97.—Ναί, ἄφες νὰ τακτοποιηθῶσιν οἱ κώδικες τῶν νόμων, καὶ τότε, κατὰ τὴν δορθὴν παρατήρησίν σου, θέλει εἴσθαι ὑπόχρεως δὲ δικαστὴς ν' ἀγαμιμήσῃ τὸν νόμον, ἐπὶ τοῦ ὅποίου στηρίζει τὴν ἀπόφασίν του· πλήν, δλίγη ἀκόμη ὑπομονῆ.

(ΠΑΛΜΑΣ) 102**.—"Ο, τι εἶπα εἰς τὸ προηγηθὲν ἔγγραφόν μου περὶ τῶν ἀρθ. 55 καὶ 56 τῆς πολιτικῆς διαδικασίας, ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα." Ἐνῷ ὅμως ἐκθέτω τὸ παρὸν ἔγγραφον, μὲ βεβαιοῖ καποιοῖς, ὅτι εἰς ἀντίτυπον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν φθάσαν ἐκ Ναυπλίου, ἐκτὸς τῶν ἀρθ. 1, 2, 3 τοῦ ἀρθ. 55 ὑπάρχει προσθήκη ἀριθμοῦ 4 δστις εἰς τὸ ἰδικόν μου, καὶ εἰς ἄλλ' ἀντίτυπα δμοῖς μὲ τὸ ἰδικόν μου λείπει, καὶ δὲ ποιοῖς διαλαμβάνεις ὅτι ἐκ τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων εἰς τριῶν μηνῶν κράτησιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ εἰς ἐνὸς ἔτους ἔξορίκην συγχωρεῖται ἢ ἐκκλησις πλὴν ἢ ἐνέργεια τῆς ἀποφάσεως δὲν ἀναβάλλεται. "Ἐστω νέα ἔκδοσις τὸ ἄλλο τοῦτο ἀντίτυπον. Ἄλλ' ἐπὶ ποίᾳ θάσει ἢ ἐκκλησις ἐνταῦθα δὲν ἀναβάλλει τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀποφάσεως, ἐνῷ τὴν ἀναβάλλει εἰς τόσας ἄλλας ὀλιγώτερον σημαντικὰς ὑποθέσεις; τοιαύτη ἔξαίρεσις δὲν δικαιολογεῖται, εἰμὴ μὲ τό: Γιατὶ σύτως ἐγὼ θέλω. Τοῦτο ὅμως τὸ γιατὶ δὲν εἶναι νομικὸς λόγος.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 102.—Διετάχθη ἡ προσωρ. ἐκτέλεσις τῶν τοιαύτης φύσεως ἀποφάσεων διότι ἡ αἰτία τῆς προσβαλλομένης οἰκογενειακῆς τιμῆς δύναται μὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς ποινῆς νὰ ἐπιφέρῃ κάκιστα ἀποτελέσματα, τὰ δποῖα διὰ νὰ προληφθῶσι, διετάχθη ἡ προσωρ. ἐκτέλεσις.

* 97. Αἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ εἶναι αἰτιολογημέναι, καὶ νὰ διαλαμβάνουν ἂν εἶναι ἐκκληται ἢ ἀνέκκλητοι.

** 102. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστοῦ εἶναι ἐκκληται κατὰ τὰ ἀρθρα 55 καὶ 56 τοῦ διοργανικοῦ νόμου.

Λέν εἶναι ἄρα ἡ αὐτία τῆς προσωροῦ, ταύτης ἐκτελέσεως τὸ διόπι τὸ θέλω. Καὶ ἀν
ἄλλην αἰτίαν δὲν βλέπῃ ὁ παραπορητής, ἃς συγκατανεύσῃ νὰ θεωρήσῃ ὠριμάτερον
τὴν πηγήν, τούτεστι, διὰ τὸ ἀποφύγωμεν ἀπευκταῖα μεγαλυτέρας βαρύτητος ἀπὸ τὴν
δλιγοχρόνιον ἔξωσιν τοῦ καταδικασθέντος ἀπὸ τὴν ἔδραν τῆς ὑβρισθείσης οἰκογενείας.
Ἐνταῦθα ἡ τιμὴ ἔχει τὸ πολύτιμον, ἡ κατὰ τοῦ ὅποιου προσβολὴ δύναται νὰ προξε-
νήσῃ ἀκρωτηριασμοὺς καὶ φόρους. "Οταν μάθουν, καὶ συνηθίσωσι καὶ οἱ "Ελληνες
νὰ δέχωνται τὸν τυχόντα εἰς τὸ κατάλυμμά των, καὶ τὸ ἀφίσαι τὰς γυναικας των μ'
ὅλην τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐλευθερίαν, καὶ νὰ τὰς πραγματεύωνται, τότε θέλει παύσει ἡ
προσωροῦ. ἐκτέλ. καὶ θέλει συγχωρηθῆνει εἰς τὸν καταδικασθέντα ἡ ἔκκλησις ἔως καὶ εἰς
τὸ Ἀνώτατον, καὶ ἀν ἀκόμη χρειασθῆνει θέλει συστηθῆνει καὶ 4ος βαθμὸς δικαστικῆς δι-
καιοδοσίας, διὰ τὰ μὴ λαμβάνη ποτὲ πέρας ἡ ποινή, καὶ οὕτω νὰ συγχωρηθεῖ τὸ
ἀθῶν αὐτὸν πταῖσμα.

(ΠΑΛΜΑΣ) 105*.— "Εὰν κανεὶς ἔχῃ νὰ συμβουλευθῇ συνήγορόν τινα ἐκ τῶν εὑρι-
σκομένων εἰς Ἀργος, ὅπου ὑπάρχει τὸ Ἀνώτατον ἢ ἐκ τῶν ἐν Τριπολιτσᾶ, ὅπου
ὑπάρχει τὸ ἔκκλητον, αἱ προθεσμίαι αὗται δὲν ἔξαρχοῦν δταν δὲν πρόκειται μόνον
περὶ ἀπλῆς ἔκκλησεως, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν αἰτιῶν τῆς ὑπερβαρύνσεως
καὶ ἀκυρώσεως τὰς ὅποιας τὸ ἔκκλητον δφείλει νὰ γνωρίσῃ κατὰ τῆς ἀποφάσεως.
Εἶναι τακτικὸν νὰ δύναται ὁ καταδικασθεῖς νὰ συμβουλεύεται ἀλλούς συνηγόρους,
παρ' ἔκείνους οἵτινες τὸν ὑπερασπίσθησαν εἰς τὸ πρωτόκλητον. Διατὶ λοιπὸν νὰ τοῦ
ἀφαιρεθῇ ἡ τοιαύτη ἀδεια; Ἡ δικαιοσύνη δὲν τὸ συγχωρεῖ. Τὴν παρατήρησιν ταύ-
την ἐπεκτείνω εἰς ὅλας τὰς ἔκκλησεις τῶν πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀποφάσεων, ἀν
καὶ διὰ τοῦ ἀρθ. 539 τῆς πολιτικῆς διαδικασίας ἔγινε πρόβλεψις περὶ τούτου. Τὸ
ἀρθρον ὅμως τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν προσθεσμῶν αὐτῶν εἰς ἐγκληματικὴν
ἀπόφασιν, ἐὰν δὲν ἐμπεριέχεται εἰς αὐτὴν τὴν ἐγκληματικὴν διαδικασίαν. "Ηθελεν
εἰσθαι κάλλιον μολοντοῦτο ἐὰν ἐγίνετο δεκτὴ ἡ παραχώρησις συντόμου τινὸς προθε-
σμίας διὰ τὴν ἀπλῆν ἔκκλησιν, καὶ μακρυτέρας τινὸς προθεσμίας διὰ τὴν ἔγγραφον
παρουσίασιν τῶν αἰτιῶν τῆς ὑπερβαρύνσεως καὶ τῆς ἀκυρώσεως, ὡς ἥδη εἰπα εἰς τὸ
προηγηθὲν ἔγγραφόν μου, καὶ καθὼς γίνεται ἀλλαχοῦ.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 105.— Τὸ ἄρθρον ἀφορᾶ τὴν ἔκκλησιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐπανορθω-
τικοῦ δικαστηρίου. "Ἄλλ' αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστηρίου οὔτε εἰς τὸ
ἔκκλητον τῆς Πελοποννήσου ἐκκαλοῦνται οὔτε εἰς τὸ Ἀνώτατον. "Οθεν ἡ παραπήρη-
σις εἶναι ἀνοίκειος.

* 105. Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως ὁ ἐκκαλῶν δφείλει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν ἐπανορθωτικὸν δικαστὴν ἀναφορὰν αἰτιολογημένην, ἀπαντῶν τὴν διόρθωσιν τῆς ἀποφάσεως.

(ΠΑΛΜΑΣ) **108*.**— Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου τούτου φαίνεται ὅτι ἀποδεικνύει ἀναγέρητον τὴν δποίαν ἔχουν τὰ πρωτόκλητα ἔξουσίαν νὰ κρίνωσιν ἀνεκκλήτως μόνον ἐπὶ τῶν ἑγγράφων, τὰ δποῖα λαμβάνουν ἀπὸ εὐθείας ἀπὸ τὸν εἰρηνοδίκην, χωρὶς ν' ακροάζωνται τὰ μέρη σύτε νὰ τοὺς γνωστοποιοῦν τὰ ῥηθέντα ἑγγραφα, ἐξ σύ δύνανται νὰ πηγάσωσιν αἱ καταχρήσεις, τὰς δποίας ἐσημείωσα εἰς τὸ προηγηθὲν ἑγγράφον μου.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **108.**— Ἰδε τὰ εἰς τὸ ἀρθ. . . . λεχθέντα.

(ΠΑΛΜΑΣ) **133**.**— Ἐὰν γὰρ σύστασις τῶν Συμβούλων δυνηθῇ νὰ ἐμβῇ εἰς πρᾶξιν, ἐπιθυμοῦσα νὰ τοὺς ἴδω εἰς τὰ ἐπανορθωτικά, καὶ ἑγκληματικὰ ἀπὸ εὐθείας καὶ πάντοτε ἀληθινοὺς δικαστάς· καθότι εἰς τοιαύτας περιστάσεις γὰρ ἀπλῇ ὅρθῃ κρίσις, γὰρ τιμιότης, καὶ γὰρ καλὴ φήμη, ἀρχοῦν νὰ κάμουν ἕνα καλὸν δικαστήν. Εἶναι μάλιστα καλύτερον νὰ μὴν εἰναι νομικοί, τότε γῆθελεν διπάρχει εἶδος δικαστηρίου ὡς εἰ δρκωτοὶ τῆς Γαλλίας, καὶ τῆς Ἀγγλίας εἰς τρόπον συμβιβαζόμενον μὲ τὴν Ἑλλάδα. Διαφέρει ἐπὶ τῶν πολιτικῶν διποθέσεων.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **133.**— Ἐνόσῳ διπάρχει γὰρ ἔξαρτησις εἰς τὴν δποίαν εὑρίσκονται οἱ πολῖται διὰ τὰ εἰσέτι διπάρχοντα πολλὰ αἴτια, μέχρις οὖν λυθοῦν οἱ δεσμοὶ τῆς ἔξαρτησεως ταύτης, μέχρις οὖν γὰρ ἀνεξαρτησία τοῦ πολίτου δὲν πηγάσῃ 1ον ἀπὸ τὸ ἀνεξάρτητον τοῦ πορισμοῦ τῶν πρὸς τὸ ζῆν, 2ον ἀπὸ τὴν ἀμερόληπτον, ἀμεσον, καὶ ἀφευκτον ἐνέργειαν τῶν νόμων, καὶ τῶν ἐκτελούντων αὐτούς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἴναι πάντες ἵσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, μέχρις οὖν τὸ αἴσθημα τῆς φιλοτιμίας, δῶρον, τὸ δποῖον χαίρει δὲν Ἑλλην, δὲν στραφῆ πρὸς τὸ στάδιον τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς ἀληθείας, εἰς τρόπον ὥστε ἡθικῶς πολιτευόμενος δὲν πολίτης νὰ ἐκφωνῇ τὴν ἀλήθειαν, καὶ κατὰ τοῦ πατρὸς ἀκόμη ἢν ἦθελε προσκληθῆ δινός. Μία πατρικὴ Κυβ. σκοπὸν ἔχουσα νὰ διασώσῃ τὸ ἔθνος, ὀφείλει νὰ τοῦ βελτιώσῃ τὴν ἡθικήν, καὶ νὰ τὸ διψώσῃ εἰς τὴν ποθουμένην ἐκείνην θέσιν, ἐξ ἣς νὰ καρποῦται ἐν ἀφθονίᾳ καὶ ἐναργείᾳ τὰ τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας δῶρα, ὀφείλει, λέγω, μία πατρικὴ Κυβ. νὰ μεταχειρίζεται βαθμηδὸν τὸ ἀφορῶντα μέσα, καὶ τὰ δυνάμενα νὰ ἐπιφέρουν τὰ ποθητὰ ταῦτα ἀποτελέσματα. Ἀνήκει λοιπὸν εἰς τὴν πατρικὴν Κυβ. νὰ ἐλαττώσῃ, καὶ βαθμηδὸν νὰ σβέσῃ τὰ αἴτια τῆς διπαρχούσης ἔξαρτησεως διὰ τῶν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν μέσων. Ἀς γενοῦν δλοι ἰδιοκτῆται. Εἰς τὴν πατρικὴν Κυβέρνησιν ἀνήκει νὰ ὠφελήσῃ τὸ γενικόν, διευθύνοντα διασάντας τὸ πολύτιμον διπάρχον αἴσθημα τῆς φιλοτιμίας.

Εἰς τὸν νέον διοργανισμὸν τῶν δικαστηρίων δὲν παρεδέχθη τὸ παλαιὸν σύστη-

* 108. Τὸ Πρωτόκλητον Δικαστήριον λαμβάνον διπότισμα τὰ ἑγγραφα, κρίνει ἀνεκκλήτως.

** 133. Ο πρωτόκλητος δικαστὴς παραλαβὼν τὸν φάκελλον παρὰ τοῦ ἔξεταστοῦ, ἀμέσως καλεῖ τοὺς δύο συμβούλους κατὰ τὸν τύπον τοῦ διοργανικοῦ νόμου.

μα τῶν συνδικαστῶν καὶ παρέδοων. Ἐνεκρίθη τὰ ἐκλέγωνται 15 διὰ τὰ εἶναι σύμβουλοι καὶ τὰ μὴν ἔχωσι ψῆφον. Ἐπειδὴ δὲν ἔχουν ψῆφον, παύει ἡ αὐτία τῆς περιπλοκῆς. Μὴν ἔχοντες δὲ ψῆφον, καὶ πανσάσης τῆς αὐτίας τῆς περιπλοκῆς, εἰν' ἐλεύθεροι εἰς τὴν γνωμοδότησιν.

"Οντες δ' ἐλεύθεροι εἰς τὸ γνωμοδοτεῖν, διατηροῦν ἀμόλυντον τὴν συνείδησίν των, καὶ συνηθίζουν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ ἐπαναλαμβανόμενον εὖγε πρὸς τὸν φιλοδίκαιον μορφάνει κοινὴν ὑπόληψιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Μορφωθείσης δὲ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, καὶ τιμηθέντων τῶν φιλοδικαίων, ἔξαλείφεται εἰς τὴν γέννησίν του τὸ σπέρμα τῆς κακοηθείας.

Ο ἀριθμὸς τῶν 15 Συμβ. ἐπανεξάρει τὸν ἀριθ. τῶν ἐν ὑπουργήμασιν, οἵτινες μαρτάρουν τὰ δικαστικὰ καὶ δὶ ἑαυτοὺς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους.

Ἡ παρὰ τῶν μερῶν ἐκλογὴ εἶναι ἀρχὴ πράξεως τεινούσης εἰς τὸ τὰ προπαρασκευάσῃ μέλλον σταθερώτερον σύστημα;

Καὶ ποῖον;

Ἄφοῦ ἀποκτήσωμεν κοινὴν γνώμην ὑπὲρ τῶν φιλοδικαίων, ἔρωτα τῆς ἀληθείας ἵκανὸν τὰ θυσιάζη ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς πᾶν ἀνθρώπινον συμφέρον, τότε θέλομεν δικλήσει περὶ τοῦ συστήματος τῶν δρκωτῶν, συστήματος, τὸ δποῖον κανεὶς δὲν δύναται ν' ἀντείπῃ δι προσφέρει τὰς ὠραιοτέρας ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς εὐθείας, καὶ σπουδαίας διαχειρίσεως τῆς δικαιοσύνης.

Ο λόγος ἄρα, δι' δὲν δὲν παρεχωρήθη ἡ ψῆφος εἰς τοὺς συμβούλους δὲν εἶναι μόνον, διότι δύνανται ν' ἀγνοοῦν τὰ δικαστικά, ἀλλὰ κυρίως διὰ ν' ἀφαιρεθῶσι τὰ αἴτια τῆς περιπλοκῆς. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ παροῦσα κατάστασις τῆς μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἔξαρτήσεως, ἐπαναλαμβάνω, καὶ ἡ σχεδὸν γενικὴ ἔξις τοῦ τὰ συστήνεται ἀδιαφόρως δι κρισολογούμενος ἡ δ ἐγκαλούμενος εἰς τοὺς δικαστάς του, ταῦτα εἶναι τὰ δύο αἴτια, ἔξ ὧν πηγάζει πειρασμός, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ δποίου, ἐνεκρίθη τὰ μὴ παραχωρηθῆ ψῆφος εἰς τοὺς συμβούλους.

Τούτου δοθέντος, ἥτοι ἀδύνατον τὰ τοὺς παραχωρηθῆ ψῆφος εἰς τὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις.

Εἰς τὸν εἰρημένον σκοπὸν ἀφορῶν μάλιστα δ ἐκθέτης τοῦ σχεδίου, δὲν τοὺς παρεχώρησεν οὐδὲ τὴν ἔξέτασιν, ὡς πολὺ ἐπεθύμουν, ἀλλ' ἡρκέσθη τὰ τὴν παραχωρηση εἰς τὸν γραμματέα, θεωρήσας δι πέπτης κρέμαται ἡ ἀπόφασις.

(ΠΑΛΜΑΣ) 140*.—Ἐὰν ἐκ τῆς ἀνεξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐξαχθῇ π.χ. ἡ διασύ-

* 140. Δὲν εἶναι συγχωρητικόν οὔτε εἰς τὸν κατέγορον, οὔτε εἰς τὸν ἐγκαλούμενον, νὰ παρουσιάσουν νέους μάρτυρας.

φησις αὗτη «ὅτι οἱ δύο μάρτυρες οἱ λέγοντες ὅτι ἐγνώρισαν τὸν ἐγκαλούμενον διὰ ληστὴν ἥ φονέα, τὸν διέκριναν, ἀν καὶ ἡ νῦξ ἦτο σκοτεινή, καὶ αὐτοὶ μακρὰν εἶκοσι βῆματα· καθότι ἡ σελήνη ἔφεγγε καλῶς» δ ἐγκαλούμενος δὲν ἦδυνήθη νὰ παρουσιάσῃ ἐξ ἀρχῆς μάρτυρας διὰ ν' ἀποκλείσῃ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ νῦξ ἐκείνη ἦτο σκοτεινή ἐξ αἰτίας κακοκαιρίας κλ.. Καὶ διως ἡ διασάφησις αὕτη τὸν θανατώνει ἐνῷ ἐὰν δύναται νὰ παρουσιάσῃ μάρτυρας, μαρτυροῦντας τὸ σκότος τῆς νυκτός, πίπτει ἡ πίστις τῶν λόγων τῶν δύο μαρτύρων, καὶ δ ἐγκαλούμενος σώζεται. Διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου νομίζω ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένην τὴν ἀδικίαν τοῦ ἀρθρ. 140 καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συγχωρηθῇ εἰς τὸν ἐγκαλούμενον ἡ παρουσίας νέων μαρτύρων, ἀν εἶναι χρεῖα.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 140.—*Ἡ προσθήκη νέων μαρτύρων, ἀφοῦ τὰ μέρη ἐσκέφθησαν ὠρίμως καὶ δ ἐγκαλῶν καὶ δ ἐγκαλούμενος παρέδωκαν τοὺς τελευταίους λόγους των, ἐθεωρήθη :*

1ον ὡς πηγὴ καταχρήσεων

2ον ὡς βραδύνουσα τὴν ἐκπεραιώσιν καὶ ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προσεγγίσεως τοῦ χρόνου τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποιηῆς εἰς τὸν χρόνον τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως, διὰ τὰ διαμέρη ζωηρὰ ἡ κακὴ ἐντύπωσις τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὰ καρποφορῆ δ παραδειγματισμός.

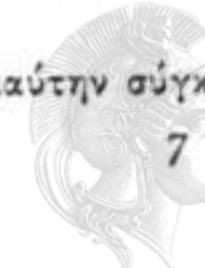
Ἄλλ' δ παρατηρητὴς ὡς φαίνεται λανθάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου, ἐκλαμβάρων τὴν ἀνεξέτασιν ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς μάρτυρας, ἐνῷ δὲν ἀφορᾶ εἰμὴ τὴν πρότασιν νέων μαρτύρων¹.

¹ «Ο παρατηρητὴς φέρει παράδειγμα, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα ἡθελεν ἀθωώσει τὸν ἐγκαλούμενον ἀμφιβάλλω. Ας ὑποθέσωμεν δύο μάρτυρας οἵτινες, ὡς λέγουν, εἰς καιρὸν νυκτὸς ἐγνώρισαν τὸν πράξαντα ἐγκληματικὴν πρᾶξιν. Ας ὑποθέσωμεν λέγει δ παρατηρητὴς ὅτι ἡ νῦξ ἦτο σεληναία, πλὴν διὰ τὰ νέφη, καὶ τὴν πυκνότητα αὐτῶν ἔλειπε τὸ φῶς, διατί νὰ μὴ δύναται δ ἐγκαλούμενος ν' ἀνατρέψῃ τοὺς καταφάσκοντας μάρτυρας διὰ μαρτύρων, οἵτινες λέγουν ὅτι τὸ σκότος ἐμπόδιζε τὴν γνώρισιν τοῦ ἀνθρώπου; Διατί νὰ μὴ τὸν χορηγηθῇ ἡ τοιαύτη σωτηριώδης περίστασις;

Ἡ ἀπορία μου εἶναι, ἂν δέκα μάρτυρες μαρτυρήσουν ὅτι δὲν ἔβλεπον ἐκείνην τὴν νύκτα, δύναται ἡ μαρτυρία των ν' ἀποδείξῃ τοὺς ὑπάρχοντας μάρτυρας, ὡς ψευδομάρτυρας; Απορῶ ἂν τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ἡθελεν εἰσθαι βοήθεια σωτηριώδης.

Ἡ ἔλλειψις τῆς σελήνης ἀποφασίζεται ἀπὸ τὸ μηνολόγιον. Η παντελὴς ἔλλειψις τοῦ φωτὸς ὥχεις ὑπόγειον, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν δύναται ποτὲ ν' ἀποδειχθῇ ἐντελῶς. Η ἀπόδειξις θέλει εἰσθαι σχετικὴ μὲ τὴν αἰτίαν τοῦ σκότους, ἀν προέρχεται ἀπὸ κακοκαιρίαν, μὲ τὴν διάρκειαν τῆς αἰτίας, μὲ τὴν γενικότητα ἡ μερικότητα αὐτῆς, μὲ τὸν τόπον ὃπου ζητεῖται ἡ συμβᾶσα πρᾶξις, μὲ τὸν θετικὸν χρόνον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου, μὲ τὴν φυσικὴν δύναμιν καὶ τὴν συνήθη ἵκανότητα τῆς δράσεως τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ μαρτύρων.

Ἄρα 10 δύνανται νὰ μὴ βλέπουν, καὶ δύο νὰ βλέπουν. Εὰν δ δικαστὴς εἰς τοιαύτην σύγκρουσιν

(ΠΑΛΜΑΣ) **201***.—Ἐὰν τὸ ἔκκλητον τῆς Τριπολιτσᾶς, εἰς τὸ διπότον ἐδρεύει ὡς δικαστὴς δὲ Κ. Σούντιας, κρίνῃ τὰς ἔκκλήτους τοῦ δικαστηρίου Σπετσῶν, "Γέρας, Πόρου καὶ Αἰγίνης εἰς τὸ διπότον δὲ Σούντιας γέτο Πρόεδρος. Ἐὰν π.χ. ἐδιωρίζετο μέλος εἰς τὸ ρηθὲν ἔκκλητον γέτο Πρόεδρος τοῦ Πρωτοκλήτου Σπετσῶν καὶ "Γέρας δὲ Κ. Δασκαλόπουλος (ἀδελφὸς τοῦ Ιατροῦ, δυτικοὶ εἶναι εἰς τὸ Ἀνώτατον) δὲ χρηματίσας συνήγορος εἰς δικασθείσας ἐνταῦθα καὶ δικαζομένας ἀκόμη ὑποθέσεις, δύνανται οἱ αὐτοὶ νὰ κρίνωσι τὰς εἰρημένας ἔκκλήτους δικασθείσας παρὰ τοῦ Ιου καὶ συνηγορηθείσας παρὰ τοῦ Ζου; Ἡ παρασιώπησις αὕτη μεταξὺ τῶν ἔξαιρέσεων τῶν δικαστῶν πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ταύτην διαδικασίαν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **201.**—*Iδὲ τὰ εἰς τὸ . . . ἄρθ. λεχθέντα.*

(ΠΑΛΜΑΣ) **204**.**—Πῶς νὰ εἶναι ἀνέκκλητος ἀπόφασις τοσοῦτον σύσιώδης καὶ τοσοῦτον πλουσία εἰς καταχρήσεις, ἐὰν μένη ἀνέκκλητος;¹

(ΠΑΛΜΑΣ) **225. 232***.**—Θέλω ἐπαναλάβη ἐνταῦθα διπά εἰπα εἰς τὴν πολιτικὴν διαδικασίαν περὶ τοῦ δρκοῦ καὶ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἴμην Γραικοὶ τὴν θρησκείαν; Ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μόνον διὸ αὐτοὺς καὶ δχὶ τοὺς ὑπάρχοντας γέτο δυναμένους νὰ ἔλθωσιν ἀλλοθρήσκους; Καὶ δημως τὸ ἄρθ. 520 τῶν «ποικίλων», ὑποθέτει τὴν ὑπαρξίαν τῶν ξένων αὐτῶν.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) **225.**—*Ωσαύτως τὰ εἰς τὸ . . . ἄρθρον.*

τῶν μαρτύρων δὲν πραγματοποιήσῃ τι, διὰ νὰ βεβαιωθῇ μὲ πραγματοποιουμένην πεῖραν ὅτι οἱ μὲν ψευδῶς, οἱ δὲ ἀληθῶς μαρτυροῦσιν, δὲν θέλει εὑρῆ τὴν ἀλήθειαν, θεμελιούμενος εἰς μόνον τὰς μαρτυρίας γέτο εἰς τὸ ἐπίσημον τῶν μαρτύρων».

* 201. Αἱ τῶν δικαστῶν ἔξαιρέσεις εἶναι αἱ ἔξησι.

1. Αἱ θεωρηθεῖσαι εἰς τὰ ἄρθρα 216, 218, 220 περὶ μαρτύρων.

2. Ἐὰν δὲ δικαστὴς ἔχῃ ἔταιρικὰ συμφέροντα μὲ κανένα τῶν δικαζομένων, γέτο τοὺς ἀνιόντας γέτο κατιύντας αὐτῶν γέτο τῶν συζύγων αὐτῶν.

3. Ἐὰν ὑπῆρξε κατήγορός τινος τῶν δικαζομένων, γέτο τῶν ἀνιόντων, γέτο κατιύντων αὐτῶν, γέτο τῶν συζύγων αὐτῶν.

4. Ἐὰν ἐκατηγορήθη ἀπὸ κανένα τῶν ρηθέντων δικαζομένων.

** 204. Τὸ Πρωτοκλήτον Δικαστήριον κρίνει ἀνεκκλήτως τὰς διὰ τὸν ἐπανορθωτικὸν δικαστὴν ἔξαιρέσεις.

1. Ἐλλείπει γέτο ἀπάντησις τοῦ Γενατᾶ εἰς τὴν ἀνωτέρω παρατήρησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 204.

*** 225. «Ορκίζομαι ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Εὐαγγελίου ὅτι εἰπα ἐνταῦθα, καὶ ὅτι θέλω εἰπεῖ δλητη τὴν ἀλήθειαν, καὶ οὐδὲν ἀλλο παρὰ τὴν ἀλήθειαν, καθ' ὃσα ἡρωτήθην καὶ θέλω ἐρωτηθῆναι».

232. Ἐὰν δὲ μάρτυς δὲν γένεται γράφη, κάμνει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ γίνεται μνεία τούτου ὡσαύτως.

(ΠΑΛΜΑΣ) 236*.—*Η φράσις «χωριστὰ» μὲ δίδει ἀφορμὴν νὰ κάμω κ' ἐνταῦθα τὴν ποίαν ἔκαμψ ἥδη παρατήρησιν, «ἐὰν οἱ μήπω ἔξετασθέντες μάρτυρες δύνανται νὰ ἀκούσωσι τὴν ἔχθεσιν τῶν ἔξετασθέντων».*

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 236.—*Ωσαύτως τὰ εἰς τὸ . . . ἀρθρον.*

(ΠΑΛΜΑΣ) — Γενικὴ παρατήρησις διὰ προσθήκην, γῆτις πρέπει νὰ γενῇ εἰς τὸν εἰρηνένον κώδικα.

“Οταν πρόκειται νὰ ἔξετασθῶσι τὰ κρύφια μέρη τῆς γυναικὸς ἢ ἄλλα μέρη τοῦ σώματός της, ώς π.χ. εἰς περίπτωσιν παρθενοφθορίας ἢ πληγῆς, δὲν πρέπει ποτὲ οἱ δικασταί, οἱ ἀστυνόμοι ἢ ἔξετασται νὰ παρευρίσκωνται αὐτόπται εἰς τοιαύτας ἐπισκέψεις. Ἀλλ' οἱ δοκιμασταί, χειροῦργοι, ματαιοὶ ἢ ἄλλη γυνὴ δικαστικῆς ἐμπιστοσύνης κάμνουν τὴν ἐπίσκεψιν ἰδιαιτέρως ὑπὸ δρκον, καὶ ἀναφέρουν εἰς τὸν δικαστήν, ἀστυνόμον ἢ ἔξεταστήν, δστις τοὺς προσκαλεῖ καὶ τοὺς διορίζει ἐπὶ τούτῳ. Τοῦτο ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν εὐσχημοσύνην καὶ ἀπὸ τὸ δρειλόμενον σέδιας πρὸς τὸ φύλον. Τοῦτο διατηρεῖται εἰς δλους τοὺς πολιτισμένους τόπους τῆς Εὐρώπης. Εὐλογώτερον δὲ πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὴν Ἐλλάδα ὅπου ἡ ζηλοτυπία ἴσχυει τὰ μέγιστα. Παρόμοιον ἀτόπημα ἡκολούθησεν εἰς τὴν “Γδραν, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ θανατωθῶσιν οἱ παραβάντες τοὺς κανόνας αὐτοὺς τῆς εὐσχημοσύνης, οἵτινες διατηροῦνται ἀκόμη καὶ εἰς δλα τὰ τελωνεῖα τοῦ κόσμου, δταν γίνεται ἐπίσκεψις εἰς τὰς γυναικας περὶ λαθρεμπορίου. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ συμπεριληφθῇ καὶ τοῦτο εἰς ταύτην τὴν διαδικασίαν πρὸς ἀποφυγὴν παρομοίων ἀτοπημάτων.

(ΓΕΝΑΤΑΣ).— *Η προσθήκη εἶναι ὀρθή.*

(ΠΑΛΜΑΣ) 329**.—Εἰς τὴν λέξιν «ἐκτελοῦν», ἐφαρμόζω τὰς ὁποίας ἔκαμψ παρατηρήσεις καὶ διὰ τὸ «ἐκτελεῖ» τῆς πολιτικῆς διαδικασίας. Πόση δυσκολία, διὰ νὰ εὑρεθῶσιν ἀνθρώποι ἵκανοι νὰ διορισθοῦν καλοὶ ἀστυνόμοι, καὶ νὰ ἔξεύρουν, καὶ νὰ θέλουν νὰ ἐκτελοῦν τὰ πολλάκις μισητὰ καθήκοντα, τὰ ἐπιφορτιζόμενα εἰς αὐτούς! πρέπει τούλαχιστον νὰ τὰ εὐπρεπίζωσιν αἱ φράσεις.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 329.—*Ιδε τὰ εἰς τὸ ὀρθ. . . . λεχθέντα.*

(ΠΑΛΜΑΣ) 351***.—*Η διάταξις αὕτη δύναται νὰ φανῇ γενική, κ' ἐφαρμοστέα εἰς δλας τὰς περὶ φυγοδίκων ἀποφάσεις, κ' ἐναντίον δλων τῶν φυγοδίκων, μολονότι ἔξε-*

* 236. Οἱ μάρτυρες ἀκούονται ὁ εἰς χωριστὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἐκτὸς δταν γίνεται ἀντιπαράστασις.

** 329. Οἱ ἀστυνόμοι ἐκτελοῦν τὰς ἀποφάσεις.

*** 351. Ἔξαιροῦνται δσα διετάχθησαν περὶ φυγοδίκων.

ταζομένου τοῦ πράγματος, καὶ λαμβανομένων ὅπερι δψιν τῶν ἀρθ. 346 καὶ 348 δὲν εἰν' ἄλλο, εἰμὴ ἐξαιρεσίς τοῦ ἀρθ. 350.

Τούτου δοθέντος, διὰ ν' ἀφαιρεθῇ πᾶσα ἀμφιβολία ἢ πρέπει μετὰ δύο στιγμὰς νὰ τεθῇ αὐτὸς ὡς συνέχεια τοῦ ἀρθ. 350 ἢ καὶ νὰ προστεθῇ εἰς τὸ κείμενον τοῦ ἀρθ. 351 «ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ παρόντος ἀρθ. . . . .»

"Ἄς μὲ συγχωρηθῇ ὅμως νὰ ἐρωτήσω διατί, καὶ ἐπὶ τινι βάσει στηρίζεται ἢ ἀρχὴ τῆς εἰρημένης ἐξαιρέσεως εἰς τὰς ἐπανορθωτικὰς ὑποθέσεις, ἐνῷ παρεδέχθη ἢ ἐναντία ἀρχὴ διὰ τὰς ὑποθέσεις, τὰς μᾶλλον διαφερούσας εἰς τὸ δημόσιον καὶ μᾶλλον βαρείας καὶ διὰ τὰς δποίας ἢ ποινὴ ἀποκιτεῖται καὶ ἐφαρμόζεται διὰ δημόσιου ἀγωγῆς.

Περιπλέον εἰς τὸν περὶ φυγοδίκων τίτλον δὲν εὑρίσκω τίποτε ἐπιρρέον εἰς τὴν παραγραφήν. Δυνατὸν νὰ ἔλησμόνησα.

(ΓΕΝΑΤΑΣ) 351.—³Ἐξαιροῦνται δσα διετάχθησαν περὶ φυγοδίκων.

Τὸ ἀρθρον ἔπειτε νὰ εἶναι χωριστόν. Εἰς τὴν παραγραφὴν δὲν δύνανται ποτὲ νὰ ἀξιωθοῦν οἱ φυγόδικοι.

Καὶ δι τοῦ δὲ οἱ φυγόδικοι δὲν δύνανται ποτὲ νὰ παραγράψωσι τὰ ἐγκλήματά των ἐναργῶς τὸ δεικνύει τὸ ἀρθρον 325, τὸ δποῖον διατάσσει μὴ παρουσιαζομένου τοῦ φυγοδίκου ἐντὸς τῶν 15 ἑτῶν νομίζεται ἀποθαμμένος, ὡς ἔχει χώραν ἢ διαδοχὴ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

Εὐκαιρίας τυχούσης παρατηρῶ δι τὸ ὑπάρχει ἐν λάθος εἰς τὸ ἀρθ. 321 δπον ἀντὶ νὰ ἀναφέρωνται τὰ ἀρθρα 318 ὡς 319 κατὰ λάθος ἀναφέρονται τὰ 319 ὡς 320.

³ Άλλ' ἐπειδὴ ἔγινε παρ' ἄλλου τυρὸς παρατηρήσεις περὶ τοῦ παραδεχθέντος συστήματος ὡς ἐναντίον εἰς τὸ ὑπάρχον εἰς τὴν Γαλλίαν ὡς ἀλλαχοῦ, δι' οὗ καταδικάζεται δ ἐγκαλούμενος ἀν ὡς φυγόδικος, μελετῶ νὰ δικαιολογήσω τὸ παραδεχθὲν εἰς τὸ σχέδιον σύστημα. ⁴Ο ἀπὸν εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις προστατεύεται κατὰ διαφόρους τρόπους ἐμβαίνοντας εἰς ἐνέργειαν διάφορα κατ' ἐπανάληψιν προγράμματα, ἢ καταχώρησις εἰς τὴν ἐφημερίδα, ἢ γνωστοποίησις ἀν εἶναι γνωστὴ ἢ διαμονὴ του. ⁵Ο συγγενὴς ἢ ὡς φίλος δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναβολήν. Δὲν ὑπάρχει πλέον τὸ ἀλογον σύστημα νὰ δικάζεται δ ἀπὸν ὡς δμολογῶν τὸ ἀδικόν του καὶ ἀνεν ἐξετάσεως δ δικαστὴς νὰ δικάζῃ κατὰ τὴν αἰτησιν τοῦ ἐνάγοντος. Τώρα δ δικαστὴς ἐξετάζει καὶ ἔτι ἀκριβεστέρως τὴν κατὰ τοῦ ἀπόντος ἀγωγὴν. ⁶Ολόκληρος ἀποκατάστασις ἔρχεται εἰς βοήθειάν του.

Πολλὰ ἀσφαλεστήρια χαίρεται δ ἀπὸν εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις.

⁷Άλλὰ δποῖα χαίρεται δ ἀπὸν εἰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις; ⁸Άς τὸ ἐξετάσωμεν Λύο εἶναι τὰ συστήματα.

⁹Τὸ πρῶτον νὰ καταδικασθῇ δ ἀπὸν καὶ ἐγκληματικῶς.

2ον Τὸ δεύτερον νὰ τιμωρηθῇ ἡ φυγοδικία.

Ἡ περίφημος δωμαϊκὴ νομοθεσία δὲν ἐκαταδίκαζε τὸν ἀπόντα ως δμολογού-
μένος ἐγκληματίας, εἰμὴ διὰ τὰ κατώτερα ἐγκλήματα τὰ δποῖα ὑποτάσσοντο εἰς χρη-
ματικὴν ποινήν. νόμος 5 § 2. Πανδ. περὶ πουνῶν (De pœnis).

Διὰ τὰ βαρέα ἐγκλήματα ποτέ. Νόμος 3 Πανδ. περὶ ἀπόντων (De absent)
νόμος 5 περὶ πουνῶν εἰς τὰς Π=νόμ. 1. Πανδ. (De requir vel abs. damn).

Καὶ ἐπειδὴ αἱ εἰδικαὶ δίκαι, δὲν ἐθεωροῦντο τῷ ὅντι ἐγκληματικά, ἀλλὰ πολι-
τικαὶ κατὰ τὴν αὐτὴν θεωρίαν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἡ δωμαϊκὴ νομοθεσία ἥτις
ἐπιμαρτυρεῖται εἰς τὰ ἴδιωτικὰ ἐγκλήματα καὶ τὸν φυγόδικον ἐπειδὴ εἰς τὰ δημόσια
ἐγκλήματα εἶχεν ἀρχὴν ἀπαράτορπον ὅτι ἡ δμολογία τοῦ ἐγκληματος δὲν φέρει ἀπό-
δειξιν ως παρατηρεῖται εἰς τὸν νόμον 1 §17 Πανδ. (De quest.) κατεδίκαζεν δμως
τὸν φυγόδικον διὰ τὴν φυγοδικίαν καὶ οὐχὶ διὰ τὸ πραχθὲρ ἐγκλημα. Ὁ τρόπος ἥτον
ἀγοίκειος καὶ σκληρός, ἐπειδὴ ἐὰν ἐντὸς τοῦ ἔτους δὲν ἐπαρουσιάζετο, δλη ἡ κτημα-
τικὴ περιουσία τοῦ φυγόδικου μετὰ τὴν διακήρυξιν τῆς φυγοδικίας ἐμεσεγγυᾶτο καὶ
μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἔτους ἐδημεύετο, καὶ ἐδημεύετο ἄνευ τυνος ἄλλης περιστά-
σεως ἢ συγκαταβάσεως. (νόμος 1§ 2 Πανδ. (De requir. vel. abs. damn.) L. 2. 2
Κώδικ. (De requir reis.)).

Ἡ δωμαϊκὴ νομοθεσία δὲν ἐκαταδίκαζε τὸν φυγόδικον ως αὐτομολόγητον
ἐγκληματίαν ἀν καὶ ἐδραπέτευε ἀπὸ τὰ δεσμά. Βοετ. εἰς τὸν τίτλ. (De custodia et
reorum § 9) τὸν ἐκαταδίκαζε μόνον διὰ τὴν δραπέτευσιν καὶ τῷ ὅντι, πόσαι αἵτιαι
δὲν ὑπάρχουν διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν δραπέτευσιν.

Πόσα παραδείγματα σημαντικῶν ἀνθρώπων ἀθώων, καὶ ἐναρέτων οἵτινες
ἐδραπέτευσαν ἀπὸ τὰ δεσμωτήρια δὲν μᾶς χορηγεῖ ἡ ἐγκληματικὴ ἴστορία;

Ἄς εἴποῦμε κατὰ τὸν Κρεμάγη καὶ κατὰ τὰ ἵχνη τοῦ κώδικος τοῦ Λεοπόλδου
§ 38, ὅτι ὁ ἀγθρωπός δὲν βλέπει πάντοτε εἰς τὸν δικαστήν του ὅτι οὗτος δφείλει,
ἄλλα ὅτι ἐμπορεῖ νὰ πράξῃ.

Αἱ νομοθεσίαι τῶν ἐθνῶν, αἱ δποῖαι μετὰ τὴν τῶν δωμαίων ἔλαβον χώραν,
ἐδέχθησαν τὴν ἀρχὴν νὰ καταδικάζουν τὸν φυγόδικον ως αὐτομολόγητον ἐγκλημα-
τια, καὶ κατεκραύγασαν οἱ διδάσκαλοι τῆς ἐγκληματικῆς ἐπιστήμης, παρεδέχθησαν τὰ
ἔθνη, ἀλλὰ ωρίμως θεωρούμενα δὲν ἐπέφεραν τὴν δφειλομένην θεραπείαν.

Εἶπαν τινὲς ἂς ἀποφασισθῆ, καὶ ἂς καταδικασθῆ ὁ φυγόδικος. Ἐὰν δὲ πα-
ρουσιασθῆ, θέλει ἀκροασθῆ, καὶ ἡ ἐξέτασις θέλει λογισθῆ ως νὰ μὴν ὑπῆρχε.

Πλήν, ἐρωτῶ, ἡ αὐτὴ (ώς λέγεται) θεραπεία δὲν θέτει εἰς καλυτέραν κατάστα-
σιν τὸν φυγόδικον ἀπὸ τὸν παρουσιασθέντα ἐνῷ ὁ πρῶτος καταφρογεῖ, καὶ προκα-
λεῖται τὴν δύναμιν τῶν νόμων λακτίζων αὐτούς. Ὁ δὲ δεύτερος τοὺς σέβεται καὶ
ὑποτάσσεται.

‘Ο δὲ δεύτερος ὅσπις τοὺς σέβεται καὶ ὑποτάσσεται ἔχει εἰς βάρος του.
 1^{ον} τὴν ζωηρὰν ἐντύπωσιν τοῦ λαοῦ διὰ τὸ πραχθὲν ἔγκλημα.
 2^{ον} μάρτυρας οἵτινες καὶ αὐτοῦ μαρτυροῦν.

3^{ον} τὴν πρὸς τοὺς μάρτυρας ἀπέχθειαν, ἐὰν ψεύδωνται νομίζομενοι εἰς ἐπαγόρυπτησιν τῶν πάντων.

‘Ο φυγόδικος παρουσιάζεται πότε; “Οταν

1. ἐσβέσθη ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἔγκληματος.
2. λαμβάνει ἴσχὺν τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔλεος.
3. ὅταν εὐκόλως πιστεύωνται αἱ αἰτίαι τῆς φυγοδικίας καὶ ἀποδίδωνται καὶ νομίζωνται ἔξαρτώμεναι ἀπὸ ἀφορμὰς ἀθώας.
4. ὅταν δὲν ὑπάρχουν μάρτυρες καὶ αὐτοῦ.
5. ὅταν οὐδεὶς τοῦ λαοῦ ἐπαγρυπνεῖ ἐὰν οἱ ὑπὲρ τῆς ἀπολογίας μάρτυρες ψευδολογοῦν.

Τὸ σύστημα λοιπὸν νὰ καταδικάζεται ὁ φυγόδικος ὡς αὐτομολόγητος ἔγκληματίας δὲν ἦδύρατο νὰ παραδεχθῇ καὶ αἱ τροπολογίαι τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐφάνησαν ἀπαράδεκται.

Τὸ σύστημα νὰ καταδικασθῇ ἡ φυγοδικία καὶ οὐχὶ τὸ ἔγκλημα ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐπωφελέστερον.

“Οχι μὲ τὴν αὐστηρότητα τῶν ὁμοίων τοῦτοι μὲ τὴν συντελῆ δήμευσιν τῆς κτηματικῆς καταστάσεως τοῦ φυγοδίκου ἢ δραπέτου, ἀλλὰ μὲ τὴν μεσεγγύησιν τῶν κτημάτων καὶ μὲ τὴν δήμευσιν τῶν προϊόντων καὶ οὐχὶ τῶν κτηματῶν ἐὰν εἰς ἐν ἔτος δὲν παρουσιασθῇ ὁ ἔγκαλούμενος φυγόδικος. Διεκρίθη ἡ διαφορὰ ὅταν συλλαμβάνεται καὶ ὅταν παρουσιάζεται ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ ἔτους, ἐπαραχωρήθη νῦν ἀκροασθῆ, ἀλλὰ ἡ γεγονυῖα ἔξέτασις νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος τῆς ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἐπαγγελία τῆς δικαιοσύνης νὰ βραβεύεται ὁ φυγόδικος διὰ τὴν φυγοδικίαν του καὶ νὰ καταργῆται ἡ γενομένη ἔξέτασις.

“Ισως διὰ τὸ τῆς καθοσιώσεως ἔγκλημα, ὥφειλεν ὁ σχεδιαστὴς αὐστηροτέραν γνωμοδότησιν. Ἀλλ’ ἐπειδὴ οἱ “Ελληνες αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ μὴν ἀκροάζωνται τοὺς φιλάρχους ἀσημάντους εἰς τὰ τολμήματά των, λέγω, τοὺς φιλάρχους δμογενεῖς, οἵτινες, ἀφοῦ ἔχασαν εἰς τοῦ Σουλτάνου τὸ κράτος ἕνα παράδεισον, νομίζουν ὅτι θέλουν τὸν εὐρῷ εἰς τὴν ‘Ελλάδα, δὲν ἐπροβλήθη τι περισσότερον καθόπι ἐὰν γενοῦν φυγόδικοι οἱ τοιοῦτοι, πάντοτε ἡ ‘Ελλὰς κερδίζει.

